

25 év 25 cikk

INTERJÚKÖTET | 2015

Visszaemlékezések
a Gazdasági Versenyhivatal
elmúlt 25 évéről

25 év 25 cikk

Visszaemlékezések
a Gazdasági Versenyhivatal
elmúlt 25 évéről

Az interjúkötet a Gazdasági Versenyhivatal megalapítása óta eltelt 25 évet a korabeli újságcikkekből válogatva mutatja be. Interjúalanyaink az egyes híradásokat kommentálva személyesen emlékeznek vissza az egykori szakmai felvetésekre, jogalkalmazási lehetőségekre és nehézségekre, az azóta bekövetkezett változásokra és tanulságokra, illusztrálva az Olvasó számára azt az utat, amelyet a Versenyhatóság ez alatt a két és fél évtized alatt megtett.

Tartalomjegyzék

1990	Dr. Vissi Ferenc	A versenyjog korszerűsítése	6–7
1991	Dr. Hegymegi-Barakonyi Zoltán	Várakozások és félreértések	8-9
1992	Dr. Bara Zoltán	A monopóliumok diszkrét bája	10-11
1993	Dr. Nagy Márta	A gyanúhoz bizonyíték kell	12-13
1994	Dr. Kállai Mária	Perre viszik a kávéforgalmazók a versenyhivatal döntését	14-15
1995	Dr. Bodócsi András	A Gasztro-Lánc nem veheti meg a Juniort	16-17
1996	Dr. Boytha Györgyné	A törvény biztos új lesz	18-19
1997	Szabó Gábor	Őszvér formák	20-21
1998	Dr. Hargita Árpád	Helybenhagyott ítéletek	22-23
1999	Dudra Attila	Vállalategyesülések	24-25
2000	Dr. Berke Barna	A versenytanács függetlenségéről	26-27
2001	Füzesi Géza	Kartellkommandó a GVH-nál	28-29
2002	Dr. Sárai József	Megkettőződő hazai versenyjog	30-31
2003	Dr. Miks Anna	Versenyhivatalt segítő kartellezők	32-33
2004	Dr. Tóth Tihamér	Sztrádakartell	34-35
2005	Borza Emese	Az OECD Budapesti versenyügyi regionális oktatási központ ünnepélyes nyitókonferenciája	36-37
2006	Dr. Tóth Adrienn	Egymilliárd forintra bírságolták a MÁV-ot	38-39
2007	Dr. Kováts Surd	A bankváltás ügyében vizsgálódik a GVH	40-41
2008	Dr. Grimm Krisztina	GVH-bírság az Euro Credit Consultingnak	42-43
2009	Dr. Zavodnyik József	Megszépítenek?	44-45
2010	Dr. Bak László	Több mint hétmilliárd forintos bírság	46-47
2011	Dr. Szoboszlai Izabella	Változás a GVH ügyfélszolgálatán	48-49
2012	Dr. Tóth András	A GVH bővítene a kis- és középvállalkozások versenyjogi ismereteit	50-51
2013	Dr. Juhász Dorina	Hírszerzők a kartellek ellen	52-53
2014	Tevanné dr. Südi Annamária	A GVH Pécsen is segítséget nyújt a fogyasztóknak	54-55
2015	Dr. Juhász Miklós	OGY – Parlament előtt a GVH múlt évről szóló beszámolója	56-57

A VERSENYJOG KORSZERŰSÍTÉSE

A piacgazdálkodás építésében sok feladatot kell megoldani, ezek egyikét jelenti majd a versenytörvény és az ártörvény elfogadása. De hátra van még — többek között — a jegybanksi és a kereskedelmi törvény megalkotása, előtűnik áll azon törvények revíziója, amelyek néhány sajátosan monopolizált tevékenységet érintenek (a vasúti törvény, az utakról, a légi-vízi közlekedésről, a postáról, a távközlésről stb. szülő törvény) és még nincs koncessziós törvényünk. Vannak a gazdaságnak olyan sajátos területei, ahol az üzletvitelt minisztertanácsi rendeletek, vagy alacsonyabb szintű jogszabályok irányítják és fontos lenne a magasabb szintű normarend kialakítása. Ilyennek tekintem az agrár-intervenciók rendszer kereteinek meghatározását, vagy az export és importengedélyezés normáinak rögzítését. Sajátos módon érinti a gazdaságot a fogyasztói érdekvédelem és úgy vélem, hogy ezen a területen is alapvetően új jogot kell majd alkotnia a parlamentnek.

A piacgazdaság megteremtése az áru-, a pénz- és a munkaerőpiac szabályozását is feltételezi. A kormányzatnak létre kell hoznia azokat a még hiányzó intézményeket, és ki kell dolgoznia azokat a politikai elképzeléseket, amelyek az egyes piacokon a piacgazdaság általános normái szerinti szabad és szabályozott működés kereteit és lehetőségeit megteremtik.

A verseny- és ártörvény hátterében olyan gazdaságpolitikai kell folytatni, amely az áru- és szolgáltatási piacokon arra kényszeríti a belföldi gazdálkodókat, hogy technikai színvonalban, minőségben és szolgáltatási kultúrában versenyezzenek a külföldi cégekkel a magyar fogyasztó pénzért.

A magántulajdon fejlődésével a társadalom a piacgazdaságból fakadó kényszerítő erőkként és a gazdasági versenyben kialakuló sajátos etikával szembesül majd. A változásokban sokakat érhetnek meglepetések, a várható hatásokra tudatlag is fel kell készülnünk.

A VESZTES ÚJRAKEZDHETI

Számitani kell arra, hogy a mai és a ma még nem is létező gazdaság valószínűleg még gazdagabbak lesznek. A vagyonsoradás azonban nem lesz korlátlan. A társadalomban még nem alakult ki a tisztességes gazdálkodás értékeiről, pedig nélkülözhetetlen a piacgazdaságban nem létezik. Arra van szükség, hogy a törvényes módon, társadalmilag ellenőrizhető formában, az adózott jövedelemből felhalmozott vagyon tisztaságát és jogosságát ne kérdőjelezhesse és ne is kérdőjelezze meg senki. Sem az egyik polgár a másikét, sem a hatalom a polgárát. Tradícióinkat ismervéne valószínű, hogy ezeknek a társadalmi normáknak a kialakulása évekig tarthat.

A piacgazdaság a mindenkor győztes pártját fogja és nem tiszteli a vesztes. Ez akkor is igaz, ha a modern államok felkészültek a vesztesé válnak létezésére és kezelésére is. Ennek formája és tartalma mindenütt szorosan kötődik a társadalom fejlődéséhez, attól nem szakítható el. Nekünk is fel kell készülnünk a tisztességes versenyben elbukott sajátos védelmére. Az azonban nyilvánvaló, hogy más jelent a versenyben lemaradó gazdálkodó egyszerű megmentése és más jelent az embernek, mint az egyetlen értékkalkuláló erőnek, a humánumnak a védelme. A gazdasági versenyben alulmaradók nem célszerű védeni, mert különben a társadalom elveszíti a versengésben lévő növekedési erőt. Természetessé kell válnia azonban annak is, hogy a gazdasági tevékenységben egyszer vesztes újrakezdhet. A piacgazdaságban ez is egyfajta pozitív érték, ezért az újrakezdéshez lehetőséget adó kereteket is meg kell teremteni.

A gazdasági verseny megjelenési formái a modern világban rendkívül sajátosak. Miatán a verseny lehetősége és társadalmi érdekének történő kezelése az elmúlt 40 évben nem nyert nálunk polgárjogot, a versenyről, annak mai formáiról, rendkívül sokféle subjektív nézet létezik mind szakiról, mind laikus körökben. A modern világban a verseny nem egyenlő a marakodással, a farkastörvények uralmával. Nem feltétlenül üldözendő minden olyan kormányzat intézkedése, vagy gazdálkodók közti megállapodás, amely a versenyt szabályozza, netán korlátozza, és nem feltétlenül rossz minden monopolhelyzet. A fejlett piacgazdaságokban élő modern versenyjog és versenyszabályozás az elmúlt 100 év során fejlődött ki, s abban megjelenik a versenyjogi és a fogyasztó védelme, valamint a versenyhez fűződő közérdek védelme is. E kétösszegről épül az új versenytörvény is: a tisztességtelen versenyviselkedések elleni szabályozással, vagy a fogyasztó megvédelmezésének tilalmi szabályaival a versenytársat vagy a fogyasztót

A kormány benyújtotta a parlamenthez és az rövidesen megtárgyalja „A tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról” és „Az árak megállapításáról” szóló törvények tervezetét. A törvényjavaslatok gazdaságpolitikai hátterét világítja meg írásában az Országos Árhivatal elnöke.

tőt védjük, míg a versenykorlátozást jelentő megállapodások (kartellek), valamint a gazdasági erőfölénnyel való visszaélések tilalmával alapvetően a versenyt, mint közérdeket védjük. Hasonló megfontolásból kezeli a törvényjavaslat a vállalati fúziót, illetve egyik vállalatnak a másik vállalat feletti meghatározó befolyását olyan ügynek, amelynek ellendzése a káros monopolhelyzet és visszaélésre alkalmas gazdasági erőfölény kialakulását hivatott megakadályozni.

A KARTELLEKRŐL

Természetes magatartás, hogy a gazdasági versenyben résztvevők mindent megtesznek annak érdekében, hogy a verseny korlátozásával, kikapcsolásával is előnyhöz jussanak. Ezért kőnek különféle megállapodásokat. Ugyanakkor az is természetes, hogy a törvényalkotó és a megfelelő intézmény felépít a versenykorlátozások ellen, hiszen a tisztességes verseny léte, mivel az növekedési és gazdagodási erő, közérdek.

A versenytörvényünk megfelelő szakaszai hallgatólagosan is feltételeznek néhány versenypolitikai alapelvet. A versenykorlátozó megállapodások rendszerint a megállapodáson kívül álló feleknek okoznak kárt, a tilalom az egyezmények kívül maradó versenytársak védelmét is jelenti. Az azonos piac eladói, vagy vevőinek megállapodásai az úgynevezett horizontális kartellek, rendszerint nagyobb kárt tesznek a versenyben, mint a piacok szereplőinek vertikális megállapodásai. Ezért a törvény is többségében a horizontális versenykorlátozó megállapodások tilalmával foglalkozik.

A vertikális megállapodások sorából csak a viszonteladási ár megkötését tiltjuk, mivel azaz már egy másik piacon lévő verseny korlátozása érhető el.

A gazdaság, az üzlet természetes módon teremt a versenynek.

JOGVÉDELEM

senytársak együttműködéséhez is kereteket. Közös vállalatokat hoznak létre kutatásra, gyártási kooperációra, összehangolják a forgalmazási tevékenységet, amelyek eredményeit a fogyasztó is élvezi, esetleg közösen lépnek fel a külpiacon stb. Elfajta együttműködést célzó egyezmények azonban lehet olyan versenykorlátozó hatása, amelyet a törvény tilt. Ez esetben mérlegelni kell a kialakult helyzetet. A versenypolitika azon az elven áll, hogy ha az egyezmény pozitív hatásai, előnyei meghaladják a hátrányokat, akkor a tilalom alól mentességet kell adni. A versenyvédelem tehát tiszteli a hatékonyságjavulást.

Sajátos versenypolitikai szempontnak kísérletünk megérvenyt szerezni akkor, amikor azt vélelmezzük, hogy adott területen a kartell-megállapodás is segíthet a gazdasági erőfölény visszaélésének megakadályozásában. A hazai piacon a szereplők száma ugyanis esetenként kevés, a kis- és középvállalatok még nem elérhetek, ezért adott

helyzetben a kartell-tilalom nem terjed ki olyan versenykorlátozó megállapodások megkötésére, amelyekkel a gazdasági erőfölény visszaélései megakadályozhatók.

A fejlődés során remélhetőleg egyre jelentősebb szerepet kapnak a kis- és középvállalatok. A törvényelőkészítő viták során többször felmerült olyan versenypolitikai követelmény esetleges törvényi megfogalmazásának az igénye is, hogy — hasonlóan egyes nyugati országok versenyjogához — a kis- és középvállalatok közötti megállapodások (kartellek) eleve mentességet kapjanak. A jelenlegi szakaszban ilyenfajta „csoporthasznosság” törvényi megfogalmazását még korainak tartottuk, hiszen a vélhetően kialakuló esetleg fogja megteremteni azt a fajta irányítást, amely szakmailag eligazít bennünket a kartellmegállapodások között általában is. Másrészt a mai piaci viszonyok között még nincs kifinomult mérce arra, hogy adott termékkörben valójában milyen is lehet a kis- vagy középvállalatok megállapodásainak versenykorlátozó szerepe. A törvénytervezet azt vélelmezi, hogy 5 százaléknál alatti együttes piaci részesedés közepette megkötött kartellmegállapodás olyan jelentéktelen kárt okozhat a versenynek, hogy a tilalom rájuk nem vonatkozik.

Manapság gyakori a monopoliumokkal kapcsolatos véleménynyilvánítás. A legfontosabb, hogy óvatosságra intsek az ítéletalkotásban, hiszen óriási a csábítás arra, hogy elkövessük azt a hibát, miszerint előbb vágnak és utána számolunk.

A versenytörvény a monopolhelyzetekkel kapcsolatban két tárgykört kezel: egyrészt gazdasági erőfölénnyel való visszaélési tilalmat deklarál, másrészt a vállalati fúzióknál, egyik vállalkozónak a másik vállalkozó feletti meghatározó befolyás-szerzőkéséket engedélyezően keresztül kívánja megakadályozni a gazdasági erőfölényes helyzetek (és ennek keretében a monopoliumok) ésszerűen kialakulását.

A MONOPOLIUMOKRŐL

Ismeretes, hogy a mai monopoliumok egy része felesleges protekcionizmusból ered. Ezért az első lépés a protekcionizmus felülvizsgálata, illetve megszüntetése. Vannak olyan monopolhelyzetek, amelyeket egy régi mesterséges vállalat, szervezeti összevonás teremtett. Itt a decentralizáció a megoldás. Vannak gazdálkodók, akik valamikor kizárólagosságot és hatósági jogkört kaptak, s ezek a gazdálkodással összefonódva élveznek sajátos monopolhelyzetet.

A privatizáció megvalósulása során ügyelni kell arra, hogy a károsnak ítélt monopolhelyzeteket ne privatizáljuk, mert ezzel biztos, hogy nem javul a rendszer hatékonysága.

A gazdasági versenyben résztvevők tudják, hogy olyan piacra nagyon nehéz betörni, amelyen monopolhelyzet van, vagy ahol néhány vállalat gazdasági erőfölénye a meghatározó (oligopol struktúra). A kormányzat ésszerű versenypolitikai célja lehet az, hogy a különösen monopolizált piacra újonnan belépők átmeneti segítséget kapnak.

Nem szabad azonban elfelejtenünk, hogy a magyar méretekhöz képest nagy és monopolhelyzetben lévő vállalatok nemzetközi összehasonlításban esetleg kicsinek számíthatnak, és attól, hogy a belföldi piacon erőfölényben vannak, még a külpiacon nagyon erőlenek lehetnek. Csupán azt hangsúlyoznám, hogy a nemzetközi versenyben való részvétel — vagy pusztán az optimális üzemméret — belföldön indokolhat gazdasági „erőfölényes” állapotokat. Más kérdés természetesen, hogy a törvénynek az ezzel való visszaélést társadalmi érdekből tiltania kell, s ennek a tiltásnak érvényt is kell szerznünk.

Azon közszolgáltatásoknál, ahol az alternatív kínálat értelmeletlen (villamosenergia, víz- és csatornaszolgáltatás stb.), ott a szolgáltató mindig bizonyos természetes monopolhelyzetben van. E téren nem a monopolhelyzet felszámolása a célszerű program, hanem olyan körülmények kialakítása, amelyeknél a tisztességes üzletvitel és hatékony gazdálkodás ellenőrizhető.

A felsoroltakkal csupán jelezni szándékoztam az általánosítás veszélyét és felhívtam a figyelmet arra, hogy meg kell tanulnunk együtt élni a monopolhelyzetekkel és a gazdasági erőfölényes helyzetekkel. Ez azonban nem mentesít az alól, hogy a kormányzat és a jogalkotó valamint a jognak érvényt szerző minden megtegyen annak érdekében, hogy az adott körben is megvalósuljon a társadalmi célokat jelentő versenypolitikai irányelv, a helyzettel való visszaélés tilalma.

VISSI FERENC

Figyelő 3

Dr. Vissi Ferenc

Versenypolitikai tanácsadó

Elnök, Gazdasági Versenyhivatal (1991-1998)

„A versenyjog korszerűsítése” című cikk írásakor tele voltam sokféle várakozással, de a 25 évvel későbbi helyzetet biztosan nem tudtam elképzelni sem. A fejlett világtól való lemaradásunk ellenére 1990-ben már hittem abban, hogy versenypolitikai lemaradásunk nagy részét be lehet hozni viszonylag rövid idő alatt, a kérdés csak az volt, hogy a Teremtő ad-e nekünk lehetőséget erre, és nekem milyen szerep juthat mindebben. A Figyelőben megjelent cikkem utal az indulás pillanataira. Ekkor már az Országgyűlés előtt van a versenytörvény és az ártörvény tervezete. Írásom bevezetőjében utalok arra, hogy mennyi minden hiányzott még a piacgazdasági normák megalkotásából. Azt hittem, hogy ezeken pár év alatt túl leszünk. Tévedtem, legalább másfél évtized kellett mindehhez.

Nekem a Gazdasági Versenyhivatal lett a személyes rendszerváltásom. Ettől még nem felejtettem el a múltamat, sem az árrendszert, inflációelméleti, vagy akár a gazdaságmatematikai ismereteimet, amelyek nagyon jó alapot adtak az „antitrust economics” és a versenypolitika sokféle tárgykörének megismeréséhez, majd képviseléséhez.

Visszaemlékezve a Versenyhivatal indulása előtti évekre és a kezdetekre, jelképesen azt mondhatom, hogy egy pici házban laktunk, de palotáról álmodtunk. Nos, eltelt a 25 év, és megállapíthatom, hogy annak idején a palota alapjait rakosgattuk, ami mára lényegében felépült. Más szavakkal: a 25 év alatt Magyarországon egy szakmai kultúra jött létre. Vitathatatlan, hogy a versenyjog által közvetített értékrend

egyre szélesebb körben épült be vállalkozásaink mindennapjaiba. Az egyetemeken lehet versenyelméleteket, versenypolitikát, versenyjogot tanulni. Doktori iskolák alakultak a szakmában. A legmodernebb szakirodalom azonnal rendelkezésünkre áll, létező és versengő nézetek ismerői lehetünk, és akiben van kellő spiritusz, az a világot és a szakmát formáló nézetek alakítójává is válhat. Számomra mégis talán a legfontosabb, hogy e palotában – legfőképpen az antitröszt területen – nem születik döntés a közgazdasági alapok megfontolása nélkül, vagyis nálunk a „law and economics” igazi interdiszciplináris fejlődése és alkalmazása valósulhatott meg. Nos, ez már kultúra, ez már érték, amelynek mindenkor őrzőit rendkívüli felelősség is terheli, hogy az állandó megújulás képessége fennmaradjon.

A Gazdasági Versenyhivatal létrejöttét megelőző évek és persze a GVH első 7 évének munkáiból 25-30 év múltán csak a szép marad meg az emberben, a küszködést feledtetni az idő. Ez így van rendjén. Örömmel tölt el a tudat, hogy az elmúlt 30 évben akár hivatali munkámmal, akár egyetemi oktatóként, akár tanácsadóként hozzájárulhattam e szakma kialakulásához, presztízsének növeléséhez, vagyis a palotához. Minden intézményt és személyt köszönet illet, aki ebben engem segített. Köszönet illeti az utódokat, a hivatal mindenkor vezetőit és munkatársait, akik akár hozzám hasonlóan, a mindenkor elemekkel folytatott küzdelemben kitartással és hivatástudattal mind azon munkálkodtak, hogy erkölcsi tartással szolgálhassuk küldetésünket, ami akár személyes boldogulásunk alapjává is vált, és válhat a jövőben is.

GAZDASÁGPOLITIKA

GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL

VÁRAKOZÁSOK ÉS FÉLREÉRTÉSEK

„A tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról” szóló, idén hatályba lépett törvényt 1990 novemberében fogadta el az Országgyűlés. A törvényjavaslat azonban egy évvel ezelőt, még a Németh-kormány idején elkészült, s előterjesztése csak azért maradt el, mivel nem minősült sarkalatos törvénynek. Változott-e a tavalyi év folyamán a javaslattal, s ha igen, az a rendszerváltás következménye-e?

► Mivel mind a Németh- mind az Antall-kormány idején részt vettem kodifikációs munkában, határozottan állíthatom, hogy a versenyjogi részekben nem történt lényeges változás. Tavaly tavasszal neves francia, német, svéd és amerikai — most már hadd fogalmazzak így — kollégákkal konzultáltam. Számos hasznos javaslatot tettem. Például a korábbi javaslatunk egyik paragrafusát a dömpinggel összefüggő árversenyt próbálta tiltani, de a megfogalmazás a természetes konkurenciából adódó árversenyt is kiakasztotta volna. Ezt a paragrafust kivettük a törvényből, s külön jogszabályt írtunk a dömpingár tilalmáról, ezáltal mindkét szabályozás egyértelműbb lett.

Változás az is, hogy egy évvel ezelőt még nem a törvényben, hanem külön jogszabályban terveztük rögzíteni az eljárásjogi kérdéseket. Ugyancsak változás, hogy a Versenyhivatal felhatalmazása egyértelműen a versenyjogra, a versenypolitikai megítélésen alapuló döntésekre szűkült, a polgári jogi témák — például tulajdon- vagy kártérítési viták — pedig a polgári bíróságok hatáskörébe kerültek. Ez a jogbiztonság szempontjából kedvezőbb.

A törvény tehát nem sokat változott. Lett volna valamilyen haszna, ha már egy évvel korábban hatályba lép? Kérdezem ezt azért is, mivel a tisztességtelen gazdasági tevékenység tilalmáról eddig is volt törvényünk, csak annak — különösen a versenykorlátozásai és gazdasági erőfölénnyel való visszaélést tiltó paragrafusának — nem sikerült érvényt szerezni. Vajon a mostani törvény érvényesítésének megvanak-e a politikai és gazdasági feltételei?

► A régi törvény hatáskörének egyik fő oka az volt, hogy olyan intézményeknek — minisztériumoknak, árhivatalnak — kellett volna betartása felelősséget, amelyek más funkciók alapján esetleg ennek éppen az ellenkeijében voltak érdekelték. Ezt régóta tudjuk, s ha már tavaly életbe lépett volna a törvény, akkor is tiszta profilú kartellhivatalt kellett volna létrehozni. Természetesen e változás csak akkor lehet érdemi, ha a gazdaságpolitika egészé változik, előrehalad a privatizáció, a külgazdasági nyitás, s benne az importverseny folyamata. A törvény szellemé ugyanis piacgazdaságot tételez fel.

A törvény és a mai gazdasági realitások között tehát nyilvánvaló ellentmondás van. Avagy vannak olyan paragrafusok, amelyek a mai felépítéssel ellentétesek?

► Tisztességtelen piaci magatartást tiltó szabályok nincsen olyan előírás, amely a „félpiaci” állapotokra épülne. Ha a piacon nincs egységes, akkor a mi versenyjörvé-

Három évvel ezelőtt Vissi Ferencel, az Országos Anyag- és Árhivatalból akkoriban alakult Országos Árhivatal elnökhelyettesével készített interjúunk „Az anyaghivatalról a kartellhivatalig?” címet adtuk. És íme, most Vissi Ferencet már mint a Gazdasági Versenyhivatal elnökét kérdezte Karsai Gábor.

„Pusztán feljelentés alapján nem vagyunk hajlandók eljárni.”

kell kéri a véleményünket. Elfogadnia ugyan nem kell, de álláspontunknak mégis súlyt ad, hogy nekem a parlament előtt évente be kell számolnom a gazdasági verseny szabadságáról, s a kormány ebben játszott szerepéről.

Felkérés nélkül, pusztán saját kezdeményezésükre is állást foglaltunk konkrét ügyekben?

► Igen, vizsgálatot indíthatunk, határozatot is hozhatunk konkrét ügyekben is. Például vizsgálatot végezhetünk a protekcionizmus és a versenykorlátozástól, s ha úgy találjuk, hogy bizonyos protekcionista szabályok akadályozzák a verseny működését, akkor kezdeményezni fogjuk ezek felülvizsgálatát. Jogunk van erre, de hogy energiánk lesz-e mindenre, s nem üszünk-e el a sokféle ügyben, azt még biztonsággal megérteni nem tudom. Én mindenesetre bizakodó vagyok.

Bonyolult az információk gyűjtése és feldolgozása is. Az erőfölényt egy konkrét termék adott piacán kell megállapítani, amihez hiányoznak az adatok. Például a sok ezer új kft. profilja papíron a valóságtól sokkal szélesebb, s egyelőre nem látható, hogyan fogjuk tudni piaci elemzéseink adatbázisát összeállítani. Így aztán erőket jelenleg nagyrészt az ilyen szakmai-módszertani kérdések kötik le.

A törvény indoklása eredményként könyveli el, hogy sikerült a törvényben meghatározni a gazdasági erőfölény fogalmát. A konkrét elemzés azonban ezek szerint már jóval nehezebb, s különösen homályos, hogyan állapítjuk meg az erőfölénnyel való visszaélés tényét. Mivel ez a mai Magyarországon valószínűleg tömeges mértékű, alighanem még tere nyílik az akadémiai, a szubjektív szempontoknak.

► Az erőfölény törvényi meghatározása néhány dolgot egyértelművé tesz, és néhány dolognak határokat szab. Például az ártörvény felhatalmazza a kormányt, hogy gazdasági erőfölény esetén előírja az előzetes áremelési bejelentési kötelezettséget. Ha nem lesz bizonyítható az erőfölény, a kormány hibá akarna, semmit nem tehetne.

Márpedig a visszaélés elbírálása nem könnyű. Ha egy erőfölényben levő gazdálkodóra a magát sértetnek tekintő nem tudja rábizonyítani, hogy olyan kötelem kényszerítette ki, ami normál viszonyok között nem tehető volna meg, akkor a visszaélést nem lehet megállapítani.

De más egy piacgazdaság, ahol a jellemző a verseny, s a magyar gazdaság, ahol a normál viszonyok szerves része az erőfölénnyel való visszaélés. Nálunk nincs más viszonyfajta.

► Azért ma már a magyar gazdaságban van verseny, ha sok helyen nem is tisztességes. Hinnünk kell a piac kiterjedésében, a gazdasági kényszer hatásaiban, a gazdálkodás lehetőségének hűzerejében. Ha a hit azonban nem csapát át illúzióba.

Említtük, hogy bizonyított erőfölény esetén a kormány az áremelés előzetes bejelentési kötelezettségét írhatja elő. Ez a piacgazdaságban is szokásos?

► Van néhány ország, például Svédország, ahol élelmiszerrel az eszközrel, például Svédország, ahol élelmiszerrel az eszközrel, például Svédország, ahol élelmiszerrel az eszközrel.

vény. Eddig nálunk termékre rendelték el az árbejelentési kötelezettséget. Például ilyen az étolaj és a margarin, melynek egyetlen hazai gyártója van és nem liberalizált az importja. Mint versenyhivatal csak az erőfölény megállapításában, illetve az esetleges visszaélés megítélésében fogunk részt venni. Szerintem előzetes árbejelentési kötelezettség előírására a jövőben is csak nagyon szűk körben fog sor kerülni. Tévesek azok az esetenként még magas szintű vezetőktől is elhangzó várakozások, hogy a versenyhivatal majd megállítja az áremeléseket. Erre — nagyon helyesen — csak akkor van lehetőségünk, ha a törvény előírásait sértő magatartást lehet bizonyítani. Vagyis a versenyhivatal nem inflációkezelő hatóság.

Hol tart a hivatali apparátus kialakítása?

► Vannak, akik szálalista követelménynek nevezik az árhivatali, és megkérdőjelezték, hogy szakemberei alkalmassak-e a versenyhivatali teendők ellátására. Ezt igaztalan vádnak érzem. Két éve még 270, árhivatali elnökké való kinevezésemkor 200, tavaly decemberben 100 fő volt a teljes létszám. Ez utóbbiból 50 a szakértő, többségük már hosszabb ideje készült a versenyhivatali teendőkre, a többiek szakmai átképző programban vettek és vesznek részt. Az engedélyezett létszám 150 fő. Pályázatunkra több mint hetvenen jelentkeztek. De nem tudjuk a létszámtól teljesen feltölteni, igazából még nem becsültuk meg, hogy mennyi és milyen jellegű ügyünk lesz.

Van már ügyük?

► Több is, de mivel a törvény tiltja, hogy a folyamatban levő ügyekről tájékoztatást adjak, annál bővebbet, mint-hogy van erőfölénnyel való visszaéléssel, fúzióval, kartellel és áremelési bejelentési kötelezettséggel kapcsolatos vizsgálatunk is, nem mondhatok. A versenytanács határozatait minden esetben nyilvánosságra hozza majd.

Az elmúlt hetekben a telefonálval és a rendőrséggel kapcsolatos versenytárgyalás tisztaságát többen is megkérdőjelezték. Ilyen ügyekhez van-e köze a versenyhivatalnak?

► Nincs kizárva, hogy esetleg nekünk is lesz vele dolgunk. Amennyire ezekről az ügyekről hallottam, az a gyanúm, hogy megsejtették a versenytárgyalás szabályait. Erről külön jogszabály rendelkezik, a versenyjörvény is a tisztességtelen piaci magatartások között említi a versenytárgyalás megsértését, így e témában a polgári bíróság az illetékes.

Például az élelmiszeriparban sok támadás éri az erőfölénnyel való visszaélésről, kartell-ellenőrző szervezeteit. A hivatalnak módjában áll saját kezdeményezésre vizsgálatot indítani, vagy arra vár, hogy egy Közértesítést vagy bolt legyen bejelentés?

► Pusztán feljelentés alapján nem vagyunk hajlandók eljárni. Még árhivatali elnökként kaptam korábban vállalati vezérigazgatóktól is olyan kétsoros leveleket, hogy valamely szállítójuk áremelését tiltsam meg. Túl azon, hogy ehhez jogom sem volt, így ilyen be vagy feljelentés nem tényállás, nem bizonyíték. Csak megalapozott gyanú és megindokolt lehetőség szerint bizonyított sérelem esetében indítunk vizsgálatot. Nem üszünk-e el a sokféle ügyben, azt még biztonsággal megérteni nem tudom. Én mindenesetre bizakodó vagyok.

Bonyolult az információk gyűjtése és feldolgozása is. Az erőfölényt egy konkrét termék adott piacán kell megállapítani, amihez hiányoznak az adatok. Például a sok ezer új kft. profilja papíron a valóságtól sokkal szélesebb, s egyelőre nem látható, hogyan fogjuk tudni piaci elemzéseink adatbázisát összeállítani. Így aztán erőket jelenleg nagyrészt az ilyen szakmai-módszertani kérdések kötik le.

A törvény indoklása eredményként könyveli el, hogy sikerült a törvényben meghatározni a gazdasági erőfölény fogalmát. A konkrét elemzés azonban ezek szerint már jóval nehezebb, s különösen homályos, hogyan állapítjuk meg az erőfölénnyel való visszaélés tényét. Mivel ez a mai Magyarországon valószínűleg tömeges mértékű, alighanem még tere nyílik az akadémiai, a szubjektív szempontoknak.

► Az erőfölény törvényi meghatározása néhány dolgot egyértelművé tesz, és néhány dolognak határokat szab. Például az ártörvény felhatalmazza a kormányt, hogy gazdasági erőfölény esetén előírja az előzetes áremelési bejelentési kötelezettséget. Ha nem lesz bizonyítható az erőfölény, a kormány hibá akarna, semmit nem tehetne.

Márpedig a visszaélés elbírálása nem könnyű. Ha egy erőfölényben levő gazdálkodóra a magát sértetnek tekintő nem tudja rábizonyítani, hogy olyan kötelem kényszerítette ki, ami normál viszonyok között nem tehető volna meg, akkor a visszaélést nem lehet megállapítani.

De más egy piacgazdaság, ahol a jellemző a verseny, s a magyar gazdaság, ahol a normál viszonyok szerves része az erőfölénnyel való visszaélés. Nálunk nincs más viszonyfajta.

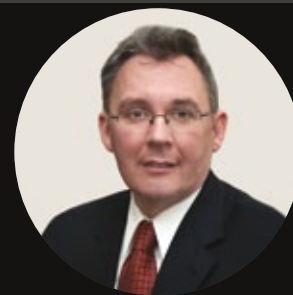
► Azért ma már a magyar gazdaságban van verseny, ha sok helyen nem is tisztességes. Hinnünk kell a piac kiterjedésében, a gazdasági kényszer hatásaiban, a gazdálkodás lehetőségének hűzerejében. Ha a hit azonban nem csapát át illúzióba.

Említtük, hogy bizonyított erőfölény esetén a kormány az áremelés előzetes bejelentési kötelezettségét írhatja elő. Ez a piacgazdaságban is szokásos?

► Van néhány ország, például Svédország, ahol élelmiszerrel az eszközrel, például Svédország, ahol élelmiszerrel az eszközrel.

Említtük, hogy bizonyított erőfölény esetén a kormány az áremelés előzetes bejelentési kötelezettségét írhatja elő. Ez a piacgazdaságban is szokásos?

► Van néhány ország, például Svédország, ahol élelmiszerrel az eszközrel, például Svédország, ahol élelmiszerrel az eszközrel.

Dr. Hegymegi-Barakonyi Zoltán

Irodavezető ügyvéd, Kajtár Takács Hegymegi-Barakonyi Baker & McKenzie Ügyvédi Iroda

Elnök, LIDC Magyar Versenyjogi Egyesület

Jogi szakértő, Nemzetközi Csoport, Gazdasági Versenyhivatal

Az interjú Vissi Ferenc elnök úrral való első találkozásomat idézi fel, amely egyben az első állásinterjú volt az életemben. A cikk címe is ráillik akkori helyzetemre, hiszen pályakezdő jogászként én is tele voltam várakozásokkal, de nem tudhattam pontosan, milyen útra is lépek azon az áprilisi délutánon. Igaz, hogy akkor már rendelkeztem némi versenyjogi ismerettel amerikai tanulmányaim eredményeképpen, de hazatértemkor nem volt elképzelésem arról, hogy az Egyesült Államokban „belémvert” antitröszt konvenciókat miképpen tudom majd a gyakorlatban hasznosítani az itthoni viszonyok között. „A törvény szelleme ugyanis piacgazdaságot tételez fel”, fogalmazza meg világosan az elnök úr a cikkben, majd hozzáteszi: „Tisztességtelen piaci magatartást tiltó szabályként nincs olyan előírás, amely „félpiaci” állapotokra épülne.” Milyen igaz, és milyen egyszerűnek is hangzik! Ugyanakkor a hivatal működésének első éveiben ez jelentette a versenytörvény kezdeti alkalmazásának talán legnagyobb kihívását. Hogyan lehet egy piacgazdaságra komponált modern joganyagot alkalmazni egy olyan gazdasági közegben, amelyben az állami monopóliumok éppen roskadoznak, vagy inkább magánmonopóliumokká alakulnak át a privatizáció eredményeképpen, és a garázsokból kinövő vagy még csak a jövő vállalkozóinak fejében létező új vállalkozások még labdába sem rúghatnak a piaci versenyben? Ez azonban nem bátorítatlanította el Vissi Ferencet és a hivatal sok más kollégáját. Sőt, az ismeretlen vidéket felfedező lelkesedésével álltak e kihívások elé, és hozták meg döntéseiket, amelyek a magyar versenyjog történetének első oldalait írták

tele. Közben negyedszázad telt el, és ez alatt hosszú utat tettünk meg, amelyet olyan emlékezetes mérőföldkövek szegélyeznek, mint a kávékartell, a mobilkartell, az autópályakartell vagy éppen az európai versenyjogban is számon tartott Allianz Hungária ügy. Huszonöt év alatt sokat változott a gazdasági környezet, a szabályozás és a gyakorlat. Egyes piacok gyökeresen átalakultak, például az információs technológia fejlődésének eredményeképpen, a fúziókban ma gyakran az állam a vevő és nem a külföldi befektető; a versenytörvény komplex szabályrendszerre nőtte ki magát, és a néhány oldalas döntéseket felváltották a száz oldalas határozatok; a versenyfelügyeleti eljárások néhány hét helyett akár évekig tartanak, és az uniós versenyjogot ma már nem csak tanuljuk, hanem alkalmazzuk, sőt alakítjuk is. Egy azonban biztosan nem változott: ma is vannak várakozások, és akadnak félreértések. Jogos elvárás, hogy a versenyjog szakszerű alkalmazásával történjenek meg a beavatkozások ott, ahol a versenyjog alkalmas egy piaci probléma kezelésére. Ugyanakkor időről időre napvilágot látnak téves elképzelések és hibás elvárások, hogy a versenyjog oldjon meg olyan piaci anomáliákat, amelyek megoldására az nem hivatott és egyébként alkalmatlan is. Az ilyen félreértések a probléma megoldása helyett inkább tovább ronthatják a helyzetet, és torzítják a piaci viszonyokat. Ezért a jogalkotónak és a jogalkalmazóknak tisztában kell lenniük a versenyjog céljával és lehetőségeivel, ahogy huszonöt évvel ezelőtt, úgy ma is, és sok év múlva is ennek szem előtt tartásával kell alakítaniuk és alkalmazniuk a szabályokat.

EMLEKEZTETŐ

„A tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról” és „Az árak megállapításáról” szóló törvények — akkor még törvényjavaslatok — tartalmát Vissi Ferenc a Folyó 1990/36. és 41. számában ismertette. A törvények a Magyar Közlöny 1990/121. számában találhatók.

nyunk az így keletkező hatalmi viszonyokkal való visszaélés ellen nyújt védelmet. A tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról szóló törvény azt sugallja, hogy a piacgazdaság csak akkor fog fejlődni, ha az alternatív beszerzési vagy értékesítési lehetőség mindenki számára reális lesz. A sértett fél tehát paradox módon csak akkor tud érvényt szerezni jogainak, ha már nem lesz kiszolgáltatott helyzetben.

Mivel tud hozzájárulni a versenyhivatal a mai piaci viszonyok megváltoztatásához? Mit tehet például a dereguláció, a káros monopóliumok felszámolása érdekében?

► Ezzel kapcsolatban nagyok a várakozások és a félreértések is. Az új monopóliumok létrejöttének megakadályozására van is jogkörünk, meg nincs is. A privatizációnak a vagyoni politikai irányelvek alapján kell folynia, ebbe tehát tulajdonképpen nem szólhatunk bele, bár ezen irányelveknek elvileg figyelembe kell vennünk a verseny szabályozás elvileg háttérbe adó versenypolitikai megfontolásokat. Például általában nem kívánatos, hogy az állami monopóliumok egyszerűen magánmonopóliumokká alakuljanak át.

Az árupiacokon a meghatározó piaci befolyáshoz vezető fúziókat szakmai vizsgálat után nekünk kell engedélyeznünk vagy megtiltaniuk. A már meglévő monopóliumokkal szemben viszont csak akkor léphetünk fel, ha törvénybe ütköző, vagyis például erőfölénnyel való visszaélés magatartást tanúsítanak.

Konkrét ügyekben mennyire lehet kezdeményező szerepe a versenyhivatalnak? Például beleszólhatnak egyes privatizációs ügyekbe, ha úgy látják, hogy az akadályozza a versenyt?

► Erre van lehetőségünk. A törvény szerint ugyanis a kormányzatnak minden versenykorlátozó döntése előtt ki

A gyanúhoz bizonyíték kell

Vissi a versenyhivatal és az ÁVÜ együttműködéséről

Lehet gyanakodni a piac szereplőire, hogy visszaélnék az erőfölénnyükkel avagy kartellbe lépnek, de nekünk ezt bizonyítanunk is kell – hangsúlyozza Vissi Ferenc, a versenyhivatal elnöke a Népszabadságnak. Úgy véli: a legtöbb vitatott privatizációs ügyeknél a közérdek ütközhet a szabad verseny elveivel.

– A versenyhivatal a piacgazdaság egyik alapintézménye. Ehhez képest hatékony működését az átlagpolgár kevéssé érzékeli.

– Az állampolgárok szubjektív érzései sajnos nem elegendőek ahhoz, hogy a hivatalban döntések szülessenek. Nekünk bizonyítékokra van szükségünk arról, hogy valahol kartell működik, hogy visszaélnék az erőfölénnyel stb. Bárki eljárást kezdeményezhet nálunk, de a vizsgálat megindításához konkrétumok

kellene, amelyek valószínűvé teszik a versenyjog megsértését. Hadd mondjam el, hogy az eddigi megindult több mint öt-száz eljárás közel harmadát meg kellett szüntetnünk az első szakaszban. Vagy a bejelentők nem vállalkoztak a bizonyítékok elénk tárására, a tanúskodásra, és elálltak az eljárástól, vagy olyan ügyekben fordultak hozzánk, amelyekre nem terjed ki a hatáskörünk. A versenytörvény

több előírásának megsértése ugyanis nem ránk, hanem a polgári bíróságra tartozik. Ahol folytatjuk az eljárást és a Versenytanács elmarasztaló döntést hoz, ott jelentős bírságok kiszabására van módunk.

– Hatékonynak bizonyulnak ezek a bírságok?

– Túlnyomó többségében a Versenytanács döntését megfellebbezik a bíróságon. Pereink többségét azonban megnyerjük. Szinte kizárólag azokat veszítjük el, amelyeket mi vittünk a bíróságra, hogy ott a még nem egyértelmű jogi szabályozásban precedenst teremtsenek. (A gyanúhoz... folytatás az 5. oldalon)

Dr. Nagy Márta

Nyugdíjas közgazdász

Elnökségi helyettes, Gazdasági Versenyhivatal (1997-2009)

A versenytörvény alkalmazásának indulása-kor, 1991-ben a privatizáció számos vita tárgya volt. A még szokatlan fúziós szabályok sokakban illúziókat keltettek. Várakozásokat fűztek ahhoz, hogy a GVH ezek alkalmazásával megtilthatja erőfölényes vagy pláne monopolhelyzetű cégek privatizációját. Nem is sikerült mindenkivel megértetni, hogy a privatizáció alapesetben tulajdonosváltás, ami nem feltétlenül változtat a piaci koncentráción, s nincs fúziós vonatkozása azokban az esetekben, amikor nem összevásárlás történik. A GVH nem „nem avatkozott be”, hanem az első néhány évben nem volt a privatizációs ügyeknek fúziós karakterük. Egyes esetekben jogi akadálya is volt a beavatkozásnak, hiszen az akkori fúziós szabályok elsősorban a közvetlen irányítási kapcsolatokra fókuszáltak. A későbbiekben ez a helyzet – mind a piaci koncentráció változása, mind a fúziók jogi szabályozásában a közvetett irányítási viszonyok figyelembe vétele tekintetében – persze változott.

Viseltük a hamis illúziókból eredő kritikákat, közben az Állami Vagyonügynökség (ÁVÜ) vezetésével megértettük, hogy mit tehetnek a konkrét privatizációs döntésekben, de akár a módszerek megválasztásában – ahol lehet – a piaci verseny elősegítése érdekében. Szorgalmaztuk egyes cégek eladása előtti feldarabolását. Erre főként a kiskereskedelem és az élelmiszeripar privatizációjakor volt példa, ami nagy ütemben zajlott 1993-ban – az egyéb szektorok kis- és középvállalatainak tömeges eladásaival együtt. Követeltük a monopolhelyzetű cégek esetén a szakmai – jellemzően ágazati – szabályozás privatizációt meg-

előző olyan megújítását, amely megfelel a piaci viszonyoknak, és támogatja a verseny kialakulását. Ez később a távközlésben jobban, az energiaszektorban kevésbé sikerült.

A szorosabb együttműködés érdekében megállapodott a GVH és az ÁVÜ, hogy az egyes privatizációs koncepcióknál vagy egyedi aktusoknál az ÁVÜ kérésére a GVH a verseny szempontjából véleményt nyilvánít. 1992-ben pár hónap alatt 15-20 ilyen megkeresés érkezett, és tavasztól az alkalmi véleménykérés helyett kialakult az a gyakorlat, hogy a privatizációs szervezet – az 1995 közepéig működő ÁVÜ, majd ezt követően az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt. (ÁPV Rt.) – igazgatótanácsának ülésén állandó meghívottként vett részt a versenyhivatal képviselője. Ez együtt járt azzal, hogy a napirendre került anyagokat a GVH előzetesen, rendszerszerűen megkapta.

A privatizációs ügyekben a versenypolitikai vélemény kialakítása és képviselése egy évtizeden át jelentékeny mennyiségű és több-kevesebb sikerlé-ménnyel járó munkát jelentett a GVH-nak. Egy-egy ügyben többször is próbálkozhattunk, és módunkban állt érvelésünket erősíteni a koncepció kialakításakor, a konkrét pályázat meghirdetésekor, a végső döntés előkészítése során is. A privatizációs szervezetek igazgatótanácsai – sokszor változó személyekkel – sokat tanultak a verseny szempontjairól, és egyáltalán nem voltak versenyellenesek, de néha azért más közpolitikai érdekek, egyéb szempontok felülírták a verseny érdekeit. A dolgok nem voltak hibátlannak, de rosszabb is lehetett volna.

Perre viszik a kávéforgalmazók a versenyhivatal döntését

A Gazdasági Versenyhivatal december 21-én árkartell miatt összesen 388 millió forint bírsággal sújtotta az öt legnagyobb magyarországi kávéforgalmazót (NAPI Gazdaság, 1994. december 22., 1. oldal). Az érintett cégek nyilatkozatban tiltakoznak a hivatal döntése ellen, s fellebbezéssel élnek.

Teljességgel megalapozatlannak tartjuk a hivatal döntését – mondta lapunk kérdésére Szigeti Pál, az Eduscho Budapest Kft. – erre 8 millió forint bírságot szabtak ki ügyvezető igazgatója. Szerinte a versenyhivatal nem bizonyította közvetlenül az árkartell létét, csupán egy logikai levezetés útján jutott a kartell vádjához, ám ezt sem szakmailag,

sem pedig tényekkel nem támasztotta alá, az indoklásban sem. A magyar kávépiac több mint 20 százalékat kezében tartó cég hamarosan benyújtja fellebbezését a döntés ellen, mivel – az ügyvezető szerint – nem árkartellről van szó, hanem a külső körülmények romlásáról: néhány hónap alatt 350 százalékkal nőtt a kávé világpiaci ára, ami egyfor-

mán érint minden forgalmazót. A piacot 40 százalékkal vezető Douwe Egberts Compack Kft. lapunkhoz eljuttatott közleményében jogi válaszlépéseket helyezett kilátásba. Hangsúlyozza, hogy az idei áremelésekre külső okok miatt kényszerült – a világpiaci ár ugrásszerű növekedésén kívül a forint többszöri leértékelése és a fogyasztási adó kivetése miatt. A Nestlé Hungária Kft. hasonló tartalmú közleményben – amelyben kifejti, hogy a hozzá hasonló kisebb forgalmazók kényszerűen alkalmazkodnak a piacvezetőhöz – reagált a Gazdasági Versenyhivatal döntésére.

M. Cs.

Dr. Kállai Mária

Ügyvéd

Versenytanács, Versenytanács,
Gazdasági Versenyhivatal (1991-2007)

Úgysem kerülöm el a nosztalgizást, mert az idő múlásával szépülnek a sokasodó emlékek.

A GVH kíváncsisággal vegyes bizalommal várta 1991 elején azt a bírąból verbuválódott kis különítményt, amelynek én is tagja voltam. Az volt a feladat, hogy alakítsuk ki a frissiben elfogadott Verseny törvény jogalkalmazási gyakorlatát az eljárásindítástól a bírósági felülvizsgálat befejezéséig. A jogalkalmazás amúgy egyszerű, csak válaszolni kell a kérdésekre: ki, mikor, hol, mit és miért csinált? A legnehezebb kérdés a miért. Ha megvan a válasz, az a meggyőződés jele, be kell fejezni a gyötrődést, a vitát, a mérlegelést, és megnyugtató módon hozható döntés. Az újdonság számunkra a közgazdasági piaci szemlélet, a piacban gondolkodás volt, amiben azért lehettünk sikeresek, mert a kollégák megosztották velünk tudásukat. (Nemcsak azt, hanem a gondot, az örömet is, ahogy mi is, mindmáig.)

A hivatal munkamegosztási rendjében a vizsgálói kar végezte a döntés-előkészítést a vizsgálat lefolytatásával, a versenytanács pedig döntést hozott, időnként megélenkülő hatáskör-megosztási vitával. A vita nem érdekelt, mert úgy tartottam, hogy a határozathozatal érdekében a hivatal minden részének – rendszertől függetlenül – munkabékében kell együttnie, s ebben a felelősség a Versenytanácsé.

A hatályos törvény ismeretében nehéz elképzelni, miképpen tartottuk be még kartell-eljárásokban is a maximum 90 napos határidőt. Hamarosan kiderült, hogy antitröszt ügyekben valóban rövidek a határidők, de nem szabad elfelejteni, hogy a versenyviszonyok kezdetlegesek, a jogsértők pedig meglehetősen tájékozatlanok voltak. Jellemző volt, hogy az elkövetők írásbeli megállapodásba, etikai szabályzatok-

ba foglalták a kartell-megállapodásokat. Az efféle jogsértésekből azonban lassan kifogytunk, olykor a „miért” kérdésre nem tudtunk választ adni, ami eljárás-megszüntetéssel járt.

A kávékartell-eljárásban azonban a vizsgáló és a Versenytanács olyan közgazdasági elemzésen alapuló közvetett bizonyítékokat tárt fel és értékelt egymással példás együttműködésben, amelyek megvalósították a hivatal korábban remélt működését a bizonyítás módszerét tekintve. Szerintem sikerült logikusan elhatárolni a marasztalható összehangolt magatartást a nem büntethető párhuzamos magatartástól. Ma is ezt tartom a hivatal jövőbe látó döntésének, még akkor is, ha a pert elvesztettük a több forduló, évekig tartó bírósági felülvizsgálat végén. Ez a tény nyilván azt a véleményt támasztja alá, hogy a határozat logikátlan volt.

A lényeg azonban ma már nem ez. A bizonyítási módszereken időközben alapvetően változtatott az ún. rajtaütés törvényi intézménye, amely a bizonyítási eljárást szükségszerűen és elegendően, túlnyomóan a rajtaütéssel beszerzett bizonyítékok értékelésére korlátozza, okszerűen feleslegessé, mellőzhetővé téve a további, így a közgazdasági jellegű közvetett bizonyítékok értékelését. Az elkövetők alkalmazkodása az új körülményekhez és a technika fejlődése előbb-utóbb megghiúsítja az efféle bizonyítékszerzést, s ebből a szempontból nem biztató az engedékenységi politika eredményességi statisztikája sem. Éppen ezért a hivatalnak fel kell készülnie azokra az időkre, amikor újra csak a piaci jelenségek közgazdasági elemzésére és logikai rendbe állítására hagyatkozhat egy-egy ésszerűen rövid eljárás során, amire például szolgál a kávékartell ügye.

1995. február 24.

AKTUÁLIS

Az ÁSZ az ÁVÜ-ről Nöttek a költségek

Miközben a privatizálendő állami vagyon folyamatosan zsugorodott, az Állami Vagyonügynökség (ÁVÜ) működési költségei az 1991-es közel 240 millió forintól 1994-re 1,8 milliárd forintra emelkedtek — hangzott el az Állami Számvevőszék (ÁSZ) sajtótájékoztatóján.

Az ÁVÜ működési költsége az 1991-es 240 millió forintól 1992-ben már 632 millió forintra nőtt. A kiadások 1993-ban közel 1,4 milliárd forintot értek el. Az ÁVÜ több csatornán jutott bevételekhez. 1990-ben és 1991-ben teljes mértékben a központi költségvetéstől kapott támogatást; 1992-ben már részben, mintegy 360 millió forint összegben, 1993-tól pedig szinte teljes mértékben (abban az évben 1 milliárd 350 millió forint értékben) a privatizációs bevételekből fedezte kiadásait.

A központi költségvetésből 1991-ben mintegy 236 millió forintot, 1992-ben közel 248 millió forintot, 1993-ban pedig már csak 1,7 millió forint támogatást kapott. (MTI)

PHARE-pályázatok

Több támogatás

Az idén két alkalommal lesz lehetőség mikro- és makroprojektekre pályázatokat benyújtani: áprilisban és októberben — hangzott el a PHARE és Tacis Demokrácia program eddigi eredményeiről, valamint az év végi lehetőségeiről tartott tegnapi tájékoztató.

A mikroprogramoknál a pályázóknak nem szükséges EU-tagállambeli partnerszervezettel együttműködniük. A támogatás a projekt 90 százalékát fedezi, a támogatás nagysága 3 ezer ECU-tól 10 ezer ECU-ig terjedhet. A makroprojekteknél a támogatás elérhető összege az idei évtől 200 ezer ECU. A pályázatokat a program minősége és a partneri kapcsolatok alapján értékelik. Aktív évet zártak 1994-ben: a beérkezett pályázatok közül kilencet fogadtak el a Magyarországon, amelyek mindegyikénél külföldi volt a fő pályázó.

A PHARE és a Tacis elnevezésű programok az Európai Unió (EU) kezdeményezésére indultak a közép- és kelet-európai régió és a FAK-országok harmonikus gazdasági fejlődésének, az EU és ezen országok gazdasági és politikai kapcsolatainak támogatására, anyagi eszközök biztosításával, pályázatok formájában.

Tilos a forgalmazás

Mérgező kávé

Munkatársunktól

Több tonnányi mérgező hatású kávé eladását tiltotta be a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség. A termék a Café De la Santé néven a halálpalekci Dolgozó Kft.

Privatizáció az energiaiparban

Bánya nélkül kelendőbb az erőmű

Ráb Erzsébet jelenti Tatabányáról

Ez év végéig megtörténhet az áramszolgáltatók egy részének magánkébe adása — mondta Hegyháti József, az IKM helyettes államtitkára a hazai erőművek és a bányák képviselőinek Tatabányán rendezett országos konferenciáján.

A kormány gyorsítani kívánja a villamosenergia-ipar privatizációját, de ezt a gyorsítást csak az ésszerűség határáig lehet elfogadni — hangsúlyozta a helyettes államtitkár.

Hegyháti József megítélése szerint az év végéig az áramszolgáltatók egy részének privatizációja megtörténhet, míg az erőműveknél — a jobb esetében — a jövő évben, esetleg 1997 elején zajlik le a magánosítás folyamata. Felhívta a figyelmet arra, hogy az erőművek pri-

vatizációja jó üzletnek tűnik, a hozzájuk tartozó szénbányák megvásárlása viszont már nem. Az erőművekhez integrált bányáknak a privatizáció után is meg kell maradniuk, ha gazdaságosan tudnak termelni.

Vas László, a Szénbányászati Szerkezetalkutási Központ igazgatója bejelentette, hogy befejeződött az erőművek és a bányák szervezeti integrációja. Az integrációba vont bányák a korábbinál olcsóbban termelnek, mert megszabadul-

tak olyan költségektől, amelyek finanszírozása az időközben megalakult bányahasznosítási irodákra és az állami költségvetésre hárul.

Az integráció következtében felgyorsult és rövidesen be is fejeződik a bányáknál korábban megkezdődött felszámolási eljárás. Az átszervezések során 60 ezerrel 28 ezert csökkent a bányák dolgozóinak létszáma. Az idén a várpalotai és a dudari bányát bezárják, s ez is létszámleptéssel jár.

Hiba a tanksapkánál

Az Opel visszahívja

Munkatársunktól

Az Adam Opel AG világszerte legálisan hívását tervezi, hogy kiküszöböljön a biztonsági légszákkal kapcsolatos

Az intézkedés várhatóan a mintegy 25 ezer Magyarországon futó Astrát is érinti. A General Motors Europe zürichi központjában három órakortestközé hivatalos kommunikék.

Az Astráknál és néhány más modellnél előfordulhat, hogy a benzinbeömlő-nyílás környékén keletkező elektrosztatikus feszültség nem vezetődik el, ezért — amennyiben a benzinkút nincsen megfelelően földelve — töltéskorszika keletkezhet, ami belobbanthatja a benzint.

A jelenséget egy független

met nem személyiség Hun hogy pedi nem pedi sem Bárt viss rend dó li hiba dó v

Nagyok az autókölcsönzők

A biztosító ne

A biztosítótársaságok nem hajlandók ellenbiztosítást kötni, emiatt rendelkező társaságok működése k — mondta tegnapi sajtótájékoztatóján Autókölcsönzők Szövetsége!

A szövetség elnöke kifejtette, hogy az utóbbi időben számos olyan intézkedés született, amely előtt nem kérték ki a szervezet állásfoglalását. Ezek közül különösen kedvezőtlen az a döntés, miszerint az autókölcsönző cégek újonnan vásárolt autók után nem igényelhetik vissza a forgalmi adót.

A kölcsönzők egyik fő problémáját az okozza, hogy a biztosítók nem működnek velük együtt, lopás ellen biztosítást nem lehet a kölcsönzött autókra kötni, és töréskárkockázatra is többet kell fizetni, mint más autótulajdonosoknak.

A MASZ tagjainak másik fő gondja abból fakad, hogy a bérleti sokszor nem viszik vissza az autót. Ezekben az esetekben a

rend zást, gesi hata haa őrsé azt i jöhi koc autó A hog nye, ség föld kelé nyo roki pési föld egy

VPOP: érvértékelő parancsn

Növekvő ván

Bár végleges adatok még nem állna jelzésük szerint a Vám- és Pénzügyi szedett be a költségvetésnek az Arnold Mihály, a VPOP országos érvértékelő parancsnoki értekezlet

Az elmúlt évben 110 milliárd forinttal több volt a vámbevétel, mint 1993-ban. Ezen belül a fogyasztási adó 10 milliárdal haladta meg a tervezett, s 11 milliárdal volt több a bázisához képest. Tavaly a magyar költségvetés minden negyedik forintját a vámok szedték be. Az Egyesült Államokban a költségvetési bevételek 1,4, Japánban 0,4 százalékát adja a vám, Magyarországon ez az arány meghaladja a húsz százalékot.

A nagy adóterhelésű termékek ellenőrzése az államnyilvános részét leköti, az ország területén 5 ezer telephelyet, s további 7 ezer jövedéki engedéllyel

Dr. Bodócsi András

Tanácsadó

Versenytanács, Versenytanács, Gazdasági Versenyhivatal (1991-2009)

A Junior/Gasztro-Lánc ügy (Vj-172/1994.) volt az első olyan fúzió, amelyet nem engedélyezett a GVH. Az ügy érdekessége, hogy az engedélykérés kikerülhetett lett volna, ha a Juniort nem a Gasztro-Lánc, hanem franciaországi anyavállalata vagy annak valamely külföldi leányvállalata szerzi meg. Az akkor hatályos Vtv. alapján ugyanis kizárólag a Magyarországon bejegyzett vállalkozásoknak kellett engedélyt kérniük, ha irányítást akartak szerezni egy magyarországi vállalkozás felett.

Az ügy másik érdekessége, hogy a Tpv. szabályrendszerében nem kellett volna engedélyt kérni az adott fúzióhoz. A Tpv. szerint ugyanis az engedélykérés kötelezettsége kizárólag a fúzióban résztvevők nettó árbevételétől függ. Ezzel szemben az akkor hatályos Vtv. engedélykérési kritériumként párhuzamosan alkalmazta az együttes nettó árbevétel (több mint 10 milliárd forint) és az együttes érintett piaci részesedést (több mint 30 százalék). Az adott fúzió esetében az engedélykérés kötelezettsége az együttesen 30 százaléknál magasabb érintett piaci részesedésen alapult, mert a két vállalkozás együttes nettó árbevétele kevesebb volt mint 10 milliárd forint.

Az 1997. január 1-jén hatályba lépett Tpv. megváltoztatta mindkét fenti — mai szemmel nézve ellentmondásos — rendelkezést: az új szabályozás szerint már engedélykérési kötelezettség alá estek a külföldön honos vállalkozások által végrehajtott fúziók is, engedélykérési küszöbértékké pedig kizárólag a nettó árbevétel vált.

Ezt követően is többször változtak a Tpv. fúziós szabályai. A változtatások szükségessége elsősorban abból adódott, hogy a Tpv. lényegesen részletesebb szabályokat tartalmazott, mint — az ilyen kötelezett-

ség hiányában is — alapul vett uniós jog, amely a viszonylag általános jellegű szabályozás mellett közleményekben tette egyértelművé a részleteket. Erre a magyar szabályozásban akkor nem volt lehetőség. Ez egyben persze izgalmasabbá is tette a munkát, hiszen a törvényben nem szabályozott fúziós helyzeteket kellett beilleszteni a hatályos szabályi keretek közé. Ezek utóbb beépültek a fúziós szabályokba. Az új szabályok azonban további változtatásokat igényeltek. Ezért a 2010-es években négy éves ciklikussággal (2001, 2005, 2009) bővültek a fúziós rendelkezések.

Ez a folyamat a mai napig sem zárult le. A hangsúly azonban egyre inkább áttolódik a közleményekre. A 2013-2015. közötti években új közlemények láttak napvilágot az egyszerűsített döntés alkalmazásáról, az előzetes egyeztetési eljárásról, valamint az összefüggő ügyletek kezeléséről. A Tpv.-ben pedig 2010-től jórészt olyan változások valósultak meg, amelyek nem a szabályok részletezését, hanem a fúziós munka hatékonyságának növelését, a gyorsabb ügyintézészt szolgálták. Ilyen jellegű változás volt az indokolást és a jogorvoslatról tájékoztatást nem tartalmazó döntés alkalmazásának lehetősége, az eljárási határidő csökkentése 45 napról 30 napra, a kérelem benyújtása előtti előzetes egyeztetés. Lényeges módosítás volt a végrehajtási tilalom bevezetése is.

Fontos belső szervezeti változás is történt. 2012. március 1-jén létrejött a Fúziós Iroda, amely a GVH a témához legjobban értő szakembereit tömöríti egy szervezeti egységbe, a korábbinál érezhetően magasabb színvonalú munkavégzést és jelentősen gyorsabb ügyintézészt eredményezve.

A törvény biztos új lesz!

Az új versenytörvény belépésével komoly változások várhatók a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) életében január elsejével. Emellett december végén a versenyhivatal és a versenytanács elnökének mandátuma is lejár. Bár sorsuk ma még bizonytalan, információink szerint mindkettőjüket újra kinevezik.

Januártól lényegesen megváltozott versenytörvény alapján dolgozik a hivatal (*Figyelő*, 1996/24. szám), amit a jogalkalmazónak és a vállalkozásoknak is meg kell még tanulniuk. A versenyhivatal bizonytalan sorsú felső vezetésének (lásd külön írásunkat) harmadik, egyelőre még biztosan székekben maradó tagja, Stadler János elnökhelyettes a törvény változásai közül arra hívta fel a figyelmet, hogy januártól kérelemre csak fűzőkontroll és kartellmentesítés esetén indulhatnak vizsgálatok, minden egyéb esetben hivatalból kell

REZGETT A LÉC

A Gazdasági Versenyhivatal elnöke, Vissi Ferenc nemrégiben munkatársai előtt kijelentette: nem biztos, hogy a jelenlegi kormánynak rá van szüksége a hivatal élén. A Miniszterelnöki Hivatal lapzártáig nem tette közzé, kinek a kinevezését javasolja a kormányfő az elnöki posztra. Így marad a találgatás, amely szerint az adhatna okot a bizalmatlanságára, hogy néhány esetben Vissi a miniszterelnök felvetése nyomán sem indított vizsgálatot. Ezzel az elnök ugyan megvédte munkatársait nyilvánvalóan nem versenyügynek számító, balsikerű eljárásoktól, de kivívhatta a kormányfő haragját is. A mérleg másik serpenyőjében azonban nem találunk a kinevezést gátló politikai körülményeket, hiszen a versenyhivatal az elmúlt években igen kevés olyan vizsgálatot indított, amelynek eredménye érzékenyen érintett volna egy-egy nagy állami céget vagy érdekeit kormány szinten érvényesíteni képes lobbycsoportot. Másfelől viszont, mivel Vissi szakmai hozzáértése aligha kérdőjelezhető meg, éppen ez a passzivitás adhat esetleg a nyilvánosság előtt is vállalható támadási felületet, mondván: a jelenlegi elnök vezetése alatt a hivatal ritkán avatkozott be ügykezdeményezőként a verseny tisztaságának megvédése érdekében. A bizonytalanságot mindenesetre erősíteni látszik, hogy Vissi az utóbbi hetekben elzárkózik a sajtónyilatkozatoktól, jóllehet a GVH-ban úgy tudják: a múlt héten informálisan megkapta a pecsétet újabb hat éves kinevezésére. Ha marad, alighanem a versenytanács elnöke, Boytha Györgyné is vállalja az övével egy időben lejáró megbízatásának folytatását.

megindítania az eljárást a GVH-nak. Ez jelentős változás a jelenlegi helyzethez képest, hiszen a hivatal eddigi történetében a kérelemre indult eljárások domináltak. 1997-től azonban csak bejelentéssel élhet a Versenyhivatalnál az, akinek valamely versenymagatartás jogát vagy jogos érdekeit sérti. A bejelentést követően a versenyfelügyeletnek 30 nap alatt kell eldöntenie, hogy az ügyben megalapozott-e a közérdek sérelme. A versenyhivatal ugyanis csak ebben az esetben viszi végig a vizsgálatot, azaz adja át dön-

tésre az ügyet a versenytanácsnak. Stadler János azt reméli, hogy ezzel a szűrővel kevesebb lesz az olyan, szélesebb kört nem érintő, gyakran a kérelem elutasításához vezető csekély jelentőségű ügyek száma, amelyek eddig túlságosan igénybe vették a hivatal munkatársait. Az elnökhelyettes a fontosabb változások sorából kiemelte még, hogy 1997-től a tisztességtelen gazdasági tevékenységet általánosságban tiltó generálklauzula alapján már csak a bíróság előtt lehet eljárást indítani, a versenyhivatalnál csak a konkrét tényállásba illő közérdeke sérelmek esetén lesz mód bejelentésre. Ez ugyanis komoly változást hozhat, hiszen eddig az ügyek tetemes részében épp a generálklauzula alapján született meg az elmarasztaló határozat. Az általános tilalom alkalmazhatóságának hiányában viszont megkönnyítik a versenybírók és vizsgálók dolgát azok a változások, amelyek a gyakorlatban jelentkező problémák alapján pontosították, egyértelműbbé tették az egyes tényállásokat. A törvény harmadik, a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalmát magában foglaló fejezete például az eddigi szabályozással szemben objektív – tehát vétkességtől független – felelősségi kategóriává teszi a fogyasztók megtévesztésének tilalmát, amikor nem köti azt a kelendőség fokozásának célzatához. Ugyanakkor azzal, hogy ezt a megtévesztést csak a gazdasági verseny során tanúsított magatartáshoz köti, nyilvánvalóvá teszi: a versenyhivatal nem egyedi panaszos ügyeket bírál el, hanem egyáltalánosságban versenymagatartásról hoz döntést.

Dr. Boytha Györgyné

*Címzetes egyetemi docens,
Pázmány Péter Katolikus Egyetem*

*Elnökhelyettes, a Versenytanács elnöke,
Gazdasági Versenyhivatal (1991-2000)*

A versenytörvény előkészítésekor tekintettel kellett lennünk arra a közismert tényre is, hogy egy jogintézmény akkor tud jól és rendeltetésszerűen működni, ha a működésére, felügyeletére és ellenőrzésére kifejezetten erre a célra létrehozott és saját szabályok szerint működő szervezet alakul. Igaz ez magára az ilyen céllal létrehozott szervezetre és annak belső működési rendjére is.

Azt a problémát kellett megoldani, hogy a versenytörvényben tiltott magatartásokat megvalósító piaci szereplőkkel szemben fellépő Gazdasági Versenyhivatalnak (GVH) a közigazgatás általános rendjébe kell illeszkednie, de a versenyfelügyeleti eljárások során a lehető legnagyobb függetlenséget kell élveznie. Ezt az elvet kellett a szabályozásban megvalósítani, mégpedig két irányban: egyrészt kifelé, másrészt befelé. Egyik sem volt könnyű. Jelenleg főleg az utóbbival kívánok foglalkozni.

A közigazgatási szerveknél a belső szervezési rend általában hierarchikus formában történik, ahol a főnöknek utasítási, aláírási, stb. joga van. Ezzel szemben a versenyfelügyeleti eljárásokban az említett függetlenség belső biztosítása érdekében olyan szervezeti egység kialakítását terveztük, ahol háromtagú testület – a Versenytanács (Vt) – hozza meg az érdemi határozatokat, nem pedig a hivatal elnöke vagy az, akire ő ezt a jogot átruházta. Az ilyen rendszer működtetéséhez természetesen olyan hivatali vezetésre volt és van szükség, amely ezt tudomásul veszi, és tiszteletben tartja. A hivatali vezetés számára ugyan csak komoly feladat volt a szükséges összhang megteremtése a két szervezési rendben működő vizsgálói és versenytanácsai részleg között.

A Vt tagjainak függetlenségét biztosító szabályok folyamatosan jelentek meg, illetve módosultak, mi-

után a gyakorlat egyre több problémát és szabályozandó kérdést vetett fel.

Az 1991. január 1-jei indulástól a Vt tagjait a GVH elnöke nevezte ki határozatlan időre. Már ekkor ki mondta a törvény, hogy e tagok csak a törvénynek vannak alárendelve. Ez volt függetlenségük első biztosítéka. Ezt tovább erősítette az 1997. január 1-jén életbe lépett előírás, miszerint a Vt tagokat a köztársasági elnök nevezi ki határozatlan időre, és menti fel. 2001. február 1-jétől pedig a határozatlan időre szóló kinevezés határozott időre, 6 évre változott.

Megoldandó kérdés volt a Vt tagok jogállására vonatkozó előírások pontosítása. Ez rendezést nyert 2005. november 1-jével, ami fenntartotta azt az előírást, hogy a Vt tagok a versenyfelügyeleti eljárás alatt csak a törvénynek vannak alárendelve, de kiegészült azzal, hogy egyebekben a GVH köztisztviselői.

A jogalkalmazás több olyan kérdést vetett fel, amely a rövid jogszabályi rendelkezések bővítését, illetve kifejtését kívánta meg. A versenytörvény 2014. január 1-jén életbe lépő módosítása igyekezett ezt a következő tartalmú értelmező szabállyal megoldani. A Vt elnöke és a tagok döntéseiket függetlenül hozzák, a jogszabályok alapján meggyőződésüknek megfelelően döntenek, és e döntéseikben nem befolyásolhatók és nem utasíthatók.

Amint az az előzőekből látható, a GVH közigazgatási szervként működik, de egyik szervezete, a Vt széleskörű függetlenség mellett hozza meg érdemi határozatait. Ez utóbbi azonban nem jelenti azt, hogy ezek ellenőrzés nélkül maradnak. Felülvizsgálatukat a bíróságtól lehet kérni. Az ezen ügyekben hozott bírósági határozatok alakulása a Vt működési szabályainak helyességét támasztja alá.

Versenyhivatali határozatok a bíróságon

Helybenhagyott ítéletek

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) működése óta 286 döntése ellen nyújtottak be keresetet a Fővárosi Bírósághoz. Ez az összes határozat 46,8 százaléka. A bírósági döntések közel 90 százaléka helybenhagyta a versenytanács határozatát.

GYÖRGY RENÁTA

A legtöbb GVH által vizsgált versenyjogi ügy azért kerül bíróságra, mert a felülvizsgálati kérelem haladéktól biztosítja a kiszabott bírság befizetésére. Ezt bizonyítja, hogy a bírósági úton megtámadott versenytanácsai döntések 90 százalékát teljes egészében helybenhagyta a bíróság — mondta *Bojtha Györgyné* elnökhelyettes.

Csupán az esetek 5-6 százalékában dönt a bíróság úgy, hogy bár jóváhagyja a GVH ítéletét, az általa kiszabott bírságot csökkenti. A hét év alatt pedig csak kétszer fordult elő, hogy újratárgyalást ítél a bíró.

A Gazdasági Versenyhivatal 1991 óta működik. Az előző év végéig összesen 611 versenytanácsai határozat született, melyből 286 esetben, az esetek 46,8 százalékában lett bírósági ügy. A versenyfelügyeleti eljárások átlagosan 1-1,5 évig folynak a Fővárosi Bíróságon. Ha az ítélet ellen a Legfelsőbb Bírósághoz fellebbeznek, ak-

kor átlagosan három évig húzódik egy versenyjogi ügy.

Hét év alatt a 611-ből összesen 269 esetben hozott elmarasztaló határozatot a versenyhivatal, vagyis megállapította a jogsértést. A versenytanács elmarasztaló határozatai közül 175 esetben fordult bírósághoz az eljárás alá vont fél, amely az esetek 65,1 százalékát jelenti.

A versenytanács összesen 333 esetben hozott elutasító határozatot, azaz kimondta, hogy nem történt jogsértés. Az elutasított ügyek 32,7 százalékát — azaz 109 döntést — támadták meg a Fővárosi Bíróságon.

Fúzióra, kartellre, illetve ár-emelésre vonatkozó kérelmet 9 esetben tagadott meg teljesen vagy részlegesen a versenytanács. A hét év alatt csupán egyszer fordult elő, hogy engedély-megtagadás esetében bírósághoz fordult a kérelmező fél.

A bíróságra került 286 felülvizsgálati kérelem közül 188 esetében született jogerős határozat. Első fokon 126, második fokon 62 ügyet zártak le.

Dr. Hargita Árpád

Ügyvéd, Klart Szabó Legal Ügyvédi Társulás

Gyakornok, Nemzetközi Iroda, Gazdasági Versenyhivatal

A versenytanácsai döntésekkel kapcsolatos „küzdelmek” szintere első fokon a Fővárosi Bíróság¹, másodfokon a Fővárosi Ítéltábla² volt, és meglepően sok ügy folytatódott a Legfelsőbb Bíróság³ előtt. A 25 év alatt nem változott érdemben az eredményesség: sem a jogalapot megváltoztató, sem pedig a bírságot csökkentő ítéletek aránya nem érte el a 10%-ot. Ebből arra lehetne következtetni, hogy a versenytanácsai döntések bíróság előtti védelme nem okozott fejtörést, valójában azonban komoly jogi csatározások zajlottak a nagy ügyek kapcsán, és nem egyszer csak a végső fórumon nyert a GVH. E perekben komoly csapatmunkára volt szükség, életre szóló élmény marad számomra, ahogyan egy-egy eljárásban kiválóan ki tudta egészíteni egymást a jogi és a közgazdasági szaktudás, tudtunk együtt küzdeni és örülni a sikereknek.

A peres feladatokat a kezdetekben a Versenytanács tagjai és a „GVH ügyvédje” látták el, majd létrejött a Bírósági Képviselési Iroda. A pereskedésen kívül az Iroda egyik fő feladata egy olyan tudásbázis kiépítése és elérhetővé tétele volt a hivatalon belül, amely feldolgozta a hazai és az uniós esetjogot, valamint folyamatos információt nyújtott a fejleményekről.

Léteznek olyan nézetek, amelyek szerint egy hatóság akkor hatékony, ha a perekben 80-90% közötti az eredményessége⁴. Az ez alatti eredményesség szakmaiatlanságra, míg a 90% feletti pedig arra utal, hogy nem fejleszti kellőképpen a jogot, csak „biztosra megy”, komplex, ezért komolyabb társadalmi károkat okozó jogsértéseket hagy megtorlatlanul. A GVH azon szervezetek közé tartozik, amely törvény által

adott feladatait hatékonyan látta el, és rálépett a jogfejlesztés néha rögös útjára is. Ezt jól szemlélteti a bírságszámítás, amely a korábitól eltérően egy kifejezetten matematikai jellegű bírságszámítást tett gyakorlattá. Érdekes volt látni a bíróságok megosztottságát a bírságszámítás elfogadásában, és a Kúria jó néhány éves bírósági küzdelmet követően tett pontot a viták végére, elfogadva a közlemény létét, és számítási módszerét. Fordulatos volt az egységes és komplex jogsértés „bevezetésének” megítélése a hazai versenyjogba is egy kartell nyomán, amely a GVH első két fokon elszenvedett veresége után a Kúrián végül győzelemmel végződött (Vj-130/2006.). Izgalmakat rejtett az érintett piac meghatározásának kérdése, és az ún. biztosító kartell (Vj-51/2005.) is, amely az első hazai versenyjogi ügyként az Európai Bíróság előtt kötött ki előzetes döntéshozatali kérdés formájában, és hozzájárult a versenykorlátozó cél fogalmának uniós fejlesztéséhez. Okoztak izgalmakat a hatásköri szabályok az Fttv. hatálybalépésekor, de a fogyasztós ügyekben általában nem voltak olyan nagy nézetkülönbségek a különböző bírósági szintek között, vélhetően azért, mert a bírák könnyen bele tudtak helyezkedni egy átlagfogyasztó helyzetébe. A fogyasztós perek is számtalan érdekességgel bírtak, hiszen a társkeresés, a mobiltelefon-szolgáltatás, a gyógyteák, a fogkrémek stb. világának rejteltmei tárultak fel.

Összességében izgalmas, kihívásokkal teli időszak volt ez, és nincs kétségem afelől, hogy ez a terület a jövőben sem lesz „unalmas”.

¹ Ma Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság.

² Ma Fővárosi Törvényszék.

³ Ma Kúria.

⁴ Dr. Kovács András, a kúria tanácselnöke személyes véleménye alapján.

VÁLLALATEGYESÜLÉSEK

Fúziós energia Figyelő 1999. január 06.

A vállalat egyesülések néhány éve megindult hulláma tavaly valósággal végigsöpört a világon, sőt a megafúziók miatt e folyamat egyre markánsabban befolyásolta a világ gazdaságát. Az eddigi tíz legnagyobb vállalat egyesítésből nyolcat 1998 első felében hajtottak végre, és a december elején bejelentett Mobil-Exxon házasság is biztosan bekerül a top tízbe (Figyelő, 1988/49-50. szám). Nálunk is éreztetik hatásukat e fúziók, hiszen a magyar leányvállalatok is összevonják tevékenységüket. A szakmai rövidítéssel M+A-nak (merger and acquisition) nevezett folyamat emellett is egyre népszerűbbé vált a hazai piacon; az elmúlt év első felében több efféle tranzakció zajlott le, mint korábban bármikor.

A magyarországi M+A tevékenységet az a PricewaterhouseCoopers (PwC) vizsgálja 1998 eleje óta, amelyik maga is sikeresen egyesült tavaly. Az eddig megjelent két féléves tanulmány az 1995 óta végrehajtott mintegy 300, nyilvánosan is közzétett esetet elemzte. A PwC eredményei megerősítik, hogy magyar viszonylatban is egyre népszerűbbek a fúziók, hiszen az 1998-as első féléves 75 egyesülés 78 százalékkal haladja meg a korábbi év hasonló időszakának adatát. A tanulmány még nem tartalmazza a cég saját egyesülését, mivel a Price Waterhouse és a Coopers&Lybrand hivatalosan Magyarországon csak július elsején fuzionált. Nem ez az oka azonban, hogy a pénzügyi tanácsadó cég 1998 második felére és az idei évre további növekedést prognosztizál az M+A terén. Igaz, az anyag készítői aláhúzzák: szubjektív elemzésről van szó és a felhasznált források (elsősorban sajtóközlések) jellege is jelent némi bizonytalanságot. Az M+A további térnyerésére az ad lehetőséget, hogy mostanában a magyar gazdaság több iparágában is konszolidáció zajlik, és a pénzügyi problémák megoldásához szükséges hatékonyságnövekedés is felgyorsíthatja a folyamatot.

Az egyesülések oka világszerte az egyre élesedő verseny; a nagy halak megeszik a kicsiket és így még nagyobbak és erősebbek lesznek. Ez önmagában egészséges folyamat, ám az a veszélye, hogy a végén monopóliumok

jönnek létre, amelyek pedig óriási sulykkal veszélyeztetik a piacot. Éppen ezért minden fúziós döntés bejelentésekor menetrendszerűen elhangzik: az ügyletet természetesen jóvá kell hagyniuk az illetékes versenyhatóságoknak. Az illetékességről pedig minden hivatal maga dönthet, a megafúziókat gyakran egyszerre több tucat kartellhivatal ellenőrzi. Az is elképzelhető, hogy nem azonos tartalmú döntést hoznak, hiszen az adott fúzió különböző hatásokkal járhat.

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) fennállása, 1990 óta eddig összesen 139 fuzionálási ügygel foglalkozott, s eddig összesen két esetben parancsolt megálljt a tervezett egyesülésnek. Az 1990-ben hozott verseny-törvény hatálya alatt 74 egyesülési ügy került a GVH elé, s csak a Pest-Budai Gastrolánc Kft. és a Junior Vendéglátó Rt. 1994-es házassági kísérletét hiúsította meg. A két cég együttesen a gyermekékeztetés 70-80 százalékát fedte le, s ez az adott piacon olyan koncentrációt jelentett volna, amelyet a verseny oltalmazói nem hagyhattak. A másik elutasító döntés az egyik utolsó fúziós kérelem esetében született: a GVH nem járult hozzá, hogy a vezetékes telefon-előfizetők 77 százalékát kiszolgáló Matáv megvásárolhassa a Jászberény környéki primer körzettel rendelkező Jásztelt.

A versenyhivatali döntéseket általában nem fogadják el szó nélkül az érintettek – ismerte el Bodócsi András versenytanács tag. A Versenytanács jogsértést megállapító döntéseinek kétharmadát támatta meg az elmarasztalt cég a bíróságon. A vállalat egyesülések esetében azonban más a helyzet, eddig egyetlen határozat ellen sem fellebbezték, ami persze arra is visszavezethető, hogy a kedvező elbírálás után ez nem is szokás. De a két említett ügyben – amelyek a kérelmezők szándékaival ellentétesen zárultak – szintén az a Matáv-Jásztelt-ügyben eljáró Bodócsi szerint annak köszönhető, hogy mindkét esetben olyan piaci koncentráció jött volna létre, amely ellentétes a versenyelvekkel.

A GVH nem tagadhat meg olyan fúziót, amely nem hoz létre erőfölényes helyzetet. A problémát általában

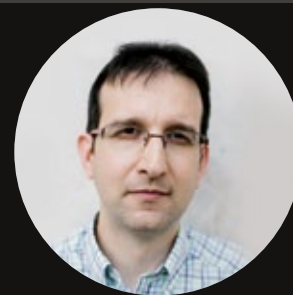
pontosan az jelenti, hogy mikortól lehet olyan piaci koncentrációról beszélni, ahol már sérül a verseny. Az Európai Unió (EU) kartellhivatala például – mondta Bodócsi – 25 százalékal alattaiban rá se néz az ügyre. Az 1990-es verseny-törvény a 30 százalékot tekintette a kritikus határnak. E meghatározott piaci arányok azonban korántsem jelentik azt, hogy a mágikus pont átlépése után automatikusan elutasítják a fuzionálási kérelmet. Abban az esetben, ha például liberalizált az import és csekély a vám, s ennek következtében a piacon a külföldi áruk jelenléte meghatározó lehet, akkor a GVH komoly – akár 50 százalékal is meghaladó – piaci arány megszerzését is tolerálni tudja. Mint ahogy engedélyezte is az orosházi és a sajószentpéteri üveggyár fúzióját, mert az általuk gyártott termék esetében biztosítottak látták a versenyhivatalban a verseny fennmaradását. A környező országokban ugyanis is jelentős gyártási kapacitás áll rendelkezésre, így a piaci helyzetet nem tudja befolyásolni egy még oly erős magyar szereplő sem.

A verseny-törvény 1996-os módosítása megszüntette a 30 százalékos küszöböt, amit Bodócsi szerencsés változásnak tart. A jelenleg érvényben levő szabályozás azt írja elő, hogy 10 milliárd forintot meghaladó éves összforgalom felett kell kikérni a GVH véleményét. Eddig néhány olyan ügy volt, amelyben a két cég együttes piaci aránya meghaladta a korábbi 30 százalékos határt. Az utolsó fúziós ügy azonban minden szempontból újdonságnak számít, hiszen a Matáv és a Jásztelt együttesen a piac 80 százalékát fedile. Ez olyan piaci részesedés, amelyre a GVH gyakorlatában korábban nem volt példa, s annak ellenére biztosítana a fúzió nem megengedhető verseny-előnyt, hogy a Matáv piaci részesedésének növekménye elenyésző lett volna a tranzakció után. A nemzetközi gyakorlat egységes abban – magyarázza Bodócsi András –, hogy ilyen mértékű piaci részesedés esetén annak legcsekélyebb növekedése is veszélyezteti a piaci versenyt. Szerinte a helyzet hasonlít a súlyos beteg esetére, akinek ha 40 fokos láza akár csak egyetlen tizedfokkal emelkedik, az ügyvezetett következményekkel járhat.

A Matáv és a Jásztelt fuzionálási tervét az EU-szabályozás tette különösen érdekessé – véli Bodócsi András. Az unió a távközlés területén verseny-szituációt sürget. A tagországok gyakorlatából ismert, hogy a korábban monopolhelyzetet élvező telefon-társaságok igyekeztek a felkészülési időszakban megerősíteni pozícióikat, hogy a versenyben sikeresen helytálljanak. A három éven belül versenyre kényszerülő magyar telefónia – a Matáv számára túlságosan előnyös ár-képzés miatt – már amúgy is felhívta magára a GVH figyelmét. Az Országgyűlésnek küldött 1997-es jelentésében a versenyhivatal – elég dondai módon – úgy fogalmaz, hogy érthetetlen, miért mond le az állam az árfelülvizsgálat lehetőségéről, ha „más jellegű alapos oka” nincs erre.

A novemberi elutasító döntés előzményei között is megtalálhatóak az állam nagyvonalúságának jelei. Lotz Károly, a nyáron leköszönt szociálliberális kormány szakminisztere – talán csak véletlen az egybeesés – a májusi (elvetett) választás után egy nappal engedélyezte a Jásztelt eladását a Matávnak. Ám ismervé az unió versenyről alkotott álláspontját, a labdát átdobta a GVH-nak. A hivatalnak írt levelében arra hivatkozott, hogy a törvényi szabályozás e kérdésben hiányos, ezért “egyeti és utolsó” esetként engedélyezi a tranzakciót. Bodócsi András szerint ugyanakkor jogilag értelmezhetetlen az egyedi és utolsó kitétel, de az eljárás során a miniszteri levél érdemben nem befolyásolta a GVH munkatársait.

A döntést Karel van Miert, az EU versenypolitikáért felelős főbiztosa sem befolyásolta, bár tény, hogy az elutasító döntés meghozatala előtt tett budapesti látogatásán e politikus is kritizálta a GVH működését. A fúzió megtiltása – jelentette ki Bodócsi – természetesen nem a kritika következménye. Már csak azért sem, mert Karel van Miert nem a fúziós gyakorlatot kifogásolta, hanem azt, hogy – szemben az EU versenyjogával – a GVH foglalkozik a fogyasztók megtévesztésével is. A kritika tartalmi része az volt, hogy ezek az – inkább a fogyasztóvédők hatáskörébe illő – ügyek elvonják a versenyhivatal erőit az ügyvezetett antitröszt esetek felderítéséről.

Dudra Attila

Irodavezető, Fúziós Iroda, Gazdasági Versenyhivatal

A Matáv/Jásztelt eljárás jelentőségét elsősorban maga a tiltás adja, amely akkoriban is rendkívül ritka zárása volt a fúziós ügyeknek, de a verseny védelme érdekében a GVH merte használni ezt a végső eszközt is. Az is látható e döntésből, hogy nem egy kiragadott pillanatkép alapján, hanem előretekintő jelleggel vizsgáljuk a fúziókat, kifejezetten figyelve a versenynek teret engedő szabályozási fejleményekre: önmagában az aktuális helyzet alapján (az elkülönülő földrajzi piacok miatt) nem lett volna ok a tiltásra, de dinamikusan szemlélve, a liberalizáció miatt várható körülményeket is értékelve már igen. A határozat találoán, egészségügyi hasonlattal magyarázza, hogy jobb a piacszerkezeti változások ellenőrzésével megelőzni egy versenyproblémát, mint azt utólag, magatartás-kontrollal (a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmával, vagy ágazati szabályozással) kezelni, ahogyan a cikkben megszólaltatott versenytanács-tag is egy súlyos beteg magas lázával szemlélteti, miért is beavatkozást indokoló probléma a gazdasági erőfölényes piaci helyzet további erősödése. A piaci részesedés növekedésének adott ügyben figyelembe vett mértéke rendkívül alacsony volt, azaz e tekintetben a döntés meglehetősen szigorú volt, mégpedig éppen a piacnyitási kontextus miatt (amely az egykori monopolisták ellen folytatott erőfölényes eljárásokban később is eredményezett szigorúbb fellépést).

Az egész gazdaság szempontjából nagy jelentőséggel bíró távközlési piac kapcsán éppen ez volt az egyik első ügy, amely egyértelműen jelezte, hogy a

GVH a piac alakításának lényeges tényezője tud és – ha a verseny szempontjából szükséges – akar lenni. A piacnyitás időszakában a GVH a fúziók mellett viszonylag sok eljárásban vizsgálta erőfölényes helyzetű távközlési vállalatok magatartását is, és e jogalkalmazási munka mellett versenypártolással is próbálta előmozdítani a versenyt. Sőt, már a 2000-es évek elején felismerte, hogy a szektor nagyobb figyelmet igényel és erre szervezeti szinten is rugalmasan reagált: létrehozott egy erre a szektorra fókuszáló vizsgálati egységet (jómagam éppen itt kezdtem a pályafutásom), és fejlesztette együttműködését az ágazati szabályozó hatósággal. Később (kb. 2007 után) a szabályozó hatóság megerősödése, valamint a hálózatok közötti verseny élénkítése miatt kevesebb erőfölényes ügyünk és versenypártolási akciónk volt. Érdeklődésünk azonban megmaradt az ágazat iránt, ahogyan a fúziókontroll szerepe is piac alakításában: a kábelhálózatok feletti irányításszerzéseket vizsgáló ügyekben például a GVH kiállt az infrastruktúra alapú verseny mellett, így volt olyan – a Jásztelt ügghöz hasonlóan szintén a legnagyobb távközlési csoport által kérelmezett – tranzakció, amely a GVH hatására hiúsult meg, és olyan is, amelynek keretében az egyes hálózatrészeket eleve két részben, két külön vevőnek értékesítették, megelőzve a GVH várható aggályait.

Összességében a cikkben felidézett időszakhoz képest a fúziókontroll a jelenlegi gyakorlatban megváltozott módszertani, eljárási és szervezeti keretek között, szándékaink szerint hatékonyabban működik, azonban változatlanul érvényes a törekvés az „egészséges” piaci viszonyok fenntartására.

A versenytanács függetlenségéről

Nem kísérte eddig túl sok figyelem külön a versenytanács tevékenységét. Pedig a magyar versenytanácsot döntéseivel a Gazdasági Versenyhivatal versenytanácsa (vt) jeleníti meg a világ felé, a GVH egészének munkája a versenytanácsai határozatokkal kaphat értelmet. A törvény értelmében a vt teljes önállósággal működik, de a GVH szervezetébe betagozódott. Érdemes átgondolni, hogy valójában mit is jelent ez az önállóság, és ennek fényében a vt függetlenségét esetleg féltő megfontolásoknak miről kellene szólniuk. Szerintem leginkább a GVH szerkezetéről és a vt érdemi működési önállóságának kérdésességéről. Nem kellene szólniuk viszont a függetlenséget nem érintő megalapozatlan feltevésekről, legyenek-e feltevések akár primer politikai indítatásúak vagy éppen személyes jellegűek.

A magyar versenyhatóság egy sehol nem működő hibrid struktúra, szerencsétlen keveredése a külön versenytanácsú osztott versenyhatósági modellnek és a vt nélküli integrált szisztémának. Ez utóbbi jellemzője, hogy egyetlen szervezetben belül van a versenyhatósági funkciók mindegyike, így az ügyek vizsgálata és elemzése, a szakirányú piacmonitoring, a nemzetközi kooperáció és maga a konkrét ügyekben történő határozathozatal is. Az osztott modell lényege, hogy a piacelemzés, az ügyek indítása és vizsgálata, a kormányzati kapcsolatok tartoznak a versenyhatóság egyik intézményére, míg a konkrét ügyekben a határozathozatal egy minden szempontból különálló másik versenytanácsú szervezet dolga, e döntéshozó fórum a vt.

Változó részletszabályokkal, de a lényegét illetően a következetesen kialakított, intézményesen is szétválasztott modellél az európai országok többségében (a mediterrán országokban, az Egyesült Királyságban, Írországban, a skandináv országokban, Belgiumban és Franciaországban). Magyarországon van egy függetlennek deklarált vt, ami státusát és működését feltételeit illetően azonban nem önálló. A költségvetési és munkajogi viszonyai a versenytanácson kívüli döntésszervezethez tartoznak. Ilyen külső döntéssel a vt-tag fegyelmi szankcióként hivatalvesztéssel is sújtható. Az is irracionálisnak tűnik a függetlenség szempontjából, hogy a vt vezetője a Gazdasági Versenyhivatal elnökhelyettese.

A szerző a versenytanács új elnöke, az ELTE jogi karának oktatója

tése. Aki a vt függetlenségét félti vagy megkérdőjelezi, annak legelőször az említett struktúrális problémákat kell értelmeznie és megoldania. A versenytörvény módosítása kapcsán a közelmúltban megfogalmazott aggályok azonban az alapkérdéseket fel sem vetik. Amitől a vt függetlenségét féltik egyesek, az a tagok határozott időre szóló kinevezése és az elnök döntéshozó versenytanács tagként való meghatározása.

Rögzítsük először, hogy e módosítások az EU jogával és a tagállamok nemzeti jogában létező megoldásokkal egyáltalán nem ellentétesek, az inspiráció éppen ezen országok szabályaiból és tapasztalataiból származik. Minden versenytan-

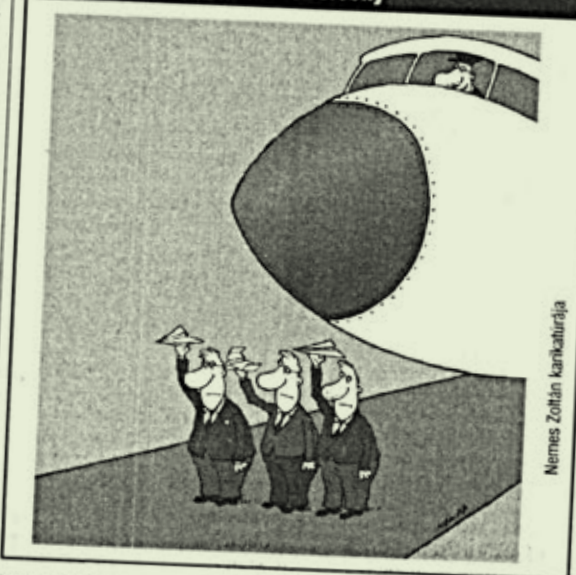
szempont is alátámasztja. Milyen alapon védhető a mai helyzet, amikor határozatlan idejű hivatalviseléssel vannak a versenytanácsban tagok, akiknek a kiválasztása véletlenszerűen, zártan történt; és milyen alapon támadható az, hogy egy mindenkinek hozzáférhető pályázattal történjen a tanács tagok megtalálása és immár határozott időre való kinevezése? Miért nem előremutató az, ha a jövőben versenyjogi ismeretek birtokában kerülhetnek emberek a tanácsba? Semmilyen tartatható érvel nem látok e módosítási törekvés ellen.

Szemléleti és szakmai kérdésként egyaránt tételezhető a vt elnökének helyzetére vonatkozó módosítás is. Minden or-

működési önállóság vonatkozásában található meg a gondok, már ha komolyan vesszük, hogy egy osztott versenyhatósági modell van lényegében Magyarországon. Jelenleg a tanács az ügyek felderítésében, a vizsgálatban formálisan kívülálló, a döntéshozatal céljára átadott aktából határoz mindarról, amit a GVH egésze (a szakmai elemzők, a nemzetközi iroda) összeállított. A versenytanács határozathozatalhoz sok önálló elemzés már nem társul, erre idő sem áll rendelkezésre legtöbbször. Hamis analógia a vt-t a bíróságokhoz hasonlítani, a működési kondíciók és a versenytanács eljárási szabályozása szempontjából egyaránt. A vt egy hatóság maga is, amelynek a feladata önállóan értékelni az összerakott ügyeket. De miből eredhet a tényleges önállóság, ha a nehezebb esetekben szükséges saját elemzés elvégzéséhez nincs független segítsége. Ha a GVH apparátusát kell a versenytanács segítő munkatársainak tekinteni, akkor nehezen lehet állítani, hogy a döntéshozatal érdemi önállósággal bír. Formálisan persze független, mert a döntésébe nem szólhat bele senki, de az érdemi megközelítése, az elemzése, a konklúziója közel sem olyan eséllyel és olyan mértékű önálló háttértámogatással alakítható ki a vt-ben, mint a megelőző vizsgálati fázisban (amikor a GVH apparátusa összerakta az ügyet, javaslatot téve a megítélésére is). Voltak esetek, amikor — házon belül és kívül egyaránt — értetlenséget szült a versenytanács elterelő álláspont, aminek a kelő kidolgozottsága is megkérdőjelezhető volt (pl. abban, hogy milyen elméleti és tapasztalati alapon lehet megállapítani, kitekintve a nemzetközi gyakorlatra is, a vállalkozások közös dominanciáját).

Nem merész konklúzió, ha a fentiek után azt mondjuk, hogy a versenytanácsnak a dolog érdemét tekintve nincs tényleges működési önállósága, ami alatt a független döntéshozatalnak nemcsak a formális, hanem a materiális oldalát is értjük. A szerkezetében tiszta versenyhatósági modell és a vt érdemi függetlensége jelentik azokat a kérdéseket, amelyek egy korrekt analízisben elsőként kell adódjanak. A magyar versenytanács jelenlegi működési jellemzőin a törvény módosítás csak javíthat. A függetlenség és a szakmai integritás pedig egyszerűen nincs mit féltetni, mert ezek nem csorbulnak, hanem érdemben erősödhetnek a változtatásokkal.

Szabad verseny

Nemes Zoltán karikatúrája

nácossal rendelkező jogrendszer tagok határozott idejű hivatalviseléséről szól, rendszerint megújítható kinevezéssel. E körülmény alapján tizenkét EU-tagállam versenytanácsai döntéshozóit nyilván nem kell függetlenség nélkülinek tartanunk, ilyen kritikát nem olvashatni EU- vagy OECD-dokumentumokban sem.

A magyar vt-tagok jelölési és kinevezési rendje a módosítás után is erősebb függetlenséget garantál, mint számos EU-tagállamnál, amelyekben egyszerűen miniszteri hatáskörbe tartozik a versenytanács döntéshozóinak a kinevezése. Kiemelve azt, hogy a vt működésére, a döntéshozatal formális függetlenségére vonatkozó szabályok nem módosulnak, a határozott időre szóló kinevezés semmiképpen nem tekinthető a függetlenség csorbításának. A határozott időre szóló kinevezés ésszerűségét pedig több

szágban, ahol versenytanács működik, ott az elnöke rendes döntéshozó tagnak számít. Olyan testület, amelynek az elnöke az érdemi döntéshozatalon kívül maradna, ésszerűen is nehéz elfogadni. Itthon az alkotmánybíráskodást, a rendes bíróságokat, a közbeszerzési vagy jegybanktanácsot is példának hozhatjuk, ahol a testület elnöke rendes tag is, illetve a bíróság elnöke rendes döntéshozó tag. Ennek épp az ellenkezője kívánna magyarázatot, amivel tíz éve adósok a magyar versenytörvény alkotói.

Az igazán lényeges kérdésnek szerintem a vt érdemi működési függetlensége számít, egyrészt a kormánytól, de a más funkciókat ellátó versenytanácsai intézménytől is. A hazai diskurzusban a tényleges működési önállóság kérdése jellemzően kisebb súlyt kap, mint az, hogy miként lehet jelölni és kinevezni a vt-tagokat. Pedig a

Dr. Berke Barna

Európai Unió és Nemzetközi Igazságügyi Együttműködésért Felelős államtitkár, Igazságügyi Minisztérium

A Gazdasági Versenyhivatal elnökhelyettese, a Versenytanács elnöke (2000-2002)

A másfél évtizede megjelent írásra rápillantva, először a hajdanvolt nemzeti légitársaság idéződik fel az emlékekben, a gépmadár csőrként (kékre) színezett orra, a reklám zenéje, amiről persze egyből Presser csodálatos dalai a legutóbbi albumról. Ezeknél időznék szívesen, az enyémekek ma is, de ezt a hosszú írást már idegennek érzem ennyi idő után, sok tartalmas év által betemetve. De lássuk, idősíkot váltva, fekete-fehérben... (következik még néhány asszociáció, a felkérésnek eleget téve).

Egy törvényt módosítás volt folyamatban a megírásakor, ami fontos eljárási újításokat hozott. Így az előzetes álláspont intézményét, aminek a szükségességét akkor éreztem át, amikor először álltam kezdő ügyvédként eljáró Versenytanács előtt és az ügy korábbi fejleményeihez képest jött egy meglepetés verdikt (a polgári perrendtartás mai kodifikációs munkáinak műhelyfogalmával szólva), és amiről nem gondoltam akkor, hogy másfél évtized múlva is ugyanúgy a kezdeti képében létezik majd. A rajtaütéses vizsgálati eljárás bevezetéséhez fontos jogelvként az előzetes bírói engedélyt kötöttük (az illetékességet kifejeztettük a jogelvi lendületben, ha jól emlékszem). A Versenytanács tagjai mellett a grémium elnöke is eljáró döntnök lett (csak adminisztrálni vagy utazgatni nincs értelme ott dolgozni), és mindegyikük bíróság előtt eljárhatott (ez talán nem volt túl népszerű új elem, de néha jól működött).

A versenyhivatali szervezeti modell egyediségét egy konkrét „történelmi körülmény” hozta létre a

kezdetekben. A Versenytanács hivatalon belüli felelősségi-függetlenségi jellemzőinek cikkbéli leírása akár ma is papírra vethető. Tapasztalhattam azt is ügyvédként, választottbíróként is, hogy a vizsgálati jelentést és a versenytanács álláspontot akár szembeállítva is lehet hivatkozni. Viszont az egységes intézményi szerkezetre hangolt (belső) eljárási szabályozás előhozza a kérdéseket a döntéshozatali testület helyzetét illetően.

Tökéletlen pántlika vagy valóságos tartalom a versenytanácsai függetlenség? A magamfajta institucionalista gondolkodás a tiszta szerkezetekben látja a jó munka alapját, a jól definiált hatáskör-szabadság-felelősség triaszában. Más másként láthatja persze, ez karakterfüggő is.

Az intézményi szerkezetről szóloan érdemes lenne széleskörűen eszmét cserélni, fontos lehet, hogy a vállalatok, az ügyvédi szféra mennyiben érzékeli a versenytanácsai függetlenséget, ezt vagy ennek hiányát miben látja, és szerintem a versenyhivatal vezetésének felelőssége felől is érdemes ezt átgondolni. Mit szolgál ez a felemás hazai osztott intézményi modell, mennyiben hasznosabb, mint például a német egységes hatóság, vagy mitől jobb, mint az intézményesen elkülönült (hatósági vagy bírósági) döntéshozásra épülő szisztéma. A szükséges távolságtartással, hűvös tárgyilagossággal, és több oldalról, több szempontból érdemes mindezt vizsgálni.

A lehető legjobb hatékony intézményi struktúráért, ami a legtöbb jó munkát kihozhatja arra elhivatott emberekből. És az alkotáshoz levegő kell.

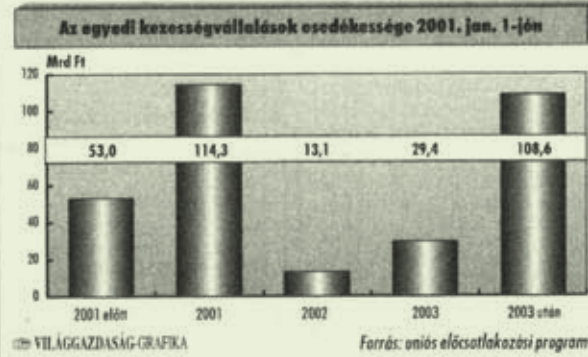
Mindössze 50 millió forintot irányoz elő az állam által vállalt kezesség és viszontgaranciák kifizetésére a következő évi költségvetés. Ennél 600-szor többet, 30 milliárd forintot szerepeltet ugyanezen a soron az idei büdzsé.

2001-ben 114,3 milliárd forint egyedi kormányzati kezességvállalás beváltása esedékes, jövőre pedig — a mai állapot szerint — 13,1 milliárd forintnyi szerződés után kell helytállni az 50 millió forintos előirányzatból — derül ki az uniós csatlakozás megalapozásához készített gazdaságpolitikai programból. A dokumentum szerint az elmúlt években az esedékesé vált kormányzati garancia-vállalások 15,3 százalékát kellett átlagosan kifizetni.

Az idei magas, 30 milliárd

geket, így a Reorg Apport Rt. 44 milliárdos kötvénykiadását —

viszi majd — állítja a PM szakértője, Horváth Erzsébet.

ra vállalt garancia lejárata — mondták el a *Világgazdaság*-nak a Pénzügyminisztériumban. Noha utóbbi beváltására január 26-tól lenne lehetőség, eddig nem történt kifizetés —

Az elmúlt években a kezességvállalások miatti fizetési kötelezettség 7,3 és 10,5 milliárd forint között mozgott évente — derül ki a zárszámadási törvényekből.

Szűkmarkú a PHARE keleten

(Folytatás az 1. oldalról)

A legkevesebbet Nógrád megye használhatta fel (ugyan csak társfinanszírozással), csupán 0,8 millió eurót. A támogatottsági listán az utolsók között kullog Borsod-Abaúj-Zemplén és Heves megye is, ahol — társfinanszírozással együtt is csak — 6-6 millió eurónyi PHARE-beruházás valósult meg tavaly év végéig.

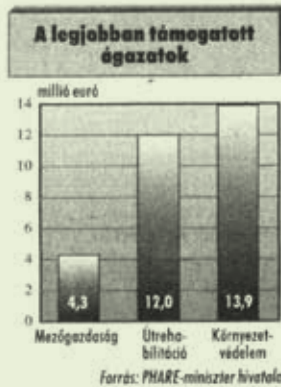
A legtöbb pénzt környezetvédelmi projektekbe fektették, csaknem 14 millió eurót. A második helyen 12 millió euróval az útréhabilitáció áll.

Bár a keleti országrészben alapvető megélhetési forrás a mezőgazdaság, mindössze 4,3 millió eurónyi beruházás valósult meg PHARE-támogatással ebben az ágazatban. A sorrend különösen érdekes abból a szempontból, hogy a befejeződött programok között a legtöbb 1990—1997-es. A PHARE-program első hét éve

alatt pedig elsősorban azok a projektek kaptak támogatást, amelyek összhangban voltak a kormányprogrammal. A "legfiatalabb" beruházás a tavaly év végéig befejezettek közül az 1998-as PHARE-országprogram része. Ekkortól kezdve csak az uniós csatlakozás érdekében használható fel a támogatás.

A mezőgazdaság egyébként Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében kapta a legnagyobb támogatást. Az 1993-as PHARE-program keretében összesen 1,1 millió eurót kapott a megye agrárberuházások és kapcsolódó intézkedések címen.

Útréhabilitációra és környezetvédelmi programokra Hajdú-Bihar megye kapta a legtöbb PHARE-pénzt. A megye útjainak rekonstrukciójára 2000 végéig 3,8 millió eurót fordítottak. A debreceni szennyvíztisztító-beruházásra, a biogázüzemre, valamint környezetvédelmi megfigyelőeszközök és

járművek beszerzésére több mint kétmillió eurót költöttek.

A keleti országrész a területfejlesztési PHARE-programokból is részesült. Öt ilyen indítottak, amelynek értéke — a PHARE CBC-programokkal együtt — országosan 124 millió euró volt. Ezen támogatások azonban csak ritkán öltöttek testet konkrét beruházásokban. Elsősorban intézmények kiala-

azért tervezték mindössze 0,05 milliárd forintot, mivel az agrárgazdasági garanciák előirányzata ez évtől már nem az általános keretet terheli, ugyanis azt a földművelésügyi tárca büdzséjébe építették be — magyarázza a PM. Az agrárgazdasági kezességekkel kapcsolatos kifizetések nagyságáról nem sikerült információt szerez-nünk.

Az idén vállalt kezességek összege magasabb a törvény által megengedettnél, hívják fel a figyelmet szakértők. Már márciusban 120,4 milliárdot tesz ki az állomány, miközben a költségvetés csak 95,1 milliárd forintra, a kiadási főösszeg 2,2 százalékának megfelelő összegre ad lehetőséget. Így 25,3 milliárddal lépik túl az ideit, egész év folyamán vállalkozások miatti fizetési kötelezettség 7,3 és 10,5 milliárd forint között mozgott évente — derül ki a zárszámadási törvényekből.

Nem lehet megbecsülni, hányan igénybe az édesanya helyett végeztek ugyanis előzetes gazdaságilag aktív korú, n KSH. Nekik esetleg meg kell ellátás.

MOLNAR MARI

A szociális tárca nem végze hatákszámítást azt megelőzően, hogy a parlament a múlt héte úgy módosította a családok támogatásáról szóló törvényt, hogy a jövőben a nagyszülők igénybe vehetik a gyermekgondozási segélyt (gyes). Így nem mérték fel, hogy várhatóan hány nyugdíjas veszi majd igénybe a gyest — tudtuk meg a szaktárcánál. A módosítás nem jár költségvetési hatással az édesanya helyett ugyanis nagyszülő kapja az ellátást.

Nem lehet pontosan megbecsülni, hogy hányan tartana majd igényt az ellátásra — magyarázta Lakatos Judit, a KSH főosztályvezetője. Erre csak külön célvizsgálat alapján lehetne következtetni. Anny mindenesetre biztos, hogy gazdaságilag aktív népessége belül mintegy 400-500 ezer állástalan, nyugdíjba vonul előtt álló nő tartanak nyilván. Elképzelhető, hogy közülük kerülnek ki az igénybevevők. szülő helyett vállalt gyermek neveléssel jövedelemre tehe

A sztrádakötvény egy Start az

A Magyar Fejlesztési Bank 30-50 milliárd forintnyi kötvényt fog kiadni a *Világgazdaság*. Az elzárakét jegyezhetné le a lak az M9-esen is.

MAGOS KATALIN

Az MFB a tervek szerint második fél évben bocsátja a sztrádakötvényeket — mondta el lapunknak *Tarnóczy László* szóvivő. Az elképzelések szerint 30-50 milliárdos lesz a kibocsátás, aminek 10 százaléka jegyezhetné le a lakosság. konstrukciót firtató kérdésre csupán annyit mondott, hogy az piacépes lesz.

Közben folyik az autópályafejlesztés. Immár negyedszer kezdtek neki a kivitelezők a M3-as továbbépítésének a térségben a következő március közepéig indulás óta — tudtuk meg *Turján Tamástól*, a Magyar Autópálya-építő Konzorcium (MAK) szóvivőjétől. Az esedékesek miatt többször meg kellett szakítani a földmunkákat, de az év végi jó időben szerződés alapján még így is maradt.

Az M7-es felújítását is a közúti közlekedési miniszter szerint végzi a MAI. A Budapest felé vezető pályán jelenleg négy szakasz van lezáva. Lepsény és Polgárdi lezárt térségében (a 73-as és 81-es kilométer között) kétszer kétszer von bonyolódik a forgalom Székesfehérvár és a Velencei-tó térségében, valamint Ma-

Füzesi Géza

Irodavezető, Felfedező Iroda, Gazdasági Versenyhivatal

Valamikor az 1900-as évek első felében az Országos Vendéglős Egyesület és a Székesfevárosi Vendéglősök Ipartársulata kimondta a bojkottot a kartellbe tömörült kőbányai sörgyárakra, de gondoskodott arról, hogy az indokolatlanul megdrágított kőbányai sörök helyett, azoknak megfelelő, sőt, a kartell gyártmányainál jobb minőségű sört mérhessenek a vendéglőkben.

Ha nem is közvetlenül ezen okokból, de néhány évtizeddel később 2001-ben jelentette be Nagy Zoltán, a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) akkori elnöke — egy, a versenytanácsi pályázatokról és a tagok munkájáról szóló hír rövid felvezetésében —, hogy a Gazdasági Versenyhivatal csoportot alakított a titkos, „kökevény” kartellek felderítésére.

Mivel a versenyhatóságok életében az egyik legnagyobb kihívás a kartell-felderítés, ezért a csoport létrehozásának egyik célja volt, hogy az erősen titkolt kartellek felderítésére addig használt közgazdasági elemzések mellett olyan új módszerek is bevezethetők legyenek, amelyekkel lehetővé válik a kartellek közvetlen bizonyítása is.

Bár a bejelentés pillanatában — a szűk szakmai körön kívül — nem tűnt jelentős eseménynek a csoport létrehozása, a csoport egy éven belül hadra foghatóvá és a GVH egyik sikertörténetévé vált, olyannyira, hogy a pár év múlva megjelenő sajtóhírekben már úgy szerepelt, hogy „az elmúlt hat-hét évben, amióta a Gazdasági Versenyhivatal különösen ráállt az egyik legsúlyosabb versenykorlátozó magatartás felderítésére, sorra születnek a kartellügyi elmarasztalások.”

A sajtó hamar ráakasztotta a csoportra a kartellkommandó nevet, és egy-egy eljárás kapcsán arról a fenyegetésről írt, hogy a kartellkommandó több

gyanús esetben már „forró nyomot követ”, aminek előbb-utóbb rajtaütésszerű céglátogatás lehet a vége.

A céglátogatás, azaz a helyszíni kutatás vált egyik leghatékonyabb „új módszerre”, amelyet a csoport 2002-ben alkalmazott először, és amely azóta számos jelentős kartell felderítésében segítette a közvetlen bizonyítékok fellelését. Az első céglátogatáskor még úgy a jelentett be minket a portás a cégvezetésnek, hogy „valamilyen gazdaságiak érkeztek”. A látogatás első órája végén az érintett vállalkozás akkori vezetője azzal fordult halkan a vizsgálók vezetőjéhez, hogy árulja el, valójában az adóhatóságtól (APEH) vannak. A számos céglátogatás azonban azt eredményezte, hogy a csoport tevékenysége hamar oktatási és figyelemfelhívó dokumentumok tárgya lett a cégvezetők és alkalmazottak számára. A céglátogatások hatékonyságát jelentősen növelte, hogy a térség országai közül elsőként a csoport alkalmazta a Forensic IT eszközöket is, ami lehetővé tette, hogy a GVH közvetlen informatikai bizonyítékokhoz jusson a kartellek felderítésekor és vizsgálatokor. Ezen eszköz alkalmazása számos eljárásban eredményezte olyan közvetlen bizonyítékok feltárását, amelyek kemény fejfájást okoztak számos cégvezetőnek és alkalmazottjaiknak, különösen, ha azok létezését magyarázni vagy éppen tagadni próbálták.

A GVH a csoport létrehozásával, az új módszerek alkalmazásával, valamint a csoportot alkotó vizsgálók kreativitásával és elhivatottságával érte el, hogy „könnyebbé” vált a felderítés a kartellekre vadászó GVH és a kartellező vállalkozások folyamatos bújócskájában, és növekedtek a kartellek fenntartási „költségei” is. Persze a kartellek azért élnek és virágoznak.

Május végéig döntenek a versenytanács tagokról

Kartellkommandó a GVH-nál

(Folytatás az 1. oldalról)

A bírák egy része az Alkotmánybírósághoz fordult emiatt. Tény az is: mostanában kevesebb ügyet tárgyalnak, mint a korábbi hónapokban. A hivatal elnöke, nem találván ebben semmi rendkívülit, úgy vélekedett: mivel az eljárások rendszerint bejelentésre indulnak, és a vizsgálatok rövidebb-hosszabb időt vesznek igénybe, a tárgyalások száma sem kiszámítható, egyszer több, másszor kevesebb. A közeljövőben például várhatóan sorozatban követik

majd egymást a fúziós ügyek — mondta. Ezekben ugyanis — a megújult törvény hatálybalépé-

sétől, február 1-jétől — magasabb lett az eljárási díj.

A cégektől, a nagyobb kiadást elkerülendő, a szokásosnál több engedélyezési kérelem

érkezett a hivatalhoz január végén. Egyébként — hangsúlyozta az elnök — az idén eddig csaknem ugyanannyi ügyet bíráltak el, mint a múlt év azonos időszakában.

A versenybírák ezentúl hat évig láthatják el feladataikat, illetve egy alkalommal ismételt kinevezhetők lesznek. Az új törvényi rendelkezés — a jogalkotó reményei szerint — hozzájárulhat a hivatal hatékonyabb működéséhez, illetve ahhoz, hogy a versenytanácsi döntéseket a gazdaság gyors változásait követő legfelké-

szültebb szakemberek hozzák meg. A pályázókkal szemben támasztott alapvető követelmény volt a jogi vagy közgazdasági végzettség, a kellő elméleti felkészültség és a versenyjogi háttérismeret.

A jelenlegi versenytanács tagok ugyancsak élhettek, és — mint azt Nagy Zoltán közölte — többen éltek is a megméretés lehetőségével. A pályázatokat május 21-éig bírálják el. A hivatal elnöke reméli, hogy június végéig az Alkotmánybíróság is határoz a versenytanács tagok beadványáról.

Megkettőződő hazai versenyjog

(Világ gazdaság online, 2002. 03. 25)

Április elsejétől megkettőződik a hazai versenyjog: a versenytörvény mellett az EU-magyar relációban a kartellezés és az erőfölénnyel való visszaélés tilalmának érvényesítésében közösségi szabályokat kell alkalmazni. Mindez új feladatok elé állítja a Gazdasági Versenyhivatalt, valamint a bíróságokat.

Kettős versenyjog érvényesül Magyarországon április 1-jétől. Az egyik a jelenleg is hatályos, a hazai viszonyokra irányadó versenytörvény. A másik az EK-magyar társulási egyezményben meghatározott két fontos versenyjogi cikkely a kartelltilalomról és a domináns piaci helyzettel való visszaélésről. Ezeket a közösségi jogbeli szabályokat akkor kell alkalmazni, ha az adott piaci magatartásnak az EU-magyar kétoldalú relációban az egymás közti kereskedelemre befolyása van, azaz: a szabadkereskedelem körébe eső árukat érinti, és nagysága vagy hatása a hazai cégek és az uniós piacain való jelenlétével, illetve uniós vállalatok magyarországi tevékenységével függ össze - nyilatkozta Berke Barna, a versenytanács elnöke a Világ gazdaságnak.

Hangsúlyozta: a jogsértő cselekmény megtörténhet akár az unióban, akár nálunk, EU-s vagy hazai cégek által egyaránt. A lényeg az, hogy a

társulási szerződés szerinti kétoldalú szabadkereskedelemben a kartellezés vagy az erőfölénnyel való visszaélés érzékelhető legyen. Felhívta a figyelmet arra is, hogy az új, a hazai vállalkozásokra is kiterjedő, a magyar versenyhivatal és a bíróságok által alkalmazandó szabályozás gyakorlata nem lesz zökkenőmentes.

Az 1991 végén megkötött - döntően egy programozott szabadkereskedelmi viszony kiépítéséről szóló - EK-magyar társulási egyezmény megszabta ugyan a követendő közösségi versenyjogi előírásokat, azt azonban nem határozta meg, hogy ezek miként fognak működni, illetve mely szerv hogyan alkalmazza majd. A kérdésekre 1996-ban egy hazai kormányrendelet igyekezett választ adni, ám előírásai alkotmányellenesnek bizonyultak. Mégpedig azért, mert a mindenkor közösségi versenyjogot, az EK bírósági gyakorlatát - az egyezménynek megfelelő területen és körben - automatikusan, közvetlenül érvényesítendőnek követelte meg, anélkül tehát, hogy azt először magyar jogszabályba foglalnák.

Az április elsejétől hatályba lépő végrehajtási szabályozás - a Magyar Közlöny 34. számában megjelent 2002. évi X. törvény, illetve az ahhoz kapcsolódó 39/2002. (III. 12.) kor-

mányrendelet - már felsorolja azokat a közösségi jogi forrásokat, amelyeket alkalmazni kell. És csakis azokat, nem tartalmaz tehát kötelezettséget jövőbeni, a magyar hivatalos közzétételt nélkülöző közösségi szabályok érvényesítésére. Mindazonáltal - vélik versenyjogi szakértők - az új rendelkezések sok tekintetben gondot okoznak majd a gyakorlatban. A versenyjog kettőssége önmagában próbára teszi a jogalkalmazókat: a társulási szerződés hatókörébe tartozó esetekben például a kartellek megítélése kapcsán a hazaitól eltérő - szigorúbban figyelembe veendő - a környezetvédelem jelentősége. Különböznek a magyar gyakorlattól egyebek közt a fúziómérlegelés szempontjai, illetve azok súlya is. Jogértelmezési problémákat vet fel annak megállapítása, hogy a vizsgált piaci magatartás mennyiben befolyásolja a EU és Magyarország között kialakult kereskedelmi rendszert. Zavart okozhat, hogy ugyanannak az ügynek a megítélése eltérő lehet, attól függően, hogy az uniós vagy a hazai versenyhatóság jár el. Míg ugyanis a GVH csak a Magyar Közlönyben kihirdetett végrehajtási szabályozásban meghatározott normákat érvényesítheti, addig az uniós versenyhatósága a közösségi jog teljességével élhet az elbírálás során.

Dr. Sárai József

Irodavezető, Nemzetközi Iroda,
Gazdasági Versenyhivatal

Élményszámba ment, amikor 1998. október 19-én, a „kétoldalú screening” idején - ez a csatlakozási tárgyalások fontos állomása volt - Joos Stragier, az EU Bizottság Verseny Főigazgatóságának (az EU-s versenyhatóság) akkor magyar szakreferense (jelenleg Hearing Officer) elismerő szavakkal szolt a magyar versenyjog EU harmonizációjáról és a GVH jogalkalmazási munkájáról a vállalkozásokra vonatkozó versenyjoggal összefüggésben. Ez annak volt köszönhető, hogy az 1991 decemberében aláírt Európai Megállapodás a versenyjogot az egyik jogharmonizációs célterületként jelölte meg, így a magyar versenyjog fejlődését meghatározta - egészen a 2004. évi csatlakozásig, de nyugodtan állítható, hogy napjainkig is - az ésszerű igazodásra törekvés az európai versenyjogi trendhez.

A cikkben szereplő 2002. évi X. törvény elfogadása az 1991-től a 2004. májusi csatlakozásunkig tartó társulási időszak egy nagyon érdekes versenyjogi konfliktusára - egy olyan gondra - talált megoldást, amely évek hosszú során át számtalan álmatlan éjszakát és komoly fejtörést okozott a Gazdasági Versenyhivatal és az EU Bizottság Verseny Főigazgatósága több munkatársának is. Az Alkotmánybíróság egy 1998. júniusi határozatában alkotmányellenessé nyilvánította a Társulási Tanács által az EK/Magyarország Európai Megállapodás versenyjogi kérdéseket szabályozó 62. cikkéhez kidolgozott, végrehajtási szabályokat megfogalmazó 2/96-os számú határozatának egyes pontjait, és másfél évet adott azok újrafogalmazására. Megoldást kellett találni az Európai Gazdasági Közösséget létrehozó Szerződés 85., 86. és

92. cikkében foglalt szabályok alkalmazásából eredő azon kritériumok megjelenítésére a magyar jogban, amelyek alapján a GVH-nak el kellett volna járnia az Európai Megállapodás versenyjogi előírásait sértő magatartások esetén. Az utat éveken keresztül tartó egyeztetéseken kereste a magyar és a bizottsági szakértők csoportja, míg 2002 elejére meg nem született az Európai Gazdasági Térségben alkalmazott szabályozási séma átvételének ötlete. A magyar Alkotmányba ütköző korábbi, 2/96-os társulási tanácsi határozatot az 1/02-es társulási tanácsi határozat váltotta fel, amely anyagi jogi szabályként fogalmazta újra a Római Szerződés 85. és 86. cikkét - az EK és Magyarország közötti társulási megállapodás körülményeire szabva -, továbbá listázta mindazon másodlagos uniós jogszabályokat, amelyekben fellelhetők (legalábbis részben) az Európai Megállapodásban hivatkozott jogalkalmazási kritériumok. Ezt az újabb társulási tanácsi határozatot hirdette ki a magyar jogban a 2002. évi X. törvény.

A magyar versenytörvénnyel párhuzamos új törvény, amint az később kiderült, mindössze 25 hónappal előzte meg magyar EU-s csatlakozást, amely közvetlenül alkalmazhatóvá tette hazánkban is az uniós versenyjog valamennyi szabályát, okafogyottá téve a 2002. évi X. törvény rendelkezéseinek alkalmazását. Ráadásul az eljárásjogi reform következtében a GVH is egyike lett az uniós versenyszabályokat kötelező jelleggel, napi rendszerességgel alkalmazó tagállami versenyhatóságoknak. De ez már a cikkben vázoltakhoz képest egy következő, napjaink gyakorlatához vezető fejezet...

VILÁGGAZDASÁG

ÜZLETI NAPI LAP

MAI SZÁMUNKBAN MENEDZSER

Versenyhivatalt segítő kartellezők

Részleges vagy teljes bírságelengedés járhat a közreműködésért

Részleges vagy teljes bírságelengedésre számíthat a titkos kartell tagja, ha támogatja a versenyhatóságot a megállapodás feltárásában. Az elmúlt időszakban két esetre is volt példa: egy gépjármű-eredetiségi vizsgálattal kapcsolatos ügyben és a nagyatádi pékkartell esetében „jártak jól” az információt szolgáltatók.

KENDE KATALIN

A GVH közelmúltban megjelent közleménytervezete segítségével a versenyszakembereket a jogsértő megállapodásokkal szembeni eredményesebb fellé-

péshez. A kartellek feltárását segítő – az engedékenységi politika alkalmazásáról szóló – dokumentum megjelenése óta a GVH kartellcsoportjánál már jelentkező folyamatban lévő ügy érintette, miszerint a bírság mérsek-

lésének reményében információt nyújtana. Ez igazolni látszik azt a vélekedést, hogy a titkos versenykorlátozó megállapodásban részt vevő vállalkozások belátják: a piacgazdaságra káros kartell hosszú távon számukra sem hajt hasznót, és ha közreműködnek a feltárásban, bírságolás nélkül kimászhatnak a jogsértő helyzetből – mondta lapunknak Szolnoky Péter csoportvezető.

Folytatás az 5. oldalon >>

>> Folytatás az 1. oldalról

Hozzátette: szinte minden ügynek megvannak a gyenge pontjai. Mindig akadnak vállalkozások, amelyeknek kényelmetlen a törvénytörő megállapodásos viszony. Kilepnének belőle, de félnek a versenytársaktól és a bírságtól, amely előző évi nettó árbevételük 10 százalékát is kiteheti. Lényeges tehát, hogy a hivatal a közelmúltban közzétette, milyen feltételekkel, mire számíthat a megállapodást bejelentő, illetve a bizonyítást elősegítő kartelltag.

A kartelleket jellemző titkoság feltárása nehéz, ami új esz-közt igényelt. A törvény teremti meg a mérlegelés lehetőséget. A bírságot a hivatal akkor engedi el, ha a cég elsőként ad információkat a versenyfelügyeleti eljárás megindításához, s az ügy felgöngyölítéséhez aktívan hozzájárul. Más esetekben segítő közreműködése a bírság mérséklését eredményezheti. A hivatal gyakorlatában erre is, arra is volt már példa: egy gépjármű-eredetiségi-vizsgálattal kapcsolatos ügyben az egyik érintett információkhoz juttatta a versenyszakembereket, ezért kisebb bírsággal sújtották, mint társait. A nagyatádi pékkartell esetében a

bizonyítást megkönnyítő, feltáró magatartásért két vállalkozás bírságát engedték el.

A hivatali gyakorlat kimunkálásában elvi kérdésként merült fel: mennyire elfogadható, hogy valaki azért mentesül a büntetés alól, mert együttműködik a hatósággal. A tapasztalat azt mutatja: a titkos megállapodások felfedezéséhez és ezáltal a megszüntetésükhöz fűződő közérdekhez képest elenyésző szempont egy-egy vállalkozás mentesülése a bírság alól.

Az engedékenységet mint megoldást már régóta alkalmazzák Észak-Amerikában és hetedik éve az Európai Unióban is. Figyelemre méltó, hogy az unió versenyhatósága az utóbbi években már jószérével csak belső – azaz kartell- – tag bejelentése alapján vizsgálódik. Úgy látszik tehát, hogy a versenytársak – a piaci tradíciókra, az üzleti kényyszerűségekre is figyelemmel – nem annyira egymástól, sokkal inkább a bírságolástól tartanak.

Ma a GVH-ban úgynevezett saját felderítés alapján indul az ügyek nagyobb hányada. A 2001 óta létező kartellcsoport évente 10-15 ügyet tár fel. A szakemberek azt remélik, a GVH közlemény meggyorsíthatja a felderítő-bizonyító munkát.

Folytatás a 6. oldalon >>

Dr. Miks Anna

Versenytanács tag, Versenytanács, Gazdasági Versenyhivatal

Kende Katalin cikkét olvasva vegyes érzelmek kerítették hatalmukba. Felidéződött bennem a várakozó és optimista hangulat, ami a GVH első engedékenységi politikájának elfogadását övezte. A kartellügyekért lelkesedő pályakezdőként személyesen is bíztam abban, hogy az engedékenységi politika beváltja a hozzá fűzött reményeket, és minden évben több „gigakartell” hull majd a GVH ölébe. Ugyanakkor szomorúan állapítottam meg, hogy több mint tíz év távlatából sajnos még mindig igaz, hogy a GVH-ban az ügyek nagyobb hányada saját felderítés alapján indul.

A GVH évente kisszámú engedékenységi kérelmet kap a vállalkozásoktól. Hatósági jogalkalmazóként nehéz megérteni ennek okát, tudva azt, hogy egy-egy nagyobb kartellügy milyen bírsággal járhat, így érthetetlennek tűnik, hogy a vállalkozások mégsem kívánnak élni e bírságcsökkentési lehetőségekkel. A GVH az évek alatt sok energiát fektetett abba, hogy megértse az engedékenységi kérelmek benyújtásának hátráltató tényezőit. Ezek között említhető például a félelem a kartellek feltárásával járó lehetséges közbeszerzési jogi, büntetőjogi, kártérítési következményektől, a főként kis- és középvállalatokat jellemző „betyárbecsület” és a rettegés a megtorlástól a kis hazai piacon, illetve általánosságban az, hogy az engedékenység lehetősége nem eléggé ismert a hazai vállalkozói szférában.

Ennek ellenére nem értékelhető sikertelennek a GVH engedékenységi rendszere. Egyrészt a hazai engedékenységi kérelmek száma egyáltalán nem tekinthető alacsonynak, összehasonlítva a GVH engedékenységi mutatóit a régió országáival. Másrészt a hazai engedékenységi szabályok és azok gyakorlati alkalmazása mindenben megfelel az európai szinten

elvárt követelményeknek. A GVH az elmúlt években számos olyan átalakítást tett engedékenységi rendszerében hazai és nemzetközi tapasztalatok alapján, amelyek az engedékenység iránti bizalom növelésére és minél korszerűbb engedékenységi szabályok kialakítására irányultak. A teljesség igénye nélkül például: a GVH összhangba hozta saját engedékenységi szabályait az Európai Versenyhálózat által elfogadott Engedékenységi Modell Program szabályaival; összhangot teremtett az engedékenység és a kartellek büntetőjogi és közbeszerzési jogi szankciói között; megfelelő szabályokat vezetett be az engedékenységi iratok védelmére; Európában elsőként speciális szabályokat alakított ki az engedékenységi kérelmezők kártérítési perekben betöltött hátrányos helyzetének kiküszöbölésére. E változtatások eredményeként a GVH jelenlegi engedékenységi rendszere megbízható, kiszámítható, és illeszkedik a hazai és a nemzetközi elvárásokhoz.

„A remény hal meg utoljára”. Zárszóként ezzel a közmondással összegezném mindazt, amit a szívügyemnek tekintett engedékenységi politika alkalmazásával kapcsolatban érzek. Bár a hazai engedékenységi ügyek száma elmarad attól, ami elvárható egy több mint tíz éve bevezetett rendszer alkalmazásától, változatlanul hiszek abban, hogy az engedékenységi szabályok folyamatos aktualizálása az európai standardoknak megfelelően, az intenzívebb felvilágosító tevékenység és nem utolsósorban a hazai üzleti-etikai hozzáállás változása hosszabb távon meghozza majd gyümölcsét. Remélem, hogy a GVH mielőbb elmondhatja majd, hogy kartellügyeinek nagy részét a vállalkozások önkéntes bejelentése alapján indítja.

GAZDASÁG + POLITIKA

GYANÚS AUTÓPÁLYA-ÜGYLETEK

Sztrádakartell

A Figyelő értesülései szerint milliárdos bírságot készül kiszabni a versenyhivatal több nagy autópálya-építő cégre, amelyek egy korábbi pályázat beadása előtt összebeszéltek.

Kirimibe illő kommandós akció tanúi lehettek tavaly májusban több, az autópálya-építésben érdekelt vállalkozás alkalmazottai. Egy tavaszi reggelen a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) munkatársai szállták meg cégük székhelyét, iratokat kerestek, és beosztottakat hallgattak meg: minden idők legnagyobb, 127,9 milliárd forintos közbeszerzési pályázat-csomagjának ügyében nyomoztak. Azt gyanították ugyanis, hogy az M7-es és M3-as autópálya új – összességében 62,6 kilométer hosszú – szakaszának megépítésére 2002 decemberében közbeszerzési pályázat keretében kivá-

lasztott három konzorcium vétett a verseny tisztasága ellen. A feltételezések szerint még az ajánlatok beadása előtt „összebeszéltek”, megegyeztek az árakban és a feltételekben, így érték el, hogy a három induló mindegyike megrendeléshez jutott.

MEGALAPOZOTTAN. A Figyelő több független forrásból is megerősített értesülései szerint előbb a GVH kartell-csoportja találta megalapozottnak a gyanút, majd hasonló értelemben foglalt állást a hivatal Versenytanácsa is, amely ennek alapján minden idők legnagyobb összegű hazai kartell bírságával, összesen 5-6 milliárd forinttal készül sújtani az M7-es autópálya Balatonszárszó és Ordacsehi közötti, mintegy 20 kilométeres szakaszának tenderén induló három pályázót (cégeket, illetve azok konzorciumát). Információink

szerint a Versenytanács álláspontjáról hamarosan értesítik a megrendelést végül elnyerő Hídépítő–Betonút páros mellett a másik két résztvevőt, a Strabagot és a francia Colas érdekeltségébe tartozó egri Egút céget is. A cégek lapunk megkeresésére egyelőre nem reagáltak. A döntés kézhezvétele után a Versenytanács tárgyalásán fejthetik ki véleményüket. A végső döntés általában nem tér el a tanács állásfoglalásától, legfeljebb arra van esélyük, hogy mérsékeljék a bírság összegét, amelyet a hatóság az „érintett piac” – jelen esetben a három pályázat összesen 127,9 milliárd forintra rúgó – összértékének figyelembevételével határozott meg. Az érintettek közül egyébként a Strabag és az Egút éppen most márciusban kapott hasonló indokok alapján 137, illetve 56 millió forintos versenybírságot, mert a fővárosi belső Bartók Béla út felújítására kiírt közbeszerzési pályázaton „összehangolták” a tevékenységüket.

Az M7-es és M3 autópálya továbbépítését egyébként kezdetektől botrányok kísérték. Az Orbán-kormány idején a közbeszerzési pályázatok mellőzésével jelentős állami autópálya-megrendeléseket szerző, magyar tulajdonban lévő Vegyész 2002 májusában egyedülként adhatott ajánlatot az új szakaszokra, a hatalomra kerülő új kabinet azonban felbontotta a szerződést a céggel, mert nem mutatta be időben a beruházás megkezdését

ív interjú
sy Péterrel

Dr. Tóth Tihamér

Egyetemi docens, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar,

Ügyvéd, Réczicza Dentons Europe LLP

Elnökhelyettes, a Versenytanács elnöke, Gazdasági Versenyhivatal (2003-2009)

Az autópálya-kartell ügye számomra a GVH megújulását, nemzetközi porondon is mértékadó szereplővé válását szimbolizálja. Korszakhatárt jelentő döntése volt ez a Versenytanácsnak. Milliárdos bírságot kiszabni akkoriban nem volt divat Magyarországon. A 70 oldalas indokolás részletessége is újszerű volt. Az is sokakat meglephetett, hogy a versenyhatóság független státuszát kihasználva, közbeszerzési kartellek terén mutatta meg, mire számíthatnak a jogszabálysértők. Bebizonyosodott, hogy a GVH képes európai komolyságú ügyet magas színvonalon, a bírói felülvizsgálat próbáját is kiállva kezelni.

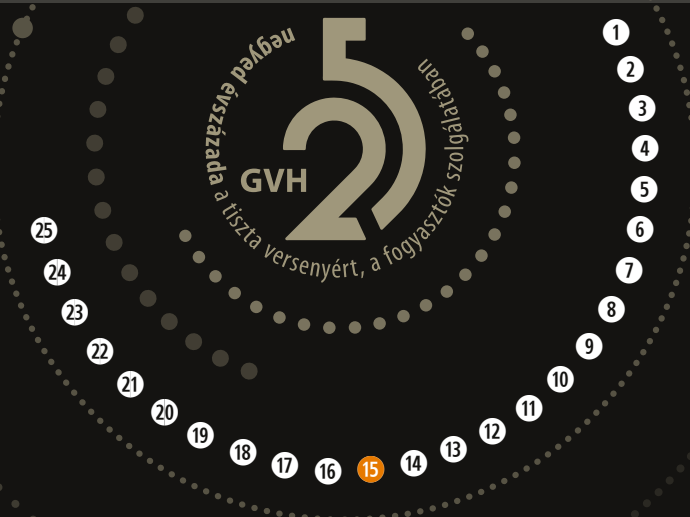
Számomra az autópálya ügye egy több éves munkával felépített, jól dolgozó munkatársakkal teli, jó hangulatú munkahely emléke is. A határozatot öt versenytanács tag írta alá, de a döntés mögött több vezető és vizsgáló komoly munkája állt. Ha nem lett volna az akkor már néhány éve működő és valódi nyomozásokat is lefolytató Kartell Iroda, nem lett volna miről döntést hozni. Hagyományos köztisztviselői munkához szokott hivatalnokokkal nem lehet egy titkos kartell árulkodó nyomait feltárni. Akkoriban még sokan féltették a hivatalt ettől az eljárástól, próbálgattuk, mit is ér a független döntéshozatal, meddig lehet elmenni.

Azon túl, hogy az autópálya-kartell ügye egy több évig tartó folyamatot indított el a közbeszerzési kartellek vizsgálata irányában, a legtöbb figyelmet minden bizonnyal a hétmilliárdos bírsággal vívta ki. Sok év után ez volt talán az első ügy, ami a híradókban is vezető hírként szerepelt. Ez volt emlékeim szerint az első olyan határozat is, amelynek kommunikálására tudatosan, külső szakértőket is bevonva készültünk. Ilyen és ehhez hasonló döntésekkel lehet talán a leg-

többet tenni a magyar versenykultúra erősítéséért. A bírságnak nem csak egy adott ügyben van jelentősége. Kisugárzó, nevelő hatása is van: az eljárásban nem érintett cégvezetők is megértették, hogy a kartellezés mostantól komoly jogsértésnek minősül, és komolyabb erőfeszítéseket kell tenniük a versenyjogi megfelelésre.

Néhány éves felkészülés eredménye volt, hogy egy átgondolt, külföldi mintákat is figyelembe vevő bírságszámítási módszertant dolgoztunk ki. Versenytanácsi tagságom előtt nemzetközi területen dolgoztam, valószínűleg több európai versenyhatósági döntést olvastam, mint magyart, számomra természetes volt a „dimenzióváltás”. A kiszabott magas bírságösszegek tudatos szakításnak minősültek a GVH első évtizedének jobbára „ejnye-bejnye” jellegű hozzáállásával. Úgy is fogalmazható, hogy a kilencvenes években a piaci szereplőknek volt lehetőségük megtanulni a szabályokat, az új évezred elején már vizsgázniuk kellett.

A GVH nagyobb bírságkiszabó kedve nem azt jelentette, hogy az állam „zsebeit” szerettük volna rendkívüli bevételekkel gazdagítani. Egyre több versenyhivatali kolléga számára vált világossá, hogy elrettentő hatású bírságok hiányában szinte semmit sem ér a tisztességes és szabad versenyt védő munkánk. A bírságok relatív és abszolút nagysága mutatja ugyanis, hogy adott országban mennyire tekintik értéknek a versenyt. Lehet, hogy pontosabb volna a szankciókról általában beszélni, különös tekintettel a konkrét személyeket elérő büntetőjogi eszközökre, de ahhoz vélhetően kell még néhány év, hogy a társadalom és az üzleti világ is valóban bünként (még ha bocsánatosként is) kezelje a legsúlyosabb versenyjogi jogsértéseket.

Ha még kérdéses,
hogyan fektesse
megtakarított pénzét,
akkor figyelje a földadásvételre
szakosodott Tiszacash Rt.
tájékoztatóját.

Már csak két hét!

Tiszacash Rt. Tel.: 06-46-502-220

Az OECD Budapesti versenyügyi regionális oktatási központ ünnepélyes nyitókonferenciája

2005.09.26. Jogi Fórum

A Petőfi Irodalmi Múzeumban 2005. szeptember 26-án rendezték meg a Versenypolitika és növekedés – a verseny, mint a versenyképesség és a gazdasági növekedés fő hajtóereje egy dinamikus gazdaságban címmel, a GVH és az OECD által közösen alapított OECD Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ nyitókonferenciáját, melyen a miniszterelnök nyitóbeszédét számos külföldi és magyar szakember előadása követte.

A Gazdasági Versenyhivatal és a Gazdasági Együtműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) idén február 16-án írta alá azt a megállapodást, amely a magyar Kormány anyagi támogatásával létrehozta az OECD Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központot. A Regionális Oktatási Központ a két létrehozó intézmény szakmai hátterére építve oktatási és szakmai programok szervezésén keresztül nyújt segítséget elsősorban a közép-, kelet- és délkelet-európai országok versenyhatóságai számára. A budapesti Központ létrehozásának elsődleges célja a versenypolitika, versenyjog és a versenykultúra fejlesztése, valamint a versenyhatóságok munkájának elősegítése – hozzájárulva a verseny javításához és ezzel a gazdasági növekedéshez, melyet különbö-

ző szakmai programokon keresztül valósítanak meg a Központ munkatársai. A Regionális Oktatási Központ már 2005. februárjában megkezdte szakmai működését, és az elmúlt fél év alatt rendezvényeivel hozzájárult a célországok versenykultúrájának fejlesztéséhez, és a versenyhatóságok munkájának elősegítéséhez.

A konferenciát a Miniszterelnök nyitotta meg, ezután pedig Richard Hecklinger (OECD főtitkár helyettese) tartott bevezető előadást. A szakmai programban előadásokat tartottak az OECD, és az EU Bizottság Verseny Főigazgatóság szakemberei és jeles hazai szakértők is. Többek között Frederic Jenny, aki a francia Cour de Cassation tagja, valamint az OECD Versenyügyi Bizottság elnöke, Lars-Hendrik Röller az EU vezető közgazdásza, valamint Chikán Attila professzor. A konferencián felvetett témák, mint például a versenypolitika, versenyképesség, növekedés kapcsolata, időszerű hazai környezetben és a célországokból érkezők számára is. Természetesen azonban ez az egyetlen nap csak az alapvetésre elégséges, a részletekkel további szemináriumok, konferenciák foglalkoznak majd.

Borza Emese

Képviselővezető-helyettes, Magyarország OECD és UNESCO melletti Állandó Képviselése
szakértő, az OECD-GVH Budapesti Regionális Versenyügyi Központja

A Gazdasági Versenyhivatal kerekén tíz éve, 2005-ben indította útjára a Gazdasági Együtműködési és Fejlesztési Szervezettel karöltve az OECD-GVH Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központot. A 2015-ös év kettős ünnep tehát a Gazdasági Versenyhivatal életében. A 2004 őszén született ötlet és az együtműködési megállapodás néhány hónapnyi feszített munka keretében megvalósuló aláírása, valamint az első, 2005 februárjában megrendezett szeminárium pozitív visszhangja egyértelmű diplomáciai sikerként könyvelendő el, hiszen Budapest olyan versenytársakat szorított háttérbe, mint Prága és Bécs. Az Oktatási Központ felállításkor az OECD Magyarország mellett döntött, ami egyrészt visszavezethető a kapacitásépítés terén – akkor még elsősorban a befogadói oldalról – a birtokunkban lévő tapasztalatra, másrészt a Gazdasági Versenyhivatal nemzetközi szinten megmutatkozó aktivitására és ennek köszönhető széleskörű ismertségére.

Az így szerzett bizalommal kiválóan gazdálkodott a Gazdasági Versenyhivatal mindenkori vezetése. Az Oktatási Központ kiemelkedő és sikeres utat járt be a szakpolitikai oktatás intézményrendszerében, ismert és elismert szereplő mind az OECD tagállamai, mind pedig a célcsoport-országok körében. A fejlődés tíz éves, töretlen ívét jól mutatja a folyamatos növekedés, a megújulás iránti nyitottság fenntartása, de egyben törekvés is a stabilitásra, amelynek révén az

Oktatási Központot megbízható partnerként tartják számon a versenyjoggal és versenypolitikával foglalkozó közösség munkájában.

A központok – így a Gazdasági Versenyhivatal égisze alatt működő is – hozzájárulnak az OECD globális szakpolitikai hálózatának hatékonyabb és inkluzívabb kiépítéséhez. Az Oktatási Központ tevékenysége, az OECD globális kapcsolatainak regionális szintű leképezése révén, az OECD legjobb gyakorlatainak megismertetésére, átvételének és helyi bevezetésének elősegítésére és támogatására irányul, így nélkülözhetetlen a nemzetközi szervezet számára is.

Magyarország OECD és UNESCO melletti Állandó Képviselétén végzett jelenlegi munkám, és szélesebb rálátásom az OECD tevékenységére felértékelő számomra az Oktatási Központ nemzetközi jelentőségének megítélését is. Az Oktatási Központ magyarországi jelenléte nemcsak a célközönség számára hordoz vitathatatlan értéket, hanem hasonló jelentőségű a Gazdasági Versenyhivatal számára is, hiszen elhelyezi a Gazdasági Versenyhivatalt a nemzetközi szinten, és arculatának egyik meghatározó elemévé vált. Mindemelllett természetesen Magyarország kapacitásépítés tekintetében megnyilvánuló szerepvállalása is markánsabban jelenik meg a nemzetközi porondon. Az Oktatási Központ létére és tevékenységére méltán lehetünk büszkéek, munkájának támogatottságát minden eszközzel és valamennyi fórumon szorgalmaznunk kell.

Egymilliárd forintba bírságolták a MÁV-ot

Egymilliárd forintos bírságot szabott ki a Gazdasági Versenyhivatal a MÁV-ra. A Magyar Államvasutakat erőfölénnyel való visszaélés, és az EU-s versenyszabályok megsértése miatt marasztalták el. A MÁV a teherszállítás liberalizációja után sok eszközzel nehezítette, illetve megpróbálta lehetetlenné tenni a magán-tehervasutak működését.

Egymilliárd forintos bírsággal sújtja a MÁV Zrt-t a Gazdasági Versenyhivatal (GVH). A GVH tárgyaláson kívül hozott határozatban bírságolta meg a MÁV-ot. Az államvasutak a vasúti pályához való hozzáférés, és a vasúti árufuvarozás szabad piacán ált vissza erőfölényével.

A GVH versenytanács aszerint a MÁV a vasúti teherszállítás 2004-es liberalizációját követően akadályozta a magánvasutak működését. Az Európai Unió szabályai szerint a MÁV-nak a piacnyitást követően minden teherszállító vasúttársaságnak hozzáférést kell biztosítania a magyar vasúti pályához.

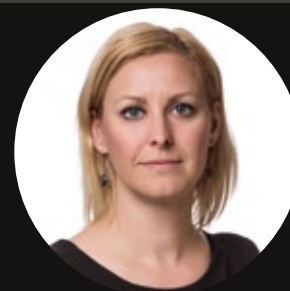
Az indoklás szerint a magánvasutakkal kötetendő pályahasználati szerződés előfeltételeként a MÁV bankgarancia nyújtását írta elő, nehezítette, késleltette, illetve megakadályozta e

társaságok hozzáférési igényeinek teljesítését a tulajdonában, illetve kezelésében álló ipar- és rakodóvágányokhoz.

Ugyanakkor a MÁV olyan nagy jelentőségű tömegáru-fuvaroztató vállalkozásokkal, mint például a MOL, a BorsodChem, a Mátrai Erőmű és a Magyar Alumínium Rt, 2003-ben, 2004-ben, illetve 2005-ben kizárólagossági kikötést tartalmazó, több évre szóló fuvarozási szerződést kötött. A szerződés értelmében a cégek akkor sem válhattak magánvasutakra, ha azok jóval kedvezőbb áron szállították volna áruikat.

A liberalizációt követően az új piaci szereplők több ízben jelezték, hogy a MÁV nem biztosítja számukra a pályához való szabad hozzáférést. Egy esetben magáénak a vasútiügyi kormánybiztosnak kellett intézkednie, hogy a MÁV megnyissa a pályát egy érvényes szerződéssel rendelkező magánfuvarozó-szerelvény előtt.

Kavalecz Imre, a MÁV Zrt. szóvivője az [origo]-nak elmondta: a MÁV mindaddig nem tud érdemben nyilatkozni a következő lépésekről, amíg a GVH-tól hivatalosan meg nem kapták a döntést és annak részletes indoklását.

Dr. Tóth Adrienn

Irodavezető, Antitröszt Iroda,
Gazdasági Versenyhivatal

A MÁV ellen 2006 júliusában zárult versenyfelügyeleti eljárást a piac szereplői, a szakma és a sajtó részéről is mindvégig érdeklődés kísérte, de az ügy visszatekintve is több tanulsággal szolgál. Számomra mégis elsősorban a miatt emlékezetes, mert vizsgálóként vettem részt az eljárásban, ahogy a GVH oldaláról a vasúti piacnyitással kapcsolatos más fejleményekben is.

Az ügy beavatkozással, még hozzá jogsértés megállapításával és jelentős, egymilliárd forintos bírság kiszabásával zárult. A határozatot ugyan a bíróság utóbb részben megváltoztatta (a bankgarancia alkalmazásának feltételei kapcsán tett megállapítást hatályon kívül helyezve, illetve hétszáz millió forintba csökkentve a bírságot), az összege erőfölényes ügyben így is kiugrónak mondható; hasonló szankció alkalmazása – akkor és azóta is – kartellügyekben jellemző. Bár az is igaz, hogy a versenyhatóság ritkán talál olyan egyértelmű bizonyítékot az erőfölényes szereplő magatartására, mint a szóban forgó ügyben, amikor egy esetben az árufuvarozási üzletág vezetője azal utasította vissza az egyik magánvasúti társaság vasúti pálya-hozzáférési igényét, hogy „nem látják” indokoltnak a használat, illetve a szolgáltatás [a MÁV számára] hátrányos megosztását”.

Az ügy jelentőségét azonban közel sem a magas bírságösszeg, hanem a vasúti piacnyitásban játszott szerepe adja. A GVH hagyományosan fokozott figyelemmel kísérte a piacnyitási folyamatokat, és az ágazati felügyeleti hatóságok mellett – illetve velük együtt – aktív szerepet vállalt az inkumbens vállalatok magatartásának felügyeletében. A vasúti liberalizációval kapcsolatban ugyanakkor sajátos szerep hárult a GVH-ra annak folytán, hogy a vasúti piacok

megnyitásának 2004. májusi időpontjára csak részben állt rendelkezésre a folyamatot támogató szabályozási környezet, és nem állt fel a – más hálózatos iparágakban működőhöz hasonló jogállással és jogosítványokkal bíró – szabályozó hatóság sem. Ráadásul a MÁV infrastruktúra-üzemeltetői, illetve vállalkozó vasúti tevékenységét még a szervezeten belül sem választották szét maradéktalanul, ami pedig csökkenthette volna az árufuvarozási üzletág befolyását a pályához való hozzáféréssel kapcsolatos döntésekre.

Így a fenti helyzet hatósági oldalon (is) „különleges felelősséget” teremtett, és a GVH a kialakuló versenyvédelmének egyik fő letéteményesévé vált. A szabályozási környezet hiányossága volt az oka annak is, hogy a vasútszabályozásért felelős miniszteri biztos (aki elsősorban az új vasúti törvény előkészítéséért felelt) esetenként szintén „felügyeleti szerepkörben” tűnt fel.

Megoldást hosszú távon ugyanakkor csak a szükséges szabályozások, különösen a vasúti pályához történő nyílt hozzáférés részletes szabályainak megalkotása, valamint a szabályozó hatósági jelenlét biztosítása jelenthetett. A GVH ezért – a versenyfelügyeleti eljárás tapasztalatait is becsatornázva – segítette az új vasúti törvény megalkotását, illetve több ízben egyeztetett a közlekedési hatósággal és a vasúti pályakapacitás-elosztó szervezettel, valamint piaci szereplőkkel. A vasúti piacnyitás első két évének történései ily módon a hatóságok és más érintett szereplők közötti párbeszéd fontosságára is rávilágítottak a megfelelő szabályozási-intézményi háttér megteremtésének szükségessége mellett.

A bankváltás ügyében vizsgálódik a GVH

(Menedzsment Fórum, 2007. 02. 08.)

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) ágazati vizsgálatot indított a lakossági és kisvállalati bankpiacon, hogy megismerje és értékelje a bankváltással kapcsolatos folyamatokat - közölte a GVH.

A pénzügyi szolgáltatások területén valódi piaci verseny csak akkor alakul ki, ha az ügyfelek szabadon választhatnak a piaci szereplők között. A választási szabadságnak azonban nemcsak a pénzügyi szolgáltatások első igénybevételekor kell érvényesülnie, hanem akkor is, amikor a fogyasztók valamilyen okból úgy döntenek, hogy bankot váltanak - áll a versenyhivatal közleményében, amelyet a vizsgálat megindítása alkalmából tett közzé.

A versenyhivatal álláspontja szerint a különböző pénzügyi szolgáltatók által kínált termékek közötti választás garantálja, hogy a fogyasztók gyorsan tudjanak reagálni a kedvezőbb feltételekkel kínált vagy az új, innovatív termékek megjelenésére. A fogyasztók mobilitása biztosítja, hogy a pénzügyi szolgáltatóknak érdemes legyen a lehető legversenyképesebb termékeket kifejleszteni és árusítani.

Nemzetközi tapasztalatok és a GVH által Magyarországon észlelt piaci jelenségek valószínűsítik, hogy

a lakossági és a kisvállalati piacon bizonyos termékek esetében ritkán fordul elő bankváltás, így a piaci verseny torzulhat vagy korlátozódhat. A bankváltási költségek magas szintje például alkalmas lehet a verseny torzítására és korlátozására, hiszen a fogyasztók pénzügyi döntéseit alapvetően befolyásolják a már meglévő banki kapcsolataik - fogalmaz a GVH. Csökkenteni kell a bankváltás költségeit

A versenyhivatal úgy látja, hogy a magas bankváltási költségek miatt a fogyasztók a szerződések megkötése után már nem képesek az igénybe vett szolgáltatást egy másik bank hasonló szolgáltatásával helyettesíteni. Az adott szerződéses kapcsolatokban a bankok érzékelhetően növekvő piaci hatalma alkalmas lehet arra, hogy egyes fogyasztókat „fogva tartsanak” és ezt a számukra előnyös helyzetet kihasználva egy megfelelően működő versenypiachoz képest szokatlan mértékű előnyt érhessenek el.

A GVH álláspontja szerint a bankváltás megkönnyítése, költségeinek csökkentése tehát egyes pénzügyi termékek esetében jelentősen hozzájárulhat ahhoz, hogy a lakossági bankpiacon megszűnjene a fogyasztói mobilitás útjában álló akadályok.

Dr. Kováts Sándor

Felügyelő, Európai Központi Bank

Vizsgáló tanácsos, Szolgáltatási Iroda,
Gazdasági Versenyhivatal

A bankváltás ágazati vizsgálat a GVH pénzügyi szektorban történő aktívabb szerepvállalásának egyik mérföldköve volt. Ebben az időszakban a GVH több ágazati vizsgálatot is indított (jelzálog-hitelezés, bankváltás, lakás-takarékpénztárak), illetve több versenyfelügyeleti eljárásban és versenypártolási anyagban is vizsgálta és kifogásolta az egyoldalú szerződésmódosítások, valamint a bankközi jutalékok kérdését.

Ebben az időszakban több nemzetközi és hazai szempont is indokoltá tette a megkülönböztetett figyelmet a pénzügyi piacokon. Nemzetközi összehasonlításban azt láttuk, hogy a pénzügyi stabilitási szempontok mellett elfogadottá vált a verseny- és fogyasztóvédelmi szempontok hasonló értékű érvényesítése (amit aztán a bankszektor sújtó válság sem írt felül); számos kezdeményezés indult a pénzügyi tudatosság növelésére és a fogyasztók számára minél kedvezőbb termékek kialakítására. Magyarországon a pénzügyi piac (különösen a lakossági piac) – elsősorban történelmi okokból – a nyugat-európaihoz képest alacsonyabb érettségi fokon állt, ami kezdetben magasabb költségeket eredményezett, de sokszor magasabb profitot tett lehetővé –, néha a fogyasztók számára bizonytalan vagy megkérdőjelezhető hasznosságú termékekkel.

A vizsgálatok lefolytatása során számos újszerű módszertani kihívással néztünk szembe: komoly

szervezőmunkát igényelt a számukra szükséges adatok és információk megszerzése. A vizsgálatokat számos pozitív folyamat segítette: ezek közül kiemelkedő, hogy tudatos építkezés következtében a vizsgálat idejére kifejezetten színvonalas humán-erőforrások álltak rendelkezésre a GVH-ban. Bár összességében nem nagy csapat dolgozott az elemzésen, a pénzügyi tapasztalat, a piackutatási ismeretek, az ökonometria módszerek természetes alkalmazása némileg szokatlanul hatott a többi versenyhatóság és a felügyeleti hatóság, és sokszor még a piaci szereplők számára is. Emellett mindenképpen ki kell emelni, hogy a hivatal vezetésétől nagyon komoly támogatást kaptunk a külső szakértők bevonásában, azaz a megfelelő szakemberek megtalálásában, csakúgy, mint a tanácsadói és piackutatási szerződések finanszírozásában.

Összességében a vizsgálatok eredményeként jelentősen megnőtt a GVH ismertsége a pénzügyi szektorban, és véleményem szerint sikerült elérni, hogy a vállalkozások döntéshozói számára fontos szemponttá vált a versenyszabályoknak történő megfelelés. A bankváltás ágazati vizsgálat, a lefolytatott vizsgálatok és a versenypártoló munka kétségkívül hozzájárult ahhoz, hogy az egyoldalú szerződésmódosítások, a pénzügyi transzparencia vagy a bankközi jutalékok terén új, a verseny és a fogyasztók számára kedvezőbb jogszabályi környezet alakult ki.

GVH-bírság az Euro Credit Consultingnak

(Origo, 2008. 07. 30.)

A fogyasztói csoportokat szervező Euro Credit Consulting (ECC) Kft. 2006 júniusától 2007 októberéig a fogyasztókat megtevesztő módon népszerűsítette tevékenységét - alapította meg a Gazdasági Versenyhivatal (GVH). A versenyhatóság által korábban már többször elmarasztalt vállalkozásnak most 14 millió forint bírságot kell fizetnie.

A GVH korábban két ízben is folytatott eljárást az ECC Kft. ellen, amelyek során összesen 22,5 millió forint bírságot rótt ki a vállalkozásra. Az újabb eljárás megindítására azért volt szükség, mert az ECC Kft. hirdetéseiben továbbra sem adott egyértelmű információkat a fogyasztói csoportok lényeges tulajdonságairól és azt a látszatot keltette, hogy ügyfeleinek hitelt, illetve kölcsönt folyósít.

A GVH vizsgálata megállapította, hogy az ECC kommunikációjában a hiteltermékekkel kapcsolatban megszokott terminológiát, mint „Fix törlesztőrészletek”, „Nem hitelképes?”, „Nem kap hitelt?”, „... millió Ft akár havi ...Ft-ért”, „BAR-listásoknak!”, „Kezes és jövedelemigazolás nélkül!”, „Ingatlan fedezetre!”, „futamidő” használja. A reklámok elolvasásakor a fogyasztó, az azokban használt kifejezéseknek a mindennapi életben elfogadott, általános jelentése alapján arra a következtetésre juthat, hogy az eljárás alá vont hitelt vagy kölcsönt nyújt a hirdetett kedvező feltételekkel, és azonnal hozzájuthat az igényelt összeghez, amelyet ezt követően havonkénti törlesztéssel fizet.

Ez azonban nem így van, emiatt az ECC reklámjai alkalmasak a fogyasztók megtévesztésére. Ezen megállapítást támasztja alá az a tény is, hogy sok ügyfél él a három napon belüli elállási vagy felmondási jogával, illetve a fogyasztói csoportokból egyéb módon kilépő, szerződést bontó ügyfelek száma és aránya is magas. Joggal feltételezhető, hogy ezekben az esetekben gyakorlatilag csak a szerződéskötést követően tudatosul a fogyasztóban a fogyasztói csoport működésének alapja, vagy a konstrukció más alapvető jellemzője. Mindezek miatt a GVH 14 millió forint büntetést szabott ki az ECC Kft-re.

A bírság összegét növelte, hogy a vállalkozás korábban már többször, hosszú időn keresztül tanúsított jogsértő magatartást. Kiterjedt hirdetési tevékenységet folytatott, amellyel a fogyasztók széles köréhez jutatta el a megtévesztő állításait.

Enyhítő körülménynek bizonyult, hogy az ECC vállalta, hogy az érintett időszakban szerződést kötő és azt megszüntető ügyfeleket felmérő ív formájában, postai úton megkeresi, hogy nyilatkozzanak a szerződés felmondásának indokairól. Amennyiben a megtévesztő reklámra hivatkoznak, úgy részükre méltányossági alapon visszafizetést teljesít az ECC saját pénzeszközei terhére. Ugyanakkor több tájékoztatást jelentet meg azokban az újságokban, melyekben a kifogásolt hirdetések megjelentek. Ezen cikkekben a már megjelent hirdetési hiányosságaira, valamint a fogyasztói csoportok alapvető előnyeire és hátrányaira hívja fel a fogyasztók figyelmét.

Az is számított, hogy az ECC internetes oldalán kiemelve teszi közzé a fogyasztói csoportok hátrányait, utalva a megjelent hirdetések hiányosságaira is, hirdetéseit haladéktalanul átalakítja, a sérelmezett kifejezéseket (Kezes és jövedelemigazolás nélkül!) elhagyja, külalakilag átforgalmazza, továbbá felhívja az ügyfelek figyelmét arra, hogy tájékozódjanak irodáiban részletesen a szerződési feltételek felől.

A GVH felhívja a figyelmet, hogy a fogyasztói csoport sajátos, összetett előtakarékosági konstrukció, amely a részletre történő vásárlás elemeit kombinálja a vásárlói jog megszerzésével. A fogyasztói csoport létrehozásának a célja, hogy a csoport egyes tagjai, a meghatározott áruk tulajdonjogát a csoport segítségével szerezzék meg. A konstrukció fontos eleme, hogy a fogyasztói csoportokat szervező vállalkozás a szolgáltatáshoz fedezettel nem rendelkezik, így a kedvezményezetek a tagok havi befizetéseiből jutnak a kiszemelt áruhoz.

A fogyasztói csoportokban való részvétel jelentős mértékben különbözik a részletre történő vásárlástól, mivel az első részlet megfizetésével egyidejűleg nem lehet hozzájutni az áruhoz. A tagok havi befizetéseikkel ténylegesen előtakarékoskodnak, így nem nyomban, hanem esetleg csak a futamidő végén juthatnak hozzá ahhoz az áruhoz, amelynek megszerzése érdekében a vállalkozással szerződést kötöttek, a vállalkozás által szervezett csoportba beléptek.

Dr. Grimm Krisztina

*Irodavezető, Fogyasztóvédelmi Iroda,
Gazdasági Versenyhivatal*

2008-ban, a cikk megjelenésének idején különösen aktívak voltak a fogyasztói csoportok szervezői, az ellenük folytatott eljárásainkról szóló híradások pedig bevett olvasmányoknak számítottak a GVH-ban. Az újabb és újabb panaszokat látva a helyzet kétségbeejtőnek tűnt, a megoldás egyre sürgetőbbé vált.

Számos, pénzügyi nehézséggel, hiteltörlesztési gondokkal küzdő fogyasztó kereste a módját, hogy miként juthat további forráshoz. Ezt kihasználva a csoportok szervezőinek hirdetési is azt üzenték a „BAR listásoknak”, nyugdíjasoknak, hogy hitelhez jutnak, és azonnal készpénzt kapnak. Ezzel szemben a csoport tagjai „vásárlói jogra” tettek szert, a vásárlásra felhasználható pénz kifizetését pedig jellemzően csupán évek elteltével várhatták, kivéve, ha szerencsések voltak a havi licitálásoknál. Utóbbira kevés példát láttunk, és az általában azonnali készpénzre szoruló fogyasztók, akik a szervezőknek előzetesen befizetett díjakat is gyakran hitelből fedezték, további forrás nélkül maradtak. Volt, aki panaszában azt is leírta, hogy öngyilkosságot tervez. Felvetődött, hogy a fogyasztók az évek elteltével fokozatosan megismerik a termékeket: miért is tévednének újra? Az OECD adatai szerint azonban minden negyedik magyarnak gondot jelent az olvasás és az olvasottak megértése, és a célcsoport minden bizonnyal a kiszolgáltatottabb, pénzügyileg kevésbé tájékozott rétegekből került ki.

A GVH az 1990-es évek végétől tett javaslatokat a fogyasztói csoportok szervezésével és működtetésével kapcsolatban. Folyamatosan indított eljárásokat a 2004-ben létrehozott, önálló Fogyasztóvédelmi Iroda. A hirdetések módosultak, de megtévesztők maradtak, és ezen nem változtattak az újabb eljárások, a bírságok és az ideiglenes intézkedések sem. Az eljárásokat gyakran nehezítette az együttműködési készség hiánya: folyamatosan változtak a cégszavak, a kézbesítés nem járt sikerrel, a válaszok nem érkeztek be, a szerződésállományokat átadták stb. Idővel nyilvánvalóvá vált, hogy az eljárások nem jelentenek megoldást.

Előtérbe kerültek az alternatív megoldások, így a szabályozási javaslatok és a fogyasztói tudatosság növelése. Rendszeressé váltak a médiának adott nyilatkozatok, a GVH munkatársainak részvétele az illetékes parlamenti bizottságok ülésein és az egyeztetéseken más hatóságokkal. Mindeközben a tevékenység időnként visszaszorulni látszott, majd ismét élénkült.

A legutóbbi fejlemény a GVH 2012-es kampánya a fogyasztók tájékoztatására, valamint a 2012-2014-es szabályozás. Legfrissebb tapasztalataink alapján úgy tűnik, hogy a fogyasztói csoportokkal kapcsolatos problémák jelentősen mérséklődtek. Bizom benne, hogy ez egyúttal a problémakör tartós megoldását jelzi.

A jegybankelnök cégügyei 14. oldal

A Tienanmen tér húsz év után 23. oldal

Oroszok az Opelben 78. oldal

Neutronkutató: mégsem Debrecen? 76. oldal

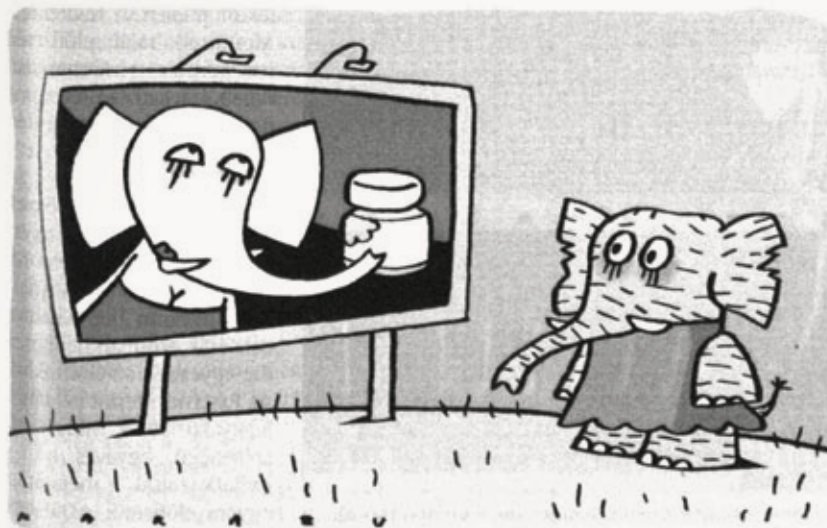
Magyargyalázás anno 41. oldal

TREND: Megújuló energia 57. oldal

MEGTÉVESZTETT FOGYASZTÓK

Megszépítenek?

Elrettentő nagyságú, 330 millió forintos bírságot szabott ki három kozmetikai cég megtévesztően reklámozott termékeire a Gazdasági Versenyhivatal.

Mondhatni, alkotóelemeire szedte a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) három kozmetikai mul-ti, a Johnson & Johnson, a L'Oréal, va-lamint a Nivea- és az Eucerin-termékeket is forgalmazó Beiersdorf óriásvállalat zömében 2007-ben közzétett reklámjait. A hiva-tal versenytanácsa szerint a szépítő- és bőrápoló szerekről elhangzott és leírt állítá-sok számos esetben félrevezetőek vol-tak, így az elmarasztalt cégeknek nettó ár-bevételük nem egészen 1 százalékát kell bírsággént befizetniük. A Johnson & John-sonnál 70 millió forintos, a Beiersdorfnál 110 millió, a L'Oréal esetében pedig 150 millió bírság a nagyközségnek azt sugallja, hogy nagy lehetett az átverés. Va-lójában azonban a hivatal tízszer ekkora, a

nettó árbevétel 10 százalékát is elérő bírsá-got is kiszabhat, ha a megtévesztést akkora súlyúnak ítéli meg.

„A GVH nem arról mondott ítéletet, hogy jó-e ezek a termékek, kizárólag a reklámok valóságtartalmát vizsgálta” – mondta a HVG-nek Balogh Virág, a GVH fogyasztóvédelmi irodájának vezetője. Az eljárás során felkért bőrgyógyász-kozmeto-lógus szakértő megerősítette, hogy a va-lóban jó minőség ezekben az esetekben sem társult az ígért csodákkal. Például az „eltünteti a ráncokat, és egyben megelőzi azok visszatérését” rekláminformációnak az első fele, ha némi fenntartással igaznak tekinthető is, a második részét semmi sem támasztja alá. A hirdetésekben megfogal-mazott ígéretek úgy hangzanak, hogy va-

Beiersdorf Kft.	110	Szemránckrém megtévesztő reklámja
Penny Market Kft.	100	Magasabb ár az akciós újságban meghirdetetté
Tesco-Global Zrt.	100	Az akciós újságban szereplő termékek nem kaphatók
Magyar Telekom Nyrt.	100	Mobiltelefon-díjcsomag megtévesztő reklámja
Tesco-Global Zrt.	100	Az akciós újságban szereplő termékek nem kaphatók
OTP Bank Nyrt.	100	Hitelkártyák kamatmentes-ségének megtévesztő reklámja
Bio-Fit Natura Kft.	91	Fogyasztó, potencianövelő és gyógyhatású termékek megtévesztő reklámja
Magyar Telekom Nyrt.	80	Mobiltelefon-díjcsomag megtévesztő reklámja

*Az összegek a megbírságot cégek és a GVH közötti perek-ben csökkenhetnek. Forrás: GVH és HVG-gyűjtés

lamennyi vásárló – a korától és a börtípu-sától függetlenül – azt várhatja, hogy arc-bőre fiatalabbnak látszódjon, egy másik krém esetében pedig „akár 2 milliméterrel is feszebbé válhat”. A nagy pontosságot és kétségbevonhatatlan mérési eredményt sugalló állítások sem állták ki a szigorú vizsgálatot. Így a „86 százalékkal feszebb arc-bőr, a 82 százalékkal kevesebb ránc” ígé-rete sem vehető készpénznek, mivel kisszá-mú kipróbáló szubjektív állításán alapult.

Félrevezetőnek bizonyult az is, ahogy a Johnson's Baby termékeket népszerűsítet-te a forgalmazója egy kismamának szóló internetes oldalon. „A magyarországi új-szülöttosztályok orvosainak 89 százaléka ajánlja ezeket” – szövege a reklám. Mint kide-rült, a hivatkozást egy 1997-es piackutatás-ra alapozták, amelyben 100 kórház össze-sen 100 orvosától azt tudakolták, ajánla-ná-e a szóban forgó babaápolási terméke-ket az újszülöttek ápolására. E nem repre-zentatív, tíz évvel korábbi kikérdezés felté-teles módon megfogalmazott kérdését napjainkra vonatkoztatni kijelentő mód-ban – a versenytanácsnál kimerítette a vá-sárlók megtévesztésének tényállását.

Számos terméknel ilyen vagy ehhez ha-sonló kampányok voltak az EU többi tag-

HVG 2009. JÚNIUS 5. 71

Dr. Zavodnyik József

főosztályvezető, Versenyjogi, Fogyasztóvédelmi és Szellemi Tulajdonjogi Főosztály, Igazságügyi Minisztérium

Versenytanács tag, Versenytanács, Gazdasági Versenyhivatal (2001-2011)

A fogyasztók megtévesztése tárgyában in-dult, a Gazdasági Versenyhivatal által az el-múlt 25 évben lefolytatott eljárások jelentős részét adó ügyek igen sokfélék.

Voltak eljárások, amelyek nem vetettek fel új kér-déseket a jogalkalmazók számára, a már korábban hasonló tárgyban lefolytatott ügyek kínálta minták, panelek alkalmazásával lezárhatók voltak, s voltak olyanok, amelyek új típusú megközelítést igényel-tek. Míg tehát egyes eljárások éppen rutinjellegük-ből adódóan kevés szakmai kihívást hordoztak ma-gukban, mások nemcsak a versenyfelügyeleti, hanem a bírósági szakaszban is új válaszok megfogalmazá-sát tették szükségessé.

Voltak eljárások, amelyek olyan vállalkozásokkal szemben indultak, amelyek a piacon „pszichopata-ként” viselkedve a jogszabályi rendelkezésektől és az elmarasztaló döntésektől függetlenül, azokat figyel-men kívül hagyva folytatták tevékenységüket, nem törődve annak a fogyasztók oldalán jelentkező kö-vetkezményeivel, s voltak olyanok, amelyek esetében az érintett vállalkozások törekedtek levonni azok ta-nulságait, módosítva kereskedelmi gyakorlatukon.

Voltak eljárások, amelyek esetében a vállalkozás számára kiemelkedő jelentőséggel bírt a kiszabott bírság mértéke, s voltak olyanok, amelyek hangsú-lya nem a bírságra, hanem a vállalkozás magatartá-sának értékelésére helyeződött.

Voltak eljárások, amelyek végkimenetele csak az adott vállalkozást érintette, s voltak olyanok, ame-lyek egy egész iparág kereskedelmi gyakorlatát, rek-lámtevékenységét befolyásolhatták.

Voltak eljárások, amelyek csak igen szűk körben váltottak ki érdeklődést a versenytársak és a fogyasz-

tók körében, s voltak olyanok, amelyek a hazai vál-lalkozások külföldi tulajdonosai révén Magyarorszá-gon kívül is jelentőséggel bírtak.

A kozmetikai termékeket forgalmazó vállalkozá-sokkal szemben lefolytatott eljárások sajátos csoport-ját képezik a Gazdasági Versenyhivatal a fogyasztók megtévesztésével kapcsolatos ügyeinek. Az időben egymáshoz közel indított eljárások alkalmasak vol-tak arra, hogy a Gazdasági Versenyhivatal átgondolja a kozmetikai termékek reklámjaival, a reklámállítá-sok igazolására benyújtott vizsgálati dokumentumok megítélésével kapcsolatos álláspontját, s kialakítsa a későbbi ügyekben követett gyakorlatát. Tette ezt oly módon, hogy érzékelt: az egyes ügyekben ho-zott határozatai nemcsak az adott vállalkozás jövő-beni magatartásának befolyásolására lehetnek al-kalmas, hanem azokra figyelemmel lesznek azok a versenytársak is, akik kereskedelmi gyakorlata-ik kialakítása során tekintettel vannak a Gazdasá-gi Versenyhivatal és a bíróság döntéseire is. A bírság mértéke ezekben az ügyekben nem bírt elsődleges je-lentőséggel a vállalkozások számára, fontosabbnak ítélték, hogy milyen megállapítások születnek nem is egy-egy adott reklámszlogennel, közléssel, hanem egyes, a piacon általánosan követett megoldásokkal kapcsolatban. Ezek az ügyek is alkalmasak voltak an-nak alátámasztására, hogy a Gazdasági Versenyhiva-tal nemcsak egyszerűen, mechanikusan alkalmazta a jogszabályi rendelkezéseket, hanem kész volt ezt oly módon megtenni, hogy felismeri és felvállalja egyes piaci gyakorlatok általános jellegű, elvi szintű érté-kelésének felelősségét is.

VILÁGGAZDASÁG

ÜZLETI NAPILAP

EGÉSZSÉGÜGYI KONFERENCIA

A Világgazdaság mai, XX. egészségügyi konferenciájának négyszáz résztvevője és a honlapunkon azt élőben követők méltán remélik, hogy a konferencia alkalmával az ágazat problémáira megoldási javaslatokkal foglalkoznak. A kormány számításai szerint az elmúlt években az egészségügy helyzete az egészség újraértékelése is feltétele. 15. OLDAL

Több mint hétmilliárd forintos bírság

VERSENYJOG. Rekordösszegű bírságot szabott ki tegnap az ügynevezett vasútépítő kartell kapcsán a Gazdasági Versenyhivatal (GVH): összesen 7,178 milliárd forint megfizetésére kötelezte a jogsértő cégeket. A Strabag csoporthoz tartozó Szentesi Vasútépítő Rt. 3,4, a Swietelsky csoport tagját, a Mávépce Rt. 2,1, a Colas csoport keretében működő Colas Zrt.-t 1,5 milliárd forintba büntette. A felszámolás alatt álló MÁV MTM Zrt.-t 178 millió forintba marasztalta el.

A GVH 2007-ben indított eljárást 17 építőipari vállalkozás ellen. A rendelkezésére álló adatok alapján ugyanis feltételezte, hogy az érintettek 2004-05-ben a MÁV és a Nemzeti Autópálya Zrt., valamint jogutódja, a Nemzeti Infrastruktúra-fejlesztő Zrt. által a magyarországi vasútvonalak felújítására, átépítésére, rehabilitációjára kiírt – több esetben uniós forrásokból származó – közbeszerzési eljárások során előzetesen megállapodtak a várható győztes személyéről, valamint a támogatók alvállalkozói és pénzügyi kompenzálásáról. A tenderek összértéke 24 milliárd forint volt.

A megbírságolt vállalkozások esetében bebizonyosodott a GVH feltételezése. A versenyhatóság határozata ismételten azt jelzi: a súlyos jogsértést elkövető kartellezők különösen magas bírságokra számíthatnak. A GVH megállapítása szerint a feltárt versenykorlátozó magatartások – piacfelosztó és árörögzítő jellegűek – rendkívül súlyos jogsértésnek minősülnek, hossz-

szabb időn át tartottak, és Magyarország teljes területét lefedték. A Strabag csoporthoz tartozó Szentesi Kft. esetében a hatóság a bírság kiszabásánál figyelembe vette, hogy a vállalkozás-csoport más tagjai többször is résztvevői voltak hasonló jogsértő összejátszásoknak. A versenyhatóság arra törekedett a bírság kiszabásakor, hogy annak összege az adott vállalkozás, illetve vállalkozáscsoport méretéhez, árbevételéhez igazodó és kellően elrettentő legyen.

A GVH 12 cég esetében megszüntette az eljárást, mert a kar-

CÉGEK ÉS BÍRSÁGOK

(forint)	Forrás: VG-gyűjtés
Colas	1,5 milliárd
Mávépce	2,1 milliárd
Szentesi Vasútépítő	3,4 milliárd
MÁV MTM	178 millió

tellben való részvételüket nem találta bizonyíthatónak. A Vasútépítő Kft.-vel szemben ugyanakkor – a versenyhivatalnak nyújtott feltáró, informatív együttműködésre tekintettel – teljes engedékenységet alkalmazott, elengedte a bírságot, amely egyébként a maximum, vagyis az árbevétel 10 százaléka lett volna.

ELRETTENTÉS

Először a 2004 nyarán, az autópálya-kartell kapcsán kiszabott 7,043 milliárd forintos bírság sokkolta a közvéleményt, illetve az üzleti életet. Négy évvel ezelőtt az ügynevezett gépjármű-felelősségbiztosítási kartellre szabott ki 6,8 milliárd forintot a GVH. KK

Veszélyei

sszaesésétől lehet tartani

zettel be a köz kasszájába, különösen a bankoknál volt szembejövő a romlás. Nem meg-

a gyakorolt elmeztetett, éter közgazdának néve a KSH megerő-amely szerint a-ének öt negyed-én át tartó csökkenése 2010 első három hónapjában megállt, és a GDP 0,1 százalékkal bővült az előző év azonos időszakához képest. 8. OLDAL

enszélben

globális növekedést

Dr. Bak László

irodavezető, Jogi Iroda,
Gazdasági Versenyhivatal

Talán nem túlzás, ha azt mondjuk, hogy a vasútépítő kartellként elhíresült ügy volt az elmúlt 25 év egyik legjelentősebb kartellldöntése. Megkockáztatom, hogy ezernyi munkatársaim, a három felülvizsgálati bíróság, az Alkotmánybíróság és nem utolsósorban az ügyfelek képviselőit ellátó ügyvédek az ügy előrébb vitelére áldoztak. A Gazdasági Versenyhivatal szempontjából kiemelendő, hogy a 2010 júniusában kelt versenytanácsi döntés kiállta nem csupán a törvényszerűségi, de az alapjogi kontroll próbáját is.

A rekordméretű bírság a szakmai közönségen túl az állampolgárokat is meglephette. A három vállalkozásra kiszabott, összesen több mint hét milliárd forint összegű versenyfelügyeleti bírságot többek között az alapozta meg, hogy az eljárás alá vontak kőkemény kartellben vettek részt: közpénzek felhasználásával bonyolított közbeszerzési eljárások keretében kartelleztek, felosztva a piacot és rögzítve az árakat, így komoly károkat okozva a nemzetgazdaságnak és az adófizetőknek. A közérdek védelme és a megfelelő elrettentő hatás érdekében a GVH az eljárás alá vontak esetében a vállalkozáscsoport árbevételére tekintettel vette figyelembe a bírság legmagasabb összegére vonatkozó jogszabályi korlátot. Ez a Versenytörvényben rögzített lehetőség immáron alkotmányos jogot is nyert az Alkotmánybíróság döntése nyomán.

Felvethető, hogy a magas bírság nem viseli-e magán a büntetés azon stigmáját, amelyet a büntetőjogból ismerhetünk? E kérdésben a Kúria és az Alkotmánybíróság is követte az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatát, miszerint a versenyjogi büntetőjogias, de nem büntetőeljárás. Ez lényeges

különbség, miként eltérők a versenyjogban és a büntetőjogban alkalmazandó eljárási garanciarendszerek is. Számos, egyéb elvi megállapítást említhetnék, de kettőt külön kiemelnék. Először vezette le a Kúria, hivatkozással a strasbourgi bíróság esetjogára, hogy a magyar közigazgatási bírósági felülvizsgálati rendszer megfelel a Menarini-ügyben is kifejtett „teljes felülvizsgálat” követelményének. E megállapítást erősíti az ítéleti indoklás, miszerint a kettős jogalapon indult versenyfelügyeleti ügyekben a bíróságnak „félre kell tenni” a Pp. 339/B. §-ában rögzített – mérlegeléssel született döntésre vonatkozó – felülvizsgálati korlátokat. Figyelemre méltó még, hogy a Kúria ítéletében kimerítően értelmezte és megállapította, hogy – az uniós versenyszabályok alkalmazásakor – a Versenytörvénynek az Európai Bizottság kötelező értesítésére vonatkozó rendelkezése ellentétes az 1/2003/EK rendelet 15. cikk 1. bekezdésével.

Az Alkotmánybíróság foglalkozott a GVH előzetes értesítés nélküli helyszíni kutatásainak hatásával is a vállalkozás gazdasági helyiségeinek „sérthetlenségére” irányuló alapjogra. Az AB e kérdésben egyértelművé tette: a bírói engedély alapján engedélyezett helyszíni kutatásnak, mint a magánszféra korlátozásának legitim célját képezi a tisztességtelen piaci magatartások feltárása. A rajtaütés legitimitásának letéteményese pedig az engedélyező bíróság, amelynek alaposan mérlegelnie kell a GVH által kért helyszíni kutatás indokoltságát.

Akár a Kúria, akár az Alkotmánybíróság döntését elemezzük, mindkét határozat méltán nevezhető mérőkövnek, amely új impulzusokat adott a versenyjog fejlődésének, elősegítve ezzel a versenyjogi keretszabályok mélyrehatóbb értelmezését.

VILÁGGAZDASÁG ONLINE

Mini Europe
Debrecenben

A kis- és középvállalkozások fejlesztését és innovációs tevékenységét segíti már bevált ötletekkel és a nemzetközi partneriség eszközeivel a Mini Europe. A nyolc EU-tagállam nyolc régiójának összefogásával megvalósuló európai területi együttműködési projekt most újabb fontos állomáshoz érkezett: Debrecen ma kreatív workshopon látja vendégül a program résztvevőit.

www.vg.hu/minieurope

RÖVIDEN

Egyszerűsítik
a foglalkoztatást

A parlament előtt van az egyszerűsített foglalkoztatási törvényjavaslat. A munkaadók által korábban kifogásolt naponkénti elektronikus bejelentési kötelezettség nem változik, viszont a munkavállalóknak és a munkaadóknak is több ponton előnyösek az egyszerűsített foglalkoztatásról benyújtott törvényjavaslat szabályai. A törvényjavaslatot Czomba Sándor és Folt Sándor (Fidesz) képviselők jegyzik. Az új törvény várhatóan június 15-én kerül hatályba. | MTI

@ IDŐJÁRÁS

Folyamatosan frissülő, helyi előrejelzés a T-Mobile webportálján: <http://wap.1-zor>

HIRDETÉS

Legyen
A VILÁG

az idén 5 éves Üzleti Ingatlan Évkönyvet!

ÜZLETI INGATLAN
ÉVKÖNYV 2010
TARTALMA:

- ágazati trendek
- pénzügyek
- szolgáltatások
- top deals
- üzleti szekció

Megjelenés:
2010.11.19.

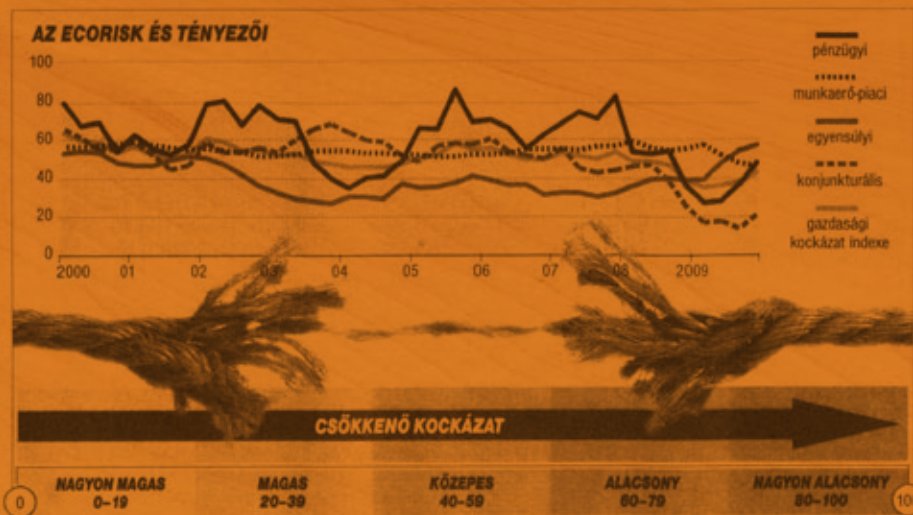
Az ország első Üzleti Ingatlan Évkönyvével és a VILÁGGAZDASÁG támogatásával 20.771 oldalas, 2000-2009-es évek adatait tartalmazó kiadványt adunk ki.

Vegyes a kép az országról

Political Capital: Szűk gazdasági és tág politikai mozgástér van az Orbán-kormány előtt

ELEMZÉS. Az új kormány cselekvési lehetőségeit pontosan leírja a gazdasági, valamint a politikai kockázati Index (EcoRisk, illetve PRI). Szűk gazdasági mozgástér párosul – a jelentős parlamenti többség birtokában – tág politikai keretekkel – jelentette ki tegnap Juhász Attila. A Political Capital igazgatóhelyettese erről az intézte és a Figyelő által hetedik alkalommal megjelentetett Országjelentés bemutatóján beszélt. Az EcoRisk tavalyi a 2000-es évek átlagában először csúszott át a magas kockázati tartományba, s lett 38,4 pont. A PRI összesített értéke viszont továbbra is alacsony: 66 pont a tavalyi 64 után.

A gazdasági kockázat annak ellenére jutott ilyen magas szintre, hogy az elmúlt esztendő egymást követő negyedéveiben fokozatosan mérséklődött, ám az utolsó három hónap értéke is elmaradt a 2008-as átlagtól. A komponensek közül a gazdasági válság óta nem látott alacsony szintre hűtötte le a konjunktúramutatót – egyébként ez a legrosszabb az alindexek között –, átlagos értéke a kritikusan alacsony gazdasági konjunktúráéknak felelt meg. Gazdaságunk 2008 közepéig átlagolt volt a régió országaihoz képest, tavaly a konjunktúraindex

ahogy Duronelly Péter, a Budapest Alapkezelő Zrt. befektetési igazgatója fogalmazott – reméljük, a legrosszabbban már túl vagyunk. Az elmúlt esztendő második fele hozta a megnyugvást, a részvénypiaci emelkedés stabilizálódása, valamint a globális növekedés ismételt beindulása csökkentette mind a valódi, mind

Az egyensúlyi alindex már 2002-ben magas kockázati tartományba került, s hét éven keresztül onnan lényegében nem is tudott elmozdulni. 2009 folyamán azonban visszatért a közepes tartományba, miután 2008 végétől a valutakursok ártékában a hatékonyabb finanszírozás globális pénzügyi válságát követően mélyreható átalakítás és a költségvetési hiány csökkentése érdekében a tartományon belül maradt.

A munkaerőpiaci kockázatok az elmúlt évek pangása után

tavaly jelentős romlás következett be, és valószínű, hogy 2010 átlagában – döntően a krízisnek a munkaerőpiacon némi késleltetéssel jelentkező hatása miatt – az index tovább esik – mondta Bartha Attila, a Kopint-Tarki Zrt. kutatási igazgatója. Regionális összehasonlításban a hazai trendek a válság időszakában nem kifejezetten rosszak, a foglalkoztatási veszteség nem nagyobb a környező országok átlagánál.

POLITIKAI KOCKÁZATI INDEX
A kockázat továbbra is alacsony, és némileg csökkent az elmúlt évhez képest. Ám továbbra is a kiemelt kockázati körbe tartozik

KOCKÁZATI
Orbán Viktor 29 pontjánál végrehajtása azt is jelentheti, hogy tovább csökkennek majd a gazdasági kockázatok

KÖZLEMÉNY

Dr. Szoboszlai Izabella

Versenytanácsstag, Versenytanács,
Gazdasági Versenyhivatal

17 éve dolgozom a Gazdasági Versenyhivatalban és szerencsés vagyok, mert sokféle munkakörben kipróbálhattam magam. Az egyik legnagyobb kihívás, az egyik legérdekesebb feladat az ügyfélszolgálat megújítása és megerősítése volt.

Az ügyfélszolgálati tevékenység 2011. évi megújításának alapvető célja volt, hogy a versenyfelügyeleti eljárásokat lefolytató vizsgálok több időt és energiát fordíthassanak a vizsgálatokra. A Gazdasági Versenyhivatalhoz érkező évi több ezer piaci jelzés döntő többsége ugyanis nem a hivatal hatáskörébe tartozó, illetve versenyfelügyeleti eljárást nem megalapozó magatartásokra irányult: az ügyfélszolgálat éppen a panaszok hatékony előszűrését hivatott véghezvinni. E panasz-orientációnak köszönhetően a szakmai irodákra a piaci jelzések már csak azon (kisebb) része kerül, amelyek versenyfelügyeleti eljárást alapozhatnak meg.

A megújulás – a panaszkezeléshez kapcsolódó új feladatokkal együtt – megnövekedett és megváltozott adminisztrációs teherrel is járt, részben az egységesítés érdekében, részben azért, mert a hivatal számára minden piaci jelzés, érkezzen az e-mailben, postán vagy telefonon, valamilyen szempontból fontos lehet, így ezek nyilvántartása, összegzése és elemzése is hangsúlyosabb és rendszerezettebb lett.

Kétségtelen, hogy ha egy feladatkör önálló szervezeti egységet kap – saját irodákkal, vezetővel, titkárnővel, önálló nyilvántartásokkal –, az már önmagában jelzi szerepe felértékelődését. Véleményem szerint ugyanakkor az igazán jelentős változás a hivatal más szervezeti egységeivel történő együttműködés jellegében mutatkozott. Ez a fejlődés alapvetően az ügyfélszolgálati tájékoztatási tevékenységben

jelent meg: az ügyfélszolgálat az érdeklődők informálása mellett megújult és kiegészült honlappal, proaktív tájékoztató anyagokkal, specifikus kampányokkal segítette a fogyasztókat és a piaci szereplőket egyaránt.

Számomra a legnagyobb nehézséget azt jelentette, hogy a hivatalhoz, így az ügyfélszolgálatához fordulóknak többsége saját problémájára keresett közvetlen és gyors megoldást, amiben viszont nem tudtunk segíteni. A Gazdasági Versenyhivatal ugyanis nem egy egyedi kifogásokat kezelő szervezet, a versenyfelügyeleti eljárások a piaci súlyú problémákra igyekeznek választ adni. Az Ügyfélszolgálati Iroda tevékenysége ebből a szempontból tehát inkább tekinthető panaszkezelésnek és tájékoztatásnak, mint klasszikus, az egyes ügyfeleknek szóló eseti ügyintézési feladatkörnek.

A megújult ügyfélszolgálat munkatársainak többsége – hozzám hasonlóan – 10 évnél hosszabb ideje dolgozott/dolgozik a hivatalban, így nem pusztán átfogó képpel rendelkezik a hivatal működéséről, a változásról, de olyan empátikus és egyéb készségekkel is bír, amelyek a mindennapi, sokszor jelentősebb stresszel járó feladatok megoldásában is segítenek.

Bár az ügyfélszolgálati tevékenység szerves része a hivatal működésének, életének és szervezeti kultúrájának, a hivatal ügyfélszolgálatát – hasonlóan más intézmények ügyfélszolgálatához – egyben sajátos szubkultúrát is jelent: a kollégák félszavakból is értik egymást. Számomra éppen ez a sajátos közeg volt az, ami segített megbirkózni a kisebb-nagyobb feladatokkal, kellemetlenebb helyzetekkel és átmeneti nehézségekkel.

A GVH bővítené a kis- és középvállalkozások versenyjogi ismereteit

(Origo, 2012. 12. 17.)

A Gazdasági Versenyhivatal széleskörű kommunikációba kezd a versenykultúra fejlesztése, valamint a versenyjogi megfelelés elterjesztése érdekében, és e téren együttműködik több szakmai szervezettel és vállalkozói érdekképviseléssel – derült ki azon hétfői, Budapesten tartott sajtótájékoztatón, ahol a versenyhivatal több szakmai megállapodást is aláírt partnereivel. Az [origo] kérdésére a szakemberek azt is elmondták, fontos lenne, hogy a vállalkozók tisztában legyenek azzal, a jogkövető versenyjogi magatartás hosszútávon hasznos hoz számukra.

A vállalkozások kétharmada az erősebb gazdasági versenyt pártolja ugyan, de azt már a legtöbben nem tudják, milyen versenyjogi szabályoknak kell megfelelniük – ez derül ki a Gazdasági Versenyhivatal által készített átfogó kutatásból.

A GVH tavasszal készített felmérést a vállalkozások és a kamarák, érdekképviselői szervezetek körében a hazai piaci verseny érvényesülésének megítéléséről. A TNS Hoffmann által végzett kutatás azt mutatja, hogy a jelenlegi gazdasági versenyt Magyarországon a vállalkozások vezetőinek kétharmada az ideálisnál sokkal, vagy valamivel gyengébbnek tartja.

Saját értékesítési piacukon azonban a vállalatok cégmérettől függetlenül sokkal erősebbnek érzik a versenyt, mint a beszerzési piacaikon. Előbbi esetében a vállalatvezetők háromnegyede látja valamennyire erősnek a versenyt, míg a beszerzési piacokon a cégvezetőknek alig több mint fele gondolja ezt így.

Kétharmad semmilyen tudással nem rendelkezik

A komplex kutatás tapasztalatait kiegészíti a Transparency International által készített kis mintás, nem reprezentatív felmérés, ami már kifejezetten a versenyjogi megfelelés elméleti és gyakorlati kérdéseire fókuszált. E szerint a megkérdezett vállalkozások közel kétharmada semmilyen érdemi tudással nem rendelkezik a versenyjogi megfelelésre, az esetleges szabálysértések megelőzésére vonatkozóan.

Alexa Noémi, a Transparency International ügyvezető igazgatója elmondta: széleskörű tudományos egyetértés övezi azt a megállapítást, hogy a versenykultúra alacsony színvonala növeli a korrupció kockázatát. A TNS-kutatás egyik legaggasztóbb adata, hogy három megkérdezett cégvezetőből kettő van tisztában azzal, hogy tiltott a piac egymás közötti területi felosztása. Vagyis, egyharmaduk úgy gondolja, hogy ez megengedett magatartás, esetleg úgy véli, hogy ez az üzleti élet természetes velejárója.

Rendszeresen szembesülnek korlátozó jelenségekkel

A vállalkozások válaszaiból az is kiderül, hogy a versenyt korlátozó és torzító jelenségekkel rendszeresen szembesülnek. Az általános vélekedés szerint ez leginkább a közbeszerzésekre jellemző, és főként a jelentősebb beruházásokat és nagyobb vállalatokat érinti – miközben a versenyszabályok valamilyen megsértése gyakori a kisebb vállalkozások körében is.

A versenyjogi megfelelés ugyanakkor nem pusztán jogszabályi kérdés. Ez legalább annyira attitűd, kulturális megközelítés kérdése is – fogalmaz Tevanné dr. Südi Annamária, a GVH főtíkára, a Versenykultúra Központ (GVH VKK) vezetője, aki szerint a versenyjogi megfelelés egyfajta szemlélet: a gazdasági versenyt szabályozó törvények és normák vállalati gyakorlatba ültetését és követését jelenti. Úgy véli, mindez nem eseti, kampányszerű fellépést feltételez, hanem rendszerszintű, stratégiai megfontolást követel: úgy működtetni egy céget, hogy az megfeleljen a verseny írott jogi és íratlan etikai szabályainak.

Indul a GVH kampánya

Ahhoz azonban, hogy ez a kultúra elterjedjen, a főtítkár – és a kutatási eredmények – szerint szükséges és érdemes kampányba kezdeni. A GVH ezért aktívabb, szélesebb körű tájékoztatást indít a versenykultúra fejlesztése és a versenyjogi megfelelés gyakorlatának elterjesztése érdekében.

Ebben erősen támaszkodnak a vállalkozásokat tömörítő érdekképviselőkre és az ügyvédek, könyvelők szakmai szervezeteire. A főtítkár szerint a velük kialakított együttműködés azért is fontos, mert a kisebb vállalkozások vezetői érthető módon többnyire saját könyvelőjüktől, jogászuiktól értesülnek a fontosabb gazdasági kérdésekről, jogi, pénzügyi, adózási szabályokról és azok változásairól. Rajtuk keresztül és velük közösen pedig nagy számban érhetik el a vállalkozásokat, kiemelten a kis- és középvállalkozásokat.

A szakmai partnerek

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, a Magyar Ügyvédi Kamara, a Magyarországi Brit Kereskedelmi Kamara (BCCCH) és a Magyar Könyvelők Országos Egyesülete vezetői nyilvánították ki együttműködési szándékukat, a két utóbbi szervezet alá is írta az együttműködési megállapodást, amit további más szervezetekkel is meg kíván kötni a GVH.

Mikola Gergely, a Magyarországi Brit Kereskedelmi Kamara elnöke elmondta, szervezetük valamennyi céljával egyezik a GVH kezdeményezése. Az a céljuk, hogy a tagjaik minél sikeresebben helytálljanak a versenyben, hogy a magyar gazdaság maga is egyre versenyképesebb legyen, illetve, hogy Magyarország minél inkább vonzó befektetési célponttá váljon. Mindhárom cél eléré-

séhez szükséges a tiszta és tisztességes piaci viszonyok kialakítása, ezért nemcsak azonosulni tudnak a kezdeményezéssel, hanem aktívan részt is vesznek benne a saját eszközeikkel – mondta a szervezet vezetője.

A Magyar Ügyvédi Kamara elnökhelyettese kiemelte: az ügyvédi törvény az ügyvédek számára előírja, hogy minél alaposabban tájékoztassák ügyfeleiket a törvényi előírásokról és a jogszabályok tartalmáról. Ez a tájékoztató kampány is éppen ezt teszi, ráadásul az ügyvédi kamarának azzal a törekvésével is egybevág, hogy segítsük bővíteni tagjaink szakmai ismereteit – mondta Kovács Kázmér.

Lengyel Tibor, a Magyar Könyvelők Országos Egyesületének elnökhelyettese azt emelte ki, hogy a közel egymillió élő adószámmal rendelkező hazai vállalkozást mintegy 100 ezer könyvelő, könyvvizsgáló és adótanácsadó segíti, akik napi kapcsolatot tartanak az ügyfelekkel. Úgy véli, ezt a közvetlen, élő kapcsolatot jól lehet hasznosítani a versenykultúra fejlesztésében és a bevett jó gyakorlatok terjesztésében is, amihez az egyesület készséggel nyújt segítséget

Külön weboldalt indítanak

A tájékoztatás csatornáiról a GVH főtíkára elmondta: a vállalkozások válaszaiból kiderült, hogy a jogszabályokról, gazdasági eseményekről nagyrészt az internetről tájékoznak. Ezért is indítja el a GVH a www.megfeleles.hu címen elérhető weboldalt, amelyet folyamatosan töltönek fel információkkal, szakmai anyagokkal. Itt a gazdasági versennyel és az ennek való megfeleléssel kapcsolatos általános tudnivalók mellett megtalálhatók többek között a vonatkozó jogszabályok is.

Emellett szerepelnek a tiltott versenykorlátozó magatartásokról szóló információk éppúgy, mint ahogy az is, hogy miként védi és ösztönzi a GVH a kartellügyek vagy más versenyjogi szabálysértések bejelentőit. A leglényegesebb információkat a weboldaléhoz hasonló tartalommal, de rövidített, elektronikus hírlevél és nyomtatott kiadvány formájában is eljuttatják a kamarák tagjainak.

A tervek szerint a jövő év során az ország több megyéjében is tematikus kamarai fórumokat, oktatással egybekötött rendezvényeket szerveznek, ahol a GVH szakemberei, illetve a kamarák képviselői ismertethetnék majd a szervezetek tagjait, és a vállalkozásokat a versenyjogi megfeleléssel kapcsolatos tudnivalókkal. Még a jövő év első felében konferenciát terveznek a témában, a versenyjogi szabályozással és megfeleléssel foglalkozó hazai és külföldi szakemberek, a kamarák, a döntéshozók és remélhetőleg minél több vállalkozás vezetőjének részvételével.

Dr. Tóth András

Elnökhelyettes, a Versenytanács elnöke, Gazdasági Versenyhivatal

Sok szó esik manapság a megfelelésről. Persze nincsenek illúzióim, nem is feltétlenül a cikkben említett gondolkodom. Elég, ha az ember csak beüti a megfelelés szót egy netes keresőbe, az első találatok között olyan tanácsokat lehet olvasni, hogy „ha folyamatosan azon aggódsz, hogy mások mit gondolnak, akkor érzelmi csapdába fogsz esni” vagy „nem kell mindenkinek jobban a kedvében járnod, mint amennyire képes vagy erre.” E cikkeken az a közös, hogy alapvetően önmagunk felszabadítására hívnak fel a ránk nehezedő külső elvárások és nyomások alól.

A megfelelés állítólag egy ősi túlélési ösztön. A túlélés ugyanis jellemzően csoportban, közösségben sikerülhetett, ahhoz azonban alkalmazkodni kellett. Az angol a magyarral szemben ugyanakkor más szavakat használ az érzelmi és a cikkben szereplő megfelelésre. Ez utóbbi, a compliance, az angol etimológiai szótár szerint a latin compleo igéből származik, ami magyarul annyit tesz: teljessé tenni. Számomra ez jól kifejezi, hogy a cikk témáját adó megfelelés valójában nem egyoldalú, magányos cselekvés, hiszen abban segít, hogy a közösség tagjaiként éljünk. Nem a megfelelésen van tehát a hangsúly, hanem a közösség és az egyén egymásra utaltságán. Hogy csak így sikerülhet. Megfelelni tehát azt jelenti: önmagunkat teljes értékűvé tenni; de ez csak mások által sikerülhet, ha egy közösség, egy társadalom tagjaivá leszünk. Ehhez el kell fogadni a közösség, a társadalom közösen kialakított szabályait, hogy így működjenek az egész, rendezetten. A megfelelés tehát nem individualista műfaj. A közösség, a társadalom felelősségét is felve-

ti az egyén egyedi körülményeit figyelembe vevő integrálódása kapcsán.

A versenyjogi megfeleléssel még ügyvédként találkoztam először. Azt láttam, és látom ma is, hogy a nagyvállalatok (jellemzően multinacionálisak) komoly jelentőséget tulajdonítanak a kérdésnek, és nem sajnálják az erőforrásokat a súlyos következményekkel járó versenyjogi szabálysértések megelőzésére. A GVH-ban viszont azzal szembesültem, hogy az eljárásaink mintegy kétharmadában kis-és középvállalkozások az érintettek. Ennek ellenére versenyjogi szabályismeretük rendkívül alacsony, miközben jog-sértéseik következményei jól láthatóan súlyosbodnak. Megfigyelhető, hogy a GVH egyre határozottabban lép a jogsértőkkel szemben, és egyre többféle jogi eszközt alkalmazunk (pl. felszámolások kezdeményezése, büntető feljelentések tétele, közérdekű perek indítása). Különös felelősségünk van tehát abban, hogy segítsük és támogassuk azon vállalatok erőfeszítéseit, amelyeket egyéni körülményeiknél fogva (mert például nincsenek kellő erőforrásaik) komoly kihívások elé állít a megfelelés a versenyjogi szabályrendszernek. Mind a GVH, mind a jogalkotó felvállalta ezt a társadalmi felelősséget. A GVH akkor, amikor folyamatos kampányokkal, képzési programokkal célzottan segíti a magyarországi foglalkoztatottság gerincét adó KKV-kat, a jogalkotó pedig akkor, amikor a 2015-ös Tptv. módosítás révén lehetővé tette a GVH-nak, hogy az első alkalommal jogsértést elkövető KKV-kkal szemben figyelmeztetést alkalmazzon a versenyjogi előírásoknak történő megfelelést és a jogsértés megelőzését biztosító belső eljárásrend kialakítását célzó kötelezés mellett.

Hírszerzők a kartellek ellen

Jutalom a feljelentőknek · Hajnali razziákra készül a Gazdasági Versenyhivatal

Hajnali razziák, üzleti hírszerzés, jutalom a bejelentésért – új módszerekkel és átalakított szervezettel igyekszik meggátolni a kartellmegállapodások létrejöttét a Gazdasági Versenyhivatal.

HAIĐÚ PÉTER

A kár ötvenmillió forint is ütheti annak markát, aki bejelentéssel segíti a Gazdasági Versenyhivatalt (GVH) a kartellmegállapodások felderítésében. A megújult verseny törvény ugyanis lehetőséget nyújt arra, hogy a hatóságok munkáját segítő magánszemélyek a felderített ügyben kiszabott bírság egy százalékát úgynevezett informatori díjként megkapják – közölte lapunkkal *Gondolovics Katalin*, a versenyhivatal kommunikációs vezetője. De nem ez az egyetlen eszköz, amellyel hadat üztek azoknak a nagyvállalatoknak, amelyek ahelyett, hogy versenyeznének, inkább előre megállapodnak a versenytársaikkal, s magasan tartják termékeik, szolgáltatásaik árát, amivel hatalmas károkat okoznak a fogyasztóknak. A jogszabály arra is lehetőséget ad, hogy azoknak a kartellben részt vevő vállalkozásoknak, amelyek önkéntesen szolgáltatnak adatot a törvényellenes tevékenységről, vagyis együttműködnek a hatósággal, csökkenthetik, vagy akár teljes egészében el is engedhetik a büntetését. Ebben ugyanakkor csak az a cég reménykedhet, amely elsőként ad érdemi bizonyítékot, méghozzá

akkor, amikor a vizsgálatot végző szerv még nem jutott perdöntő adathoz.

Idén két új szervezeti egységet is felállított a versenyhivatal, ezekről azt remélik, hogy általuk jelentősen növekszik a felderített kartellek száma. Az egyik, a felderítőiroda – amint az nevéből is látszik – a piacot figyeli, információkat szerez be, előzetes bejelentés nélkül – akár hajnalban is végrehajtható – razziaikat, helyszíni ellenőrzéseket végez, s így gyűjti össze azokat az adatokat, amelyek alapján elindulhatnak a konkrét vizsgálatok. Tehát egyfajta üzleti hírszerzési tevékenységet folytat.

Fontos tudni, hogy az ilyenfajta rajtaütésekre csak előzetes bírói engedély birtokában kerülhet sor. Ha olyan adatokat sikerült az iródnak összegyűjtenie, amelyek alapján erős a gyanú a kartell létre, az információk birtokában a másik új szervezeti egység, a kartellvizsgáló csoport készíti elő és folytatja le a vizsgálatot. Újdonság az is, hogy az idén a versenyhivatal már nem csupán a nagyvállalatok körében keresi a törvénytelenül magasán tartott árakat, hanem a helyi piacokon is igyekszik megakadályozni a fogyasztók megkárosítását. A bírságon túl egyéb büntetésre is számíthatnak

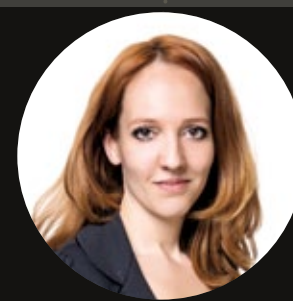
a kartellezők, hiszen akár öt évre is kizárhatják a közbeszerzési eljárásokból a törvénysértőket, a vállalati vezetőket pedig öt év börtönbüntetés fenyegeti. A sikeres felderítést segíti, hogy a GVH tagja az uniós versenyhivatalok együttműködési rendszerének, az Európai Versenyhálózatnak, s ezen keresztül nemzetközi tapasztalatokhoz juthat, sőt, akár konkrét, határokon átnyúló kartellekről is tudomást szerezhet. De fordítva is igaz: megesett már, hogy egy hazai kartelljárás megindítása után az uniós más piacain is leleplezték és megbüntették a szabálytalankodó cégeket.

1998 között
gia, ám 2007
vány és a par
ez 5. oldalon

ban

sza a politika-
tr 2011 elejétől
és Haladás Al-
alatt működő
bő két éve teri-
mányzás” mi-
gozatokat – ol-
került hetilap-
k szerint a volt
űkebb körben

ta: a 2010-es vál-
nette meg, hogy
eti szférába, mert
eldául az osztrák
- is állásajánlat-
es fideszes „ká-

Dr. Juhász Dorina

*Versenytanácsstag, Versenytanács,
Gazdasági Versenyhivatal*

A nélkülözhetetlen bizonyíték szolgáltatásáért járó díj, ismertebb nevén az informátori díj 2010. április 1-je óta alkalmazható Magyarországon. Azon a napon, amikor hatályba lépett az informátori díj jogintézménye, éppen a kislányom első lépéseit ünnepeltük, és legmerészebb álmomban sem gondoltam, hogy 3 év múlva, immáron előadó versenytanácstagként, én jegyezhetem az első két, informátori díj megállapításával záruló kartellhatározatot.

Magyarországon azért volt célszerű lépés a hatósági eszköztár kiszélesítése az informátori díjjal, mert a felderítést szolgáló, külföldön általában igen eredményes engedékenységi politika nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Becslések szerint a kartellek évente 100-150 milliárd Ft kárt okoznak, ezért a GVH mindig is prioritásként kezelte a kartellekkel szembeni hatékony fellépést, amelyek titkos keretek között működnek, feltárásuk – a kartellezők fokozott tudatossága folytán – az évek múlásával egyre nehezebbé vált, példának okáért a mai magyar joggyakorlatban már nem találkozunk a '90-es években még előforduló, közjegyzői okiratba foglalt kartell-megállapodással. A GVH közelmúltbeli gyakorlatában már inkább olyan kartelltalálkozóra volt példa, amelynek résztvevői – az írásbeliség mellőzése mellett – ügyeltek arra is, hogy a gépjárműveiket a találkozó helyszínétől távol parkolják le, illetve mobiltelefonjaik akkumulátorait is eltávolították a megbeszélés idejére. A kartellek feltárását segítő hatósági eszköztár arra a közgazdasági elméleti alapvetésre épít, hogy a kartellek instabilak, nagy a kísértés a kijátszásukra és a kartelltagok között ingatag a bizalom. Nem elhanyagolható körülmény, hogy a kartelleket feltárók (pl. al-

kalmazottak, üzletfelek, a találkozókát szervező titkárnők, érdekképviselői szövetségek alkalmazottai) üzleti, egzisztenciális és reputációs kockázatot is vállalnak a többi kartelltag esetleges jövőbeli retorziója miatt. E kockázatok ellentételezésére az informátori díj megfelelő eszközül szolgál, azonban jellegéből adódóan azzal jár, hogy tovább növeli a kartelltagok közötti bizalmatlanságot.

Eddig két ügyben állapítottunk meg informátori díjat, a Vj/43/2011. sz. irodaszer-kartellben és a Vj/29/2011. sz. betonkartellben. Az informátorok mindkét ügyben kérték személyük titokban tartását. Ezen ügyek sajtóvisszhangját követően nemcsak a közvélemény fordult érdeklődéssel az informátori díj jogintézménye felé, hanem a GVH folyamatban lévő kartellügyeinek szereplői is érezhetően fokozott gyanakvással viseltetnek a hatósági eljárások iránt. Az informátori díj jogintézményének bevezetésével a hatósági jogalkalmazók is újabb kihívások elé néztek: a kartellek elleni küzdelem egyrészt egy olyan szabályozás megteremtését igényli, amely megkönnyíti a hatóságok számára a kartellek felderítését, a tényállás tisztázását és az eljárások minél gyorsabb és hatékonyabb lezárását, másfelől a hatósági jogalkalmazóknak egyre több elvárásnak kell megfelelniük az ügyféli jogok érvényesülése és a tisztességes eljárás, azon belül is a védelemhez való jog megfelelő biztosítása érdekében.

A hatósági eszköztár kiszélesítése mindazonáltal nem állt meg az informátori díj bevezetésénél, hiszen a 2014. július 1-je után indult eljárásokban alkalmazható egyezségi eljárás szintén a kartellekkel szembeni hatékonyabb fellépés ösztönzésére hivatott.

A GVH Pécsen is segítséget nyújt a fogyasztóknak

(pecsi PLUSZ, 2014. július 11., péntek 08:00)

Budapest-Pécs, 2014. július 11.

– A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) öt vidéki nagyvárosban - Pécsen, Debrecenben, Egerben, Szegeden és Győrben - indított Gazdasági Versenyügyi Tanácsadó Irodákat, amelyekben keresztül a GVH tevékenységével kapcsolatos információk, tanácsadás széles körben elérhető már helyben is. Nem kell a fővárosba utazni, és az internettel nem rendelkezőknek is segítséget nyújtanak.

– A fogyasztói tudatosság és a versenykultúra fejlesztése révén kíván a pécsi polgárok hasznára válni a most megnyitott versenyügyi tanácsadó iroda - mondta Morvai Gábor, a Fogyasztóvédelem Magyarországi Egyesülete (FOME) képviselője a helyi tanácsadó iroda megnyitása alkalmából tartott sajtótájékoztatón.

A GVH tevékenységéhez kapcsolódó Gazdasági Versenyügyi Tanácsadó Irodák (Irodahálózat) létrehozásának célja a fogyasztók tájékozottságának, versenyjogi ismereteinek és fogyasztói

tudatosságának növelése, ezáltal a versenykultúra és a tudatos fogyasztói döntéshozatal kultúrájának fejlesztése. A GVH fontosnak tartja, hogy a tevékenységéről, hatásköréről szóló információk az ország minden pontjáról elérhetőek legyenek.

Az Irodahálózat kiépítésére és működtetésére a Gazdasági Versenyhivatal nyílt közbeszerzési eljárást folytatott le, melynek nyertese a FOME, amely a PSZÁF pénzügyi tanácsadó irodahálózatának működtetésével számottevő releváns szakmai tapasztalatot szerzett. A FOME az Irodahálózatot idén június 15-től december 31-ig működteti. A fogyasztók részéről az ügyintézés nem követel meg semmilyen előképzettséget, mert a projektet végrehajtó FOME jogi és közgazdasági végzettségű, fogyasztóvédelmi jártasságú szakemberei heti 20 órában biztosítják a nyitva tartást és a térítésmentes, közérthető szakértői tanácsadást minden állampolgár számára.

Az Irodahálózat fogadja és megválaszolja a fogyasztóktól a

gazdasági versennyel és a versenyjoggal, illetve a versenyjogi értelemben vett fogyasztóvédelemmel - tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok, jogsértő összehasonlító reklám, üzleti döntések tisztességtelen befolyásolása - kapcsolatban postai úton, személyesen, telefonon és elektronikus úton érkező megkereséseket és kérdéseket. Az irodák a nem GVH illetékességű fogyasztói ügyekben is tanácsot adnak, indokolt esetben az illetékes szervezetekhez irányítják az érdeklődőket.

A pécsi iroda az Apáca utca 15. szám alatt található, ügyfélfogadás: hétfő, szerda: 13:30-17:30, kedd, csütörtök, péntek: 8:30-12:30; telefon: 06-30-748-9147; e-mail: pecs@versenyugyi-tanacsadoiroda.hu. Az egyes irodák elérhetőségei a www.versenyugyi-tanacsadoiroda.hu oldalon is megtalálhatók.

Forrás: FOME (<http://pecsiplusz.hu/hirek/belfold/a-gvh-pecsen-is-segitseget-nyujt-a-fogyasztoknak>)

Tevanné dr. Südi Annamária

Főtitkár,
Gazdasági Versenyhivatal

A mikor 2011-ben a Versenyhivatalban keztem dolgozni, mint főtitkár, szembesültem azzal, hogy a közvélemény-kutatások eredménye szerint az intézmény ismertsége nem nőtt – annak ellenére, hogy a hivatal 20 éves története alatt a kollégák sokat tettek a versenykultúra fejlesztéséért –, sőt, még az államigazgatásban dolgozók jó része sem volt tisztában feladat- és hatásköreinkkel. Úgy találtam, hogy a Hivatal „messze van” a fogyasztóktól, különösen a vidékiektől, és a (kis- vagy közepes) vállalkozásoktól is.

Ugyanakkor szembe kellett nézni a ténnyel, hogy a GVH munkatársai – 125 fő – kevesen voltak és vannak, így olyan formát, illetve új eszközt kerestünk, amellyel szűk erőforrásainkkal is képesek lehetünk hatékonyan átadni tudásunkat és fejleszteni a versenykultúrát országszerte. Hogyan lehet megsokszorozni a hivatal létszámát újabb státuszok létesítése nélkül, meghatározott költségvetési keretek között, különösen úgy, hogy „bevegjük a vidéket” is? Sok egyeztetést követően végül a civil szervezetek bevonása mellett döntöttünk, és számukra írtunk ki pályázatot versenyjogi és tudatos fogyasztói döntésekkel kapcsolatos tanácsadó irodahálózat működtetésére.

De miért bízunk és bízunk ma is a civil szféra hatékonyságában, valamint tagjainak gondos, sokszor a vállalásaikon túl is áldozatkész munkájában? Igen értékesnek tartjuk, hogy a pályázatunkon nyertes Fogyasztóvédelem Magyarországi Egyesülete (FOME) szerteágazó helyi kapcsolati hálójával és a vidéki nagyvárosokban ismert és elfogadott munkatársakkal rendelkezik, akik az eltelt idő alatt elkötelezett

fogyasztóvédőkből versenyjogban is jártas „szakértőkké” váltak. A városközpontokban működő irodákba egyre többen térnek be, segítőkészségük és rugalmasságuk megnyugtató és lelkesítő azok számára is, akiknek riasztóan hangozhat a „hatóság” elnevezés. A Versenyhivatal ugyanakkor évente tart e tanácsadóknak szakmai továbbképzést, majd vizsgát is szervez számukra, ami nemcsak szakmai ellenőrzésüket teszi lehetővé, hanem közvetlenül is növeli a versenyjoghoz értők létszámát. A FOME kitelepülő tanácsadásokat és lakossági fórumokat is rendez bevásárló-központokban, és kiemelt figyelmet fordít a GVH tapasztalatai alapján jelentős védelemre szoruló, ún. sérülékeny fogyasztói csoportokra, így ellátogatott például a debreceni Nyugdíjas Egyesület tagjaihoz, a győri „Szociális Majálisra” vagy az egri Szilágyi Erzsébet Gimnázium diákjai közé. Bárki kérdezheti őket aktuális fogyasztóvédelmi kérdésekről, sőt akár a sokak számára először vonzó, majd gyakran csalódást és eladósodást hozó termékbemutatókról is.

2014-ben, közbeszerzést követően indított féléves pilot programunk kifejezetten sikeresnek bizonyult, így annak meghosszabbítása mellett döntöttünk. Meggyőződésem, hogy ezt a munkát folytatni kell és érdemes, még intenzívebb helyi népszerűsítés mellett. Mindez jól mutatja, hogy mind a GVH, mind a versenyjog közel hozható a közvetlen érintettekhez, ha átgondoltan, aprólékos figyelemmel és megfelelő emberekkel, okos megoldásokra törekszünk, amelyek aztán sikerélménnyel és szakmai tapasztalattal gazdagítják mind a GVH által támogatott civileket mind a Hivatal elkötelezett munkatársait.

OGY – Parlament előtt a GVH múlt évről szóló beszámolója

(MTI, 2015. szeptember 5.)

Budapest, 2014. szeptember 5., péntek (MTI) – Tavaly az előző évihez hasonló mennyiségű, 120 ügyet zárt le a Gazdasági Versenyhivatal, ebből 109 volt az új ügy, kettő pedig az utóvizsgálat – ezekkel az adatokkal indul a versenyhatóság múlt évéről szóló beszámolója, amelyet pénteken nyújtott be a parlamentnek.

Az új ügyek közül legtöbb – szám szerint 62 – a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlattal volt kapcsolatos. Második helyen állt a 31 összefonódási ellenőrzés, majd a 11 versenykorlátozó megállapodás és az 5 erőfölénnyel való visszaélés következett.

A 2013-ban lezárt ügyek közül 61 fogyasztóvédelemmel, 15 versenykorlátozó magatartással (kartellel), 5 pedig erőfölénnyel való visszaéléssel volt kapcsolatos. Összefonódás engedélyezéséről 37 esetben döntött a hivatal, illetve emellett 2 utóvizsgálatra is sor került.

2013-ban a legnagyobb kartell bírsággal zárult ügy a pénzügyi szektort érintette, ebben a GVH 9,5 milliárd forint bírsággal sújtotta a devizahitelek rögzített árfolyamon való végtörlesztésre vonatkozó megállapodásban érintett hitelintézeteket.

Az irodaszerpiacon pedig hat forgalmazó vállalkozás stratégiai együttműködési megállapodást kötött, valamint tizenegy vállalkozás az irodaszerek értékesítésére kiírt pályázatokon az árakat egyeztetette, illetve a piacot is felosztották egymás között. Az eredmény több mint egymilliárd forintos bírság volt.

A GVH által elbírált összefonódások tavaly több iparágat érintettek. Ezek közül kiemelendők a 2012-ben megkezdődött kiskereskedelmi üzletek közötti tranzakciók, melyek 2013 első felében is folytatódtak, így a tavaly lezárt ügyek közel harmada – 11 ügy – ide sorolható.

A múlt év legjelentősebb tranzakciói az energiapiacra zajlottak. Összesen 4 fúziós ügyben foglalkozott a GVH az energiapiacokkal, amelyek közül az MVM-E.ON akvizíció érdemel külön említést a jelentés szerint.

Az állami tranzakciók 2012-ben a fúziós eljárások ötödét adták – 35 ügyből 7-et – tavaly pedig 37 ügyből 5 ügy kapcsolódott állami irányításszerzéshez.

A GVH versenyt védő tevékenysége révén a fogyasztók legalább 58 milliárd forintot takarítottak meg a GVH működésének köszönhetően a 2008-2012 közötti időszakban. A hatóság által tavaly elvégzett konzervatív hatásbecslés azon a feltevésen alapul, hogy a GVH közbelépése nélkül – vagyis a jogsértő magatartások folytatódása, illetve a verseny jelentős csökkenéséhez vezető fúziók megvalósulása esetén – az érintett termékek és szolgáltatások drágábbak lettek volna.

Dr. Juhász Miklós

Elnök,
Gazdasági Versenyhivatal

A parlamenti beszámolókról készített hírszefoglalókat olvasva jutott eszembe, hogy néha kissé viharosan zajlanak a jelentéseink elfogadását megelőző meghallgatások, s a versenyhivatalt olykor valamiféle szuperhatóságnak tekintik a politikusok és a közvélemény is. Olyan eszköznek gondolják a versenyt, amely képes megoldani, ha nem is az összes, de a legtöbb piaci problémát. Különösen a Mezőgazdasági Bizottság előtti meghallgatások szoktak izgalmasak lenni.

Emlékeim szerint egy 2012 őszen tartott ülésen a Mezőgazdasági Bizottság tagjai pilóta keksszel, boci csokival, tejföllel, almával s talán egy zacskó babbal vártak „tízóráira”. Ezzel kívánták érzékeltetni, hogy hiányolják a GVH fellépését olyan esetekben, amikor a csomagolásból úgy tűnik, mintha magyar termékről lenne szó, valójában azonban sokszor csak a csomagolást végzi hazai cég, a termék maga nem magyar. Sok minden más is szóba került a meghallgatáson, így például az, hogy miért nem ellenőrizzük bizonyos termékek árait, vagy a termékek elhelyezését az áruházláncok polcain, de akár említhetném azt is, hogy a GVH miért nem védi meg a fogyasztókat és a magyar pékeket az albán pékektől. Ezekre igyekeztem megfelelő választ adni, bár nem gondolom, hogy sikerült volna meggyőzőnöm a képviselők többségét.

Gyakran kérik számon a GVH-n, hogy miért nem jár el olyan, valóban problémát jelentő esetekben, amikor szemmel láthatóan sérülnek a verseny szempontjai. Nyilván nem egyenlő feltételek mellett tevékenykednek azon piaci szereplők, akik az ÁFA „meg-

spórolása” érdekében körbeutaztatnak bizonyos árut, s ezáltal kedvezőbb áron tudják azokat értékesíteni, valamint azok, akik tisztességesen eljárva befizetik az adót. Az a vállalkozó, aki zsebből fizeti a dolgozók bérét, ugyancsak kedvezőbb áron tud szolgáltatni, mint aki eleget tesz járulékfizetési kötelezettségének. Azaz, a verseny valóban nem egyenlő feltételek mellett zajlik, mégsem a GVH, hanem az adóhatóság a megfelelő intézmény e sérelmek orvoslására. Eljárnunk viszont akkor, ha a vállalkozások kartelleznek, azaz például felosztják egymás között a piacot, meghatározzák az árakat, vagy egy erőfölényben levő piaci szereplő visszaél a helyzetével, de akkor is, ha a versenyt érdemben befolyásoló tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot észlelünk, illetve fúziós ügyekben is van hatáskörünk.

Az írás címében megfogalmazott kérdésre tehát az a válasz, hogy a tisztességes verseny a piacgazdaság működésének az egyik fontos, elengedhetetlen eleme, de a versenyhivatal nem olyan szuperhatóság, amely kezelni képes minden piaci, illetve versenyproblémát. Ezért a GVH sokszor nem tud megfelelni a vele szemben megfogalmazott elvárásoknak.

Visszatérve a fent említett bizottsági meghallgatáshoz: a „magyar termék” megjelöléssel kapcsolatos felvetést nem értettem. Éppen a GVH volt az a hatóság, amely a rendelkezésére álló jogi keretek között elsőként lépett fel az ilyen megtévesztő kommunikációval szemben 2010-ben, akkor, amikor még nem született meg sem az erre vonatkozó törvény, sem pedig a vonatkozó miniszteri rendelet.

Impresszum:

Kiadja a Gazdasági Versenyhivatal
1054 Budapest, Alkotmány u. 5.
www.gvh.hu

Szerkesztette: dr. Tóth András
a Gazdasági Versenyhivatal elnökhelyettese,
a Versenytanács elnöke

Kiadványterv: Moire Media Bt.
Nyomdai kivitelezésért felelős: Fesztnet Kft.

Budapest, 2015. október Copyright © GVH

Gazdasági Versenyhivatal

1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

Telefon: (06-1) 472-8851 • Fax: (06-1) 472-8905 • E-mail: ugyfelszolgalat@gvh.hu